

Ås kommune
www.as.kommune.no

Handlingsprogram 2016-2019

Budsjett 2016

Økonomiplan 2017-2019

Vedtatt av kommunestyret 9. desember 2015

*Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter*

Nye Solberg skole

Oppgradering av Borggården

INNHold

1. Innledning	6
2. Forutsetninger for handlingsprogramperioden	7
2.1 Lokalpolitiske føringer	7
2.2 Statsbudsjettet 2016	8
2.3 Befolkningsutvikling 2016 – 2019	10
3. Økonomiske rammer	13
3.1 KOSTRA-nøkkeltall	13
3.2 Økonomisk hovedoversikt	15
3.3 Etatenes økonomiske rammer	21
3.4 Tiltak for å saldere budsjettet	25
3.5 Investeringsbudsjettet	29
3.5.1 Grunnskole – investeringer	30
3.5.2 Barnehage – investeringer.....	32
3.5.3 Pleie og omsorg – investeringer	32
3.5.4 Idrett og kultur – investeringer.....	34
3.5.5 Samferdsel – investeringer	35
3.5.6 Andre prosjekter – investeringer	36
3.5.7 VAR – investeringer	39
3.5.8 Finansiering av investeringene	40
4. Hovedsatsninger i 2016-2019	41
Hovedmål 1 Ås er en miljøvennlig kommune med fokus på bærekraftig ressursbruk.....	42
Hovedmål 2 Ås er en inkluderende og mangfoldig kommune	48
Hovedmål 3 Ås er et kunnskaps- og kultursenter i regionen.....	52
Hovedmål 4 Ås kommune som en aktiv samfunnsutvikler og en attraktiv arbeidsgiver	55

VEDLEGG

Vedlegg 1: Oppvekst og kulturetaten, budsjetttrammer og konsekvenser	58
Vedlegg 2: Helse og sosialetaten, budsjetttrammer og konsekvenser	62
Vedlegg 3: Teknisk etat, budsjetttrammer og konsekvenser	67
Vedlegg 4: Sentraladministrasjonen, budsjetttrammer og konsekvenser	73
Vedlegg 5: Budsjett fellesinntekter – utgifter.....	77
Vedlegg 6: Budsjettskjema 1A og 1B – drift.....	78
Vedlegg 7: Budsjettskjema 2A og 2B – investeringer	80
Vedlegg 8: Hovedoversikt, drift	83
Vedlegg 9: Oversikt over årsverk i Ås Kommune	85
Vedlegg 10: Kommunale avgifter, gebyrer og gebyrregulativ	86
Vedlegg 11: Totaloversikt funksjoner.....	100
Vedlegg 12: Interkommunalt samarbeid i Follo, oversikt over diverse organer .	102
Vedlegg 13: Budsjett for kontroll og tilsyn	103
Vedlegg 14: Budsjett 2016 og handlingsprogram for kirken 2016-19	115

Kommestyrets vedtak 9.desember 2015.

Kommunestyrets budsjettvedtak

1. Forslag til handlingsprogram 2016-2019 med budsjett 2016 og økonomiplan 2017-2019, vedtas med unntak av kapittel 4, og med endringer i henhold til Tabell 1, Tabell 2 og vedlagte vedtatte verbaldel.
2. Forslag til drifts- og investeringsbudsjett for 2016 vedtas med endringer i henhold til Tabell 1 – vedtatte endringer i driftsbudsjett og Tabell 2 – vedtatte endringer i investeringsplan.
 - a. Skattesatsene for 2016 fastsettes lik høyeste sats i henhold til Stortingets vedtak i statsbudsjettet for 2016.
 - b. Forslag om nye stillinger og omgjøring av stillinger vedtas, jf. vedlegg 9 med følgende tillegg:
 - Det opprettes ytterligere to stillinger som prosjektledere for investeringsprosjekter
 - Saksbehandler forvaltning og utvikling strykes
 - c. Forslag til kommunale avgifter og gebyrer vedtas som Ås kommunes avgifter og gebyrer for 2016, jf. vedlegg 10, med unntak av endringer som framkommer av Tabell 1.
 - d. Opptak av ordinært lån på 189,593 mill. kroner vedtas. I tillegg tas det opp startlån for videreutlån på 20 mill. kroner. Rådmannen gis fullmakt til å benytte mellomfinansiering i form av trekkfasilitet på inntil 15 mill. kroner.
 - e. Det utskrives eiendomsskatt på verker, bruk og annen næring i Ås kommune med 6 promille av takstverdien.
 - f. Det settes i gang med taksering av boliger i Ås kommune med sikte på å innføre eiendomsskatt på bolig med 2 promille fra 2017.
 - g. Det innføres avgiftsparkering på kommunale parkeringsplasser i 2016. Det fremmes en sak våren 2016 med forslag til innretning og omfang av avgiftsparkering.
 - h. Gebyrene på selvkostområdene prisjusteres i henhold til selvkost.
 - i. Det budsjetteres med 7,97 mill. kroner (ca. 4,4 %) avkastning på kommunens e-verksmidler i 2016. Eventuell meravkastning utover dette skal avsettes til styrking av bufferfond.

Kommunestyrets verbalvedtak

1. Kommunestyret forutsetter at Rustad skole bygges som 4-parallell, med en god flerbrukshall og gode trafikale løsninger.
2. Partiene ønsker en utredning av modulløsning på Sjøskogen skole, som alternativ til utbygging i perioden.
3. Rådmannen foreslår 60 mill.kr til opprusting av Bjørnebekk. Partiene støtter forslaget, men investeringene kan ikke starte før en ny avtale med UDI er inngått.
4. Kommunestyret ber rådmannen vurdere hvordan planlagt kostnadsramme for framtidige investeringsprosjekter i større grad kan behandles unntatt offentlighet fordi dette er å anse som konkurransesensitiv informasjon.
5. Kommunen skal øke bruken av lærlinger og lærekandidater og tilby praksisplasser til ungdom under 25. På sikt er målet 2 lærlinger/lærekandidater pr 1000 innbyggere i kommunal virksomhet. Målet om 1 pr 1000 bør være på plass innen utgangen av 2016.

6. Kommunestyret forutsetter at HOK, under arbeidet med nye vedtekter for SFO, vurderer mulighetene for å legge inn sosiale hensyn i prising og åpningstider, som for eksempel gratis kjernetid.
7. Ås kommune skal ha full barnehagedekning, gjennom å bygge og drive selv eller ved hjelp av ideelle organisasjoner. Ås kommune ønsker i minst mulig grad utbygging av kommersielle barnehager, og skal aktivt benytte anledningen til å kreve tilbakebetaling av tilskudd fra kommersielle barnehager hvis tilskudd er anvendt i strid med Barnehagelovens paragraf 14 a eller forskrift i medhold av paragraf 14 a. Ås kommune setter av midler til kommunal barnehage i 2016.
8. Flere kommunale veier i Ås ble gjort kommunale av hensyn til skyss av skoleelever, men i noen tilfelle er denne situasjonen nå endret. Kommunestyret forutsetter at administrasjonen gjennomgår dette og ev fremmer forslag til politisk behandling om veier som ikke lenger bør være kommunale.
9. Kommunestyret ber rådmann legge frem prognoser og plan for utbygging av ungdomsskolene i Ås. Tidsfrist: august 2016.
10. Ås kommune skal bli en foregangskommune for miljøvennlige løsninger. Miljøpolitikken skal styrkes gjennom konkrete tiltak og forpliktende mål – bl.a. gjennom å etablere et eget utvalg for miljøraker. Det opprettes derfor et politisk ad hoc-utvalg som skal utrede dette innen sommeren 2016, i tråd med Ås kommunes politiske organisering.
11. Miljøvernrådgiveren i Ås kommune blir i dag i stor grad satt til andre arbeidsoppgaver enn de oppgaver som bør ligge til miljøvernrådgiverstillingen. Miljøvernrådgiverstillingen i kommunen skal fremover arbeide med kommunalt miljøvern og strategisk miljøarbeid og være en pådriver for miljøraksingen i Ås kommune. Det forutsettes at miljøvernrådgiveren er sekretariat for ad hoc-utvalg jf. vedtakspunkt 10.
12. Rådmannen legger frem for politisk behandling utkast til retningslinjer for offentlige anskaffelser som hindrer sosial dumping, sikrer et seriøst og anstendig arbeidsliv og stiller krav til bruk av lærebedrifter, jf vedlagte modell fra Telemark fylkeskommunen. Retningslinjene skal også ivareta miljøkrav.
13. Ved utskifting av leasingbiler, skal kommunen prioritere lav- eller nullutslippskjøretøy.
14. Kommunens økonomiske situasjon blir krevende i årene som kommer. Eiendomsskatten må utredes i 2016, dette innebærer taksering og vurdering av sosial profil, samt hvilke investeringsprosjekter den kan knyttes til. Beslutning om eiendomsskatt må legges fram for politisk behandling med tanke på eventuell innføring 2017.
15. Kommunen bør sikre innbyggerne livssynsøytrale seremonilokaler, slik at alle kan markere livets overgangsfaser- som dåp, konfirmasjon, bryllup og begravelse. Det er ekstra viktig å kunne tilby slike lokaler i nærheten av gravplasser som ikke er vigsla. I samarbeid med aktuelle lag og foreninger må rådmannen utrede i hvilken grad kommunen har et godt nok tilbud, og eventuelt foreslå tiltak for å styrke tilbudet.
16. Rådmannen skal i samarbeid med Ås idrettsråd utrede behovet for fremtidige investeringer og samarbeid. Ås kommune skal ha en kontaktperson som fungerer som bindeledd mellom idretten og kommunen.
17. En handlingsplan for satsing på Grønn omsorg legges inn i planstrategien for Ås kommune. Planen må bygge på den kompetansen og erfaringen kommunen allerede har med ordninger som «Inn på tunet» (IPT), besøkshund, lesehund og sansehage for demente, men utvides til flere tjenesteområder og flere virkemidler. Planen bør utvikles i samarbeid med NMBUs fagmiljø innen folkehelsevitenskap, og bl.a. omhandle kommunens potensial som forskningsarena for universitetets prosjekter. Planen må også vise hvordan kommunen kan stimulere flere lokale bønder til å bli IPT-sertifisert.

Kommunestyrets verbalvedtak

18. Rådmannen legger frem forslag om minstenormer for uteareal pr elev for skolene. Krav til minstenorm om uteoppholdsareal på skoler fremsettes av Rådmannen innen 1. mars, og fremlegges for kommunestyret. Normtallet for minste uteoppholdsareal implementeres i alle planer som omfatter nye skolebygg i Ås kommune.
19. Rådmannen bes ta kontakt med de andre Follokommunene med sikte på å lage en plan for koordinering av utbyggingen av sykehjem i Follo på en slik måte at ikke alle har overkapasitet eller underkapasitet samtidig. En slik ordning må innebære at kommunene kjøper plasser av hverandre i perioder med egen underkapasitet. Dette for å utnytte de samlede ressursene i kommunene best mulig.
20. Kommunestyret støtter rådmannens forslag til styrking av arbeid for å redusere sykefravær, men ønsker å rette fokus på arbeidet med «frisknærvær», forbygge sykefravær og utføre arbeidstakere. Ås kommune skal jobbe for å styrke arbeidet for å redusere sykefraværet til beste for de ansatte og kommunes tjenesteproduksjon. Arbeidet skal skje i et nært samarbeid mellom kommunen, ansattes organisasjoner, verneombud og NAV. Rådmannen bes om å skissere et prosjekt for dette i 2016 og prosjektet følges opp i kommunens organer med ansvar for arbeidsgiverpolitikk, arbeidsmiljø og samarbeid mellom kommunen og de ansatte.
21. Rådmannen må vurdere oppgave- og rollefordelingen mellom Barn og unges kommunestyre og Ungdomsrådet. Fremmes som egen sak for HOK innen juni 2016.
22. Det opprettes ytterligere to stillinger som prosjektledere for investeringsprosjekter. Stillingene finansieres over investeringsprosjektene, gjennom redusert bruk av konsulenttjenester.

1. Innledning

ET BUDSJETT MED UTGANGSPUNKT I KOMMUNEPLANENS HOVEDMÅL

Samfunnsdelen i ny kommuneplan for Ås ble vedtatt høsten 2015 og vil gjelde for perioden 2015-2027. Arealdelen vedtas våren 2016 på grunn av innsigelser og mekling.

Hovedmålene i Kommunestyrets vedtatte kommuneplan setter retningen for budsjettet. Budsjettet skal legge til rette for gode tjenester for innbyggerne og legge til rette for et grønt skifte i Ås kommune.

Handlingsprogrammet tar utgangspunkt i hovedmålene i kommuneplanens samfunnsdel (2015-2027):

1. Innen 2027 er Ås en miljøvennlig kommune med fokus på bærekraftig ressursbruk
2. Innen 2027 er Ås en inkluderende og mangfoldig kommune
3. Innen 2027 er Ås et kunnskaps- og kultursenter i regionen
4. Innen 2027 er Ås kommune et godt sted å bo for alle kommunens innbyggere
5. Innen 2027 er Ås kommune en aktiv samfunnsutvikler og en attraktiv arbeidsgiver
6. Innen 2027 skal Ås kommune levere gode og effektive tjenester til kommunens innbyggere

Utgangspunktet for hovedmålene er hovedsatsningsområdene fra forrige kommuneplan 2011-2023:
Miljø, mangfold og muligheter.

ET BUDSJETT SOM MØTER BEFOLKNINGSVEKSTEN

Kommunen har stor befolkningsvekst. Nødvendige investeringer i skoler, helse- og omsorgsboliger er innarbeidet for å sikre et godt tjenestetilbud. Ås kommune står foran sitt største investeringsløft noensinne, med investeringer i planperioden på 1,2 milliarder kroner.

Arbeidet med investeringer må derfor gis høy prioritet og nødvendige ressurser i kommende periode. Investeringene bør være framtidsrettede, både ivareta en høy miljøstandard og en kapasitet som dekker behovene i årene fremover.

EIENDOMSSKATT ER NØDVENDIG FOR Å MØTE VEKST

For å finansiere det ekstraordinære investeringsløftet i kommende år, har kommunestyret vedtatt en utredning av eiendomsskatt på boliger i 2016. Taksering og vurdering av sosial profil skal legges fram for politisk behandling med tanke på eventuell innføring i 2017.

Nye investeringer i planperioden medfører netto økte finanskostnader med om lag 27,5 mill. kroner fra 2016 til 2019. De samlede inntekter fra eiendomsskatt skal gå til å dekke økningen i finansutgiftene knyttet til nye investeringer. Ved en eventuell innføring av eiendomsskatt i 2017 vil framtidige budsjetter og årsrapporter inneholde nøkkeltall som viser driftsresultater justert for eiendomsskatt og ekstraordinære finanskostnader, i tillegg til kommunens samlede driftsresultater.

KOMMUNEBAROMETERET

Kommunebarometeret viser at kommunen gjennomgående leverer gode tjenester innenfor de økonomiske rammebetingelser. Et godt resultat på kommunebarometeret indikerer at dimensjoneringen og innretningen på kommunens tjenesteproduksjon er riktig.

Det totale kostnadsnivået er imidlertid for høyt, dersom man ikke øker inntektene fremover. Alternativet til eiendomsskatt vil derfor være å nedjustere tjenestetilbudet på alle områder i kommunen. En reduksjon i alle enheter med totalt 25 årsverk vil kunne gi et budsjett i balanse. Tiltaket vil være utfordrende og vil kreve en betydelig omstilling. Med en felles forståelse blant folkevalgte, tillitsvalgte og ansatte om at dette er nødvendig, vil tiltaket likevel kunne gjennomføres. Det er da helt avgjørende at reduksjonen i stillingene også medfører reduksjoner i oppgavene som kommunen skal utføre.

SATSING PÅ RENOVERING OG VEDLIKEHOLD

Kommunen har de senere årene styrket vedlikehold og renovering av bygg, sammenlignet med tidligere rammer. Styrkingen har vært nødvendig for å ta igjen et betydelig etterslep og bidra til at fremtidige renoveringsbehov reduseres. Kommunen er nå i gang med prosjekter som skal redusere vedlikeholdsetterslepet. Budsjettet for 2016 innebærer en ytterligere samlet opptrapping driftsbudsjett og årlige investeringsmidler til dette arbeidet.

SATSING PÅ MILJØTILTAK

Kommunestyret har med ny kommuneplan vedtatt et grønt skifte. Rådmannen vil fremover prioritere avsatte midler til tiltak som bygger opp under dette skiftet. Tiltakene omfatter blant annet sykkelveier, nærmiljøanlegg og ENØK tiltak i kommunale bygg.

Som et ledd i dette arbeidet innføres parkeringsgebyr på kommunale parkeringsplasser. Dette er et miljøpolitisk tiltak som skal bidra til økt overgang fra biltransport til mer miljøvennlige transportløsninger. Samtidig skal det sikre finansiering av investeringer i tiltak som fremmer en mer bærekraftig kommune.

KVALITETSØKNING I ELDTREMSORGEN

1. desember 2016 er vil et nytt demenssenter stå klart og gradvis bli tatt i bruk.

FLYKTNINGER

Det høye antallet flyktninger i Europa som følge av krigen i Syria, setter kommunene i en ekstraordinær situasjon. Regjeringen har varslet at det vil bli fremmet en tilleggsproposisjon til Stortinget som følge av flyktnings situasjonen.

Kommunestyret har i k-sak 18-15 vedtatt å bosette 40 flyktninger i 2016 hvorav minst 5 enslige mindreårige. I 2017 bosettes det 45 flyktninger hvorav minst 5 enslige mindreårige. Det er innarbeidet midler til bosetting av 40 ordinære flyktninger i 2016 og 45 ordinære flyktninger i 2017. Bosetting av enslige mindreårige utløser særskilte tilskudd som skal dekke ekstrautgifter knyttet til bosetting av denne gruppen. Rådmannen kommer tilbake til utgifter og inntekter på dette området når organisering og finansiering av tjenesten er nærmere avklart.

2. Forutsetninger for handlingsprogramperioden

2.1 Lokalpolitiske føringer

Formannskapet fattet følgende vedtak 3. juni 2015:

1. *Proessen med handlingsprogram 2016-19 gjennomføres som beskrevet i vedlegg 1.*
2. *De foreløpige økonomiske rammene for etatene 2016 – 2019 er en videreføring av rammene for 2015-18, justert for lønnsvekst.*
3. *Tiltak fra 1. og 2. tertial skal vurderes på nytt som nye tiltak med helårseffekt i 2016.*

4. *Prisvekst må etatene ta innenfor egne rammer som en del av etatenes innsparingskrav.*
5. *Etatene skal finne inndekning for vedtatte innsparingskrav fra handlingsprogram 2015-18.*
6. *Etatene kan fremme nye tiltak gjennom omprioriteringer ved reduksjon av eksisterende tjenestetilbud.*

Kommunestyret vedtok 9. desember 2015 rådmannens innstilling med endringer som er innarbeidet i dette dokumentet.

2.2 Statsbudsjettet 2016

DET ØKONOMISKE OPPLAGGET FOR KOMMUNESEKTOREN I 2016

Regjeringen legger opp til realvekst i kommunesektorens samlede inntekter i 2016 på 7,3 mrd. kroner. Av den samlede veksten er 4,2 mrd. kroner frie inntekter. Inntektsveksten må sees i sammenheng med konsekvenser av den demografiske utviklingen for kommunesektoren og økte pensjonskostnader.

Samlet pris- og lønnsvekst for kommunesektoren (deflator) er i 2016 anslått til 2,7 prosent.

For Ås kommune utgjør realveksten i inntekter, det vil si vekst utover lønns- og prisvekst, 24,6 mill. kroner fra 2015 til 2016. Disse midlene må i all hovedsak settes av til å dekke kostnader knyttet til nye investeringer og helårseffekt av nye tiltak vedtatt i 2015.

ENDRINGER I BEVILGNINGER TIL KOMMUNENE

Helse og omsorg:

- Kommunene har fra 1. januar 2016 en plikt til å sørge for øyeblikkelig hjelp døgnopphold for pasienter med somatiske sykdommer. Som følge av dette foreslås det å overføre 1 206,6 mill. kroner til rammetilskuddet til kommunene.
- Investeringer i heldøgns omsorgsplasser gis en tilsagnsramme på nesten 4,1 mrd. kroner i investeringstilskudd. (2500 plasser)
- Regjeringen vil fremme forslag til endring av helse- og omsorgstjenesteloven slik at kommunene fra 1. januar 2020 får plikt til tilby dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens.
- Regjeringen vil innføre lovkrav om psykologkompetanse i norske kommuner fra 2020. For å bidra til forsterket rekruttering fram til kravet trer i kraft, foreslås det å legge om det eksisterende rekrutteringstilskuddet til et flatt årlig tilskudd på 300 000 kroner per psykologårsverk som rekrutteres fra 2016.
- Det foreslås å øke innslagspunktet med 10 000 kroner utover prisjustering – til 1 081 000 kroner. Kompensasjonsgraden holdes uendret på 80 pst. Den

underliggende veksten i ordningen antas fortsatt å være sterk. Bevilgningen øker med 1,2 mrd. kroner i 2016 sammenliknet med saldert budsjett 2015.

Barnehage:

- 400 millioner kroner av veksten i frie inntekter er knyttet til et mer fleksibelt barnehageopptak. Dette tilsvarer helårseffekten av bevilgningen i 2015-budsjettet. Satsingen utgjør med dette nærmere 750 mill. kroner.
- Fra 2016 får ikke-kommunale barnehager den samme finansieringen som kommunale barnehager (dvs. 100 pst av tilskuddet til tilsvarende kommunale barnehager). Kommunene kompenseres ved en økning i rammetilskuddet på 180 mill. kroner.
- Det gjøres endringer i forskriften om finansiering av ikke-kommunale barnehager for å gi bedre samsvar mellom reelle utgifter og tilskuddet fra kommunen. Endringene er først og fremst knyttet til pensjons- og kapitalutgifter. Dette gir isolert sett en innsparing på 338 mill. kroner som trekkes ut av rammetilskuddet.
- Bevilgningen over Kunnskapsdepartementets budsjett knyttet til økt kompetanse og kvalitet økes med 160 mill. kroner i 2016. Midlene skal blant annet gå til arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning og til lokale tiltak for å styrke det pedagogiske arbeidet.

Grunnskole:

- Som en del av regjeringens realfagsstrategi foreslås det å øke timetallet i naturfag med én uketimer på 5.-7.trinn fra høsten 2016.
- Kompetansesatsingen i skolen fortsetter på samme høye nivå.
- Det foreslås å øke lærlingtilskuddet til lærebedrifter med ytterligere 2 500 kroner per kontrakt i 2016. Dette er en del av regjeringens satsing for å motvirke ungdomsledighet.

Vekstkommuner:

- Regjeringen foreslår å senke vekstgrensen for gjennomsnittlig årlig befolkningsvekst fra 1,6 til 1,5 prosent. Innbyggertilskuddet prisjusteres fra 55 tusen til 56 485 kroner per innbygger utover vekstgrensen.

Flyktninger:

- Det har vært en kraftig økning i antall asylsøkere til Europa. Dette har også ført til en stor økning til Norge. Som følge av den store økningen i antallet asylsøkere siden sommeren, har regjeringen også varslet at den vil legge fram en tilleggsproposisjon for 2016-budsjettet i løpet av høsten.
- Integreringstilskuddet er styrket med 50 mill. kroner til et ekstratilskudd til kommuner ved bosetting av flyktninger. Kriteriet for å få tilskudd er at kommunen i 2016 bosetter flere enn de ble anmodet om i 2015. Tilskuddet blir utbetalt med 50 000 kroner for hver person kommunen bosetter utover dette i 2016.

Tiltakspakke for økt sysselsetting:

- Som en del av budsjettet legger Regjeringen fram en særskilt tiltakspakke for økt sysselsetting på i alt 4 mrd. kroner. Som ledd i tiltakspakken foreslår Regjeringen et engangstilskudd på 500 millioner kroner til vedlikehold og rehabilitering av skoler og omsorgsbygg i kommuner. Midlene vil bli fordelt med likt kronebeløp per innbygger uten søknad. Midlene kommer i tillegg til veksten i kommunenes inntekter.

Ås kommune får en vekst i frie inntekter på 5,6 prosent sammenlignet med revidert nasjonalbudsjett 2015. Anslått pris- og lønnsvekst utgjør 2,7 prosent. Dette innebærer at realveksten for Ås kommune er på 2,9 prosent, eller ca. 24,6 mill. kroner.

Realveksten skal dekke:

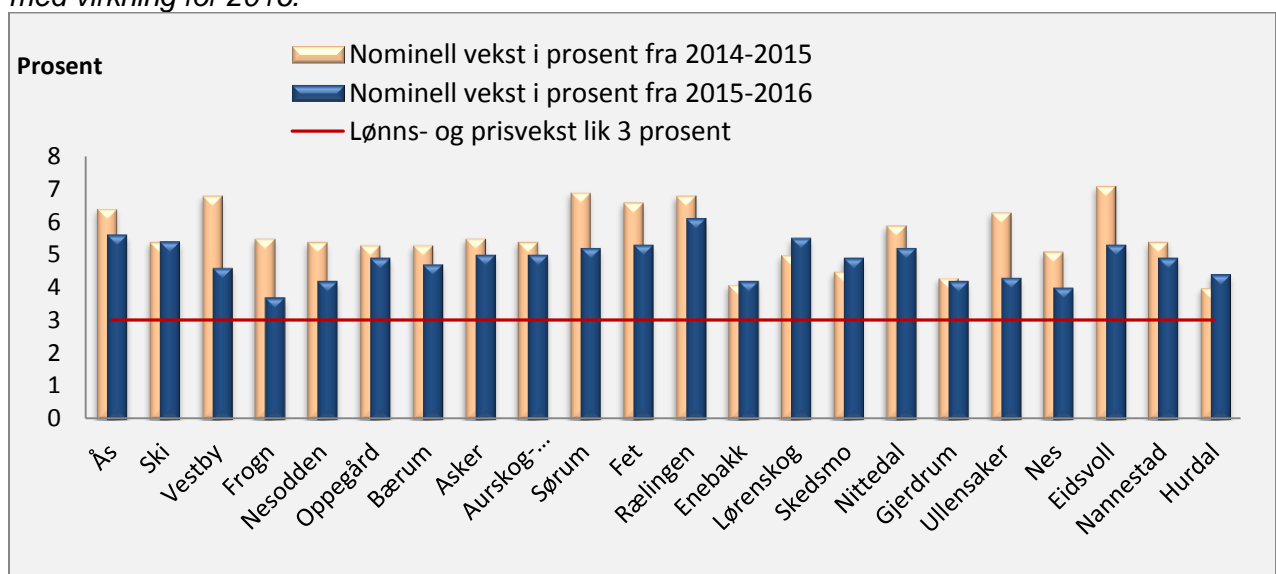
- Alle nye tiltak
- Finanskostnader knyttet til nye investeringer
- Helårseffekt av nye tiltak vedtatt i 2015
- Økning i tjenester som følge av demografisk utvikling
- Økte pensjonskostnader utover ordinær lønnsvekst

Helårseffekten av nødvendige tiltak som ble vedtatt i 1. og 2. tertial 2015 er innarbeidet. Disse omfatter blant annet styrking av budsjettene til NAV, Barnevernet og kjøp av sykehjemsplasser.

Nye tiltak og satsninger finansieres gjennom omprioriteringer samtidig som det er innarbeidet innsparinger på alle etater for å kunne opprettholde et positivt netto driftsresultat.

KONSEKVENSER FOR ÅS KOMMUNE

Figur 1. Viser svingningene i det økonomiske handlingsrommet for Akershuskommuner i 2015 og 2016. Ås kommune har i 2016 et fortsatt økt handlingsrom til å møte demografisk vekst. En del av handlingsrommet er likevel allerede bundet opp gjennom korrigeringer i årsbudsjettet for 2015 med virkning for 2016.

2.3 Befolkningsutvikling 2016 – 2019

Ved utgangen av 2014 var det 18 503 innbyggere i Ås kommune, en økning på 2,97 prosent i forhold til 2013. Tabell 1 viser den reelle befolkningsveksten i perioden 2010-2014 og prognose for perioden 2015-2019. Prognosene er basert på kommunenes plan- og analysesystem (Kompas). Det er tatt høyde for et oppdatert boligprogram og andre parametere som påvirker befolkningsveksten.

Prognosen fra Kompas anslår at det vil bli 22 746 innbyggere i 2019, mens SSBs middel-

vekstprognose viser 20 032 innbyggere. Selv om det er usikkerhetsfaktorer knyttet til prognosene, vil det fortsatt være en betydelig befolkningsvekst i Ås.

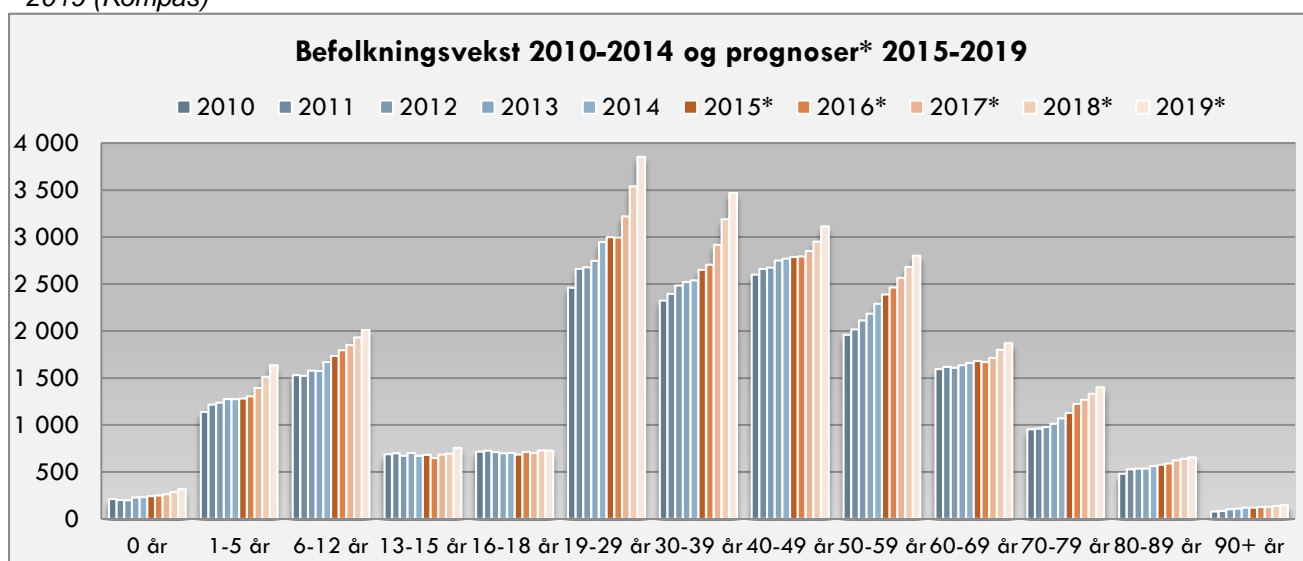
Det forventes at den største prosentvise veksten er blant barn under 13 år og eldre over 70 år. Det er nødvendig å prioritere tjenester for disse gruppene i årene som kommer, både ved å utvide kapasiteten i barnehage, skole og eldreomsorg.

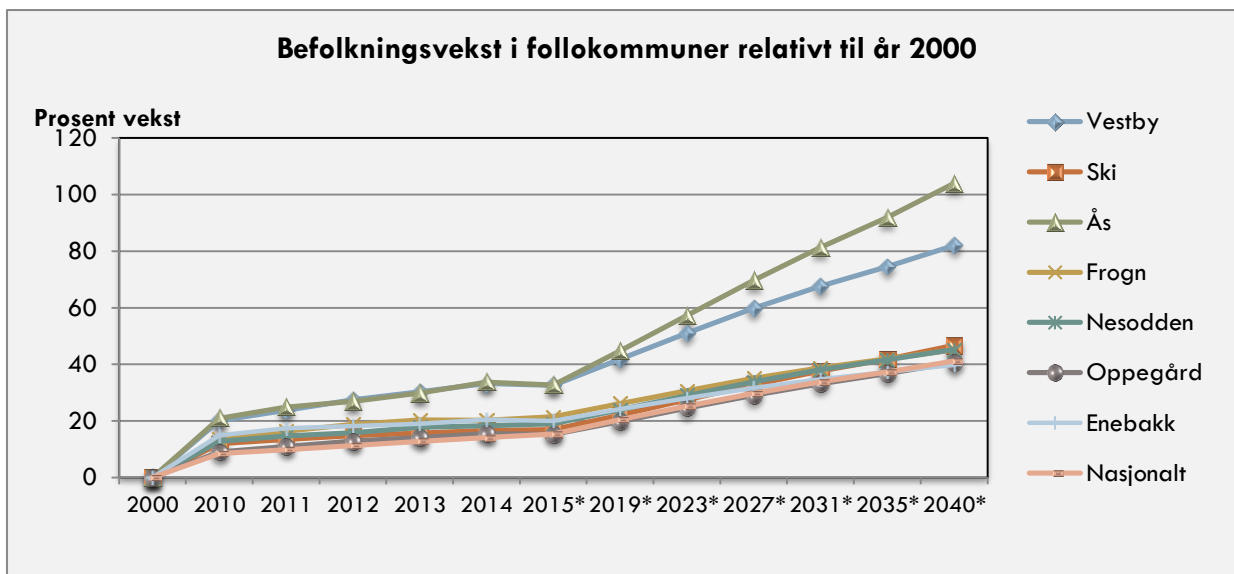
Befolkningsvekst 2010-2014 (Kilde: SSB)

Befolkningsprognose 2015-2019 (Kilde: Kompas)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
0 år	211	200	198	227	232	241	248	262	288	317
1-5 år	1 138	1 216	1 238	1 274	1 273	1 281	1 304	1 392	1 512	1 636
6-12 år	1 531	1 522	1 577	1 573	1 670	1 735	1 794	1 849	1 932	2 011
13-15 år	688	699	671	702	670	680	647	685	695	755
16-18 år	716	724	711	698	703	684	710	702	729	724
19-29 år	2 461	2 662	2 679	2 747	2 946	2 998	2 995	3 217	3 541	3 852
30-39 år	2 324	2 395	2 482	2 521	2 538	2 651	2 705	2 914	3 188	3 467
40-49 år	2 598	2 661	2 674	2 750	2 769	2 786	2 794	2 853	2 949	3 114
50-59 år	1 960	2 015	2 113	2 185	2 290	2 388	2 463	2 567	2 679	2 799
60-69 år	1 593	1 617	1 609	1 635	1 659	1 679	1 668	1 713	1 798	1 870
70-79 år	954	960	978	1 011	1 071	1 126	1 223	1 267	1 333	1 400
80-89 år	480	527	534	536	562	577	591	622	639	653
90+ år	79	86	104	110	120	121	127	131	136	148
Alle aldre	16 733	17 284	17 568	17 969	18 503	18 948	19 269	20 174	21 420	22 746
Vekst, personer	347	551	284	401	534	445	321	905	1 246	1 326
Vekst, prosent	2,12	3,29	1,64	2,28	2,97	2,40	1,70	4,70	6,18	6,19

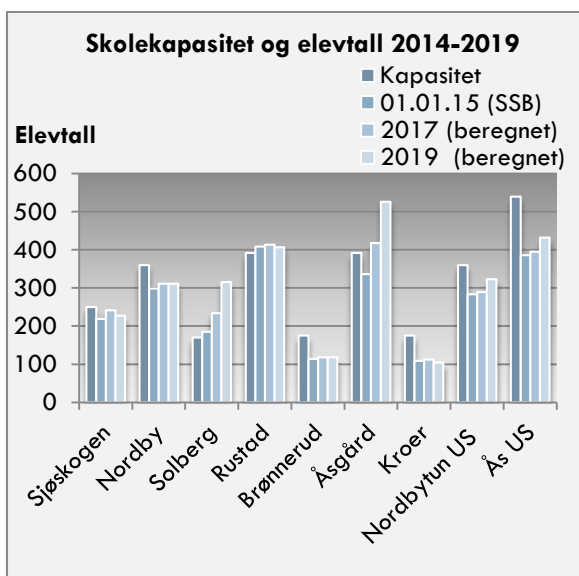
Tabell 1 og Figur 2. Folkemengde i Ås pr 31. desember 2010-2014 (SSB) og befolkningsprognose 2015-2019 (Kompas)

Figur 3. Befolkningsutvikling i Follokommunene og prognoser* framover, 2010-2040 (Kilde: SSB)

I følge SSBs befolkningsprognoser basert på middelsvekst (alternativ MMMM) er relativt forventet vekst i Ås den høyeste i Follo og langt over det som forventes nasjonalt. Figur 3 viser at befolkningen i Ås doubler seg fra år 2000 til 2040.

Figur 4. Kapasitet på barne- og ungdomskolene, elev tall pr 01.01.15 og prognoser 2017 og 2019

BEFOLKNINGSUTVIKLINGENS KONSEKVENSER FOR TJENESTETILBUDET

Behov for å utvide skolekapasitet

I Inneværende planperiode forventes den nåværende skolekapasiteten å dekke behovet på Sjøskogen, Nordby, Brønnerud, Kroer og ungdomsskolene. Kapasiteten utfordres på Solberg, Rustad og Åsgård.

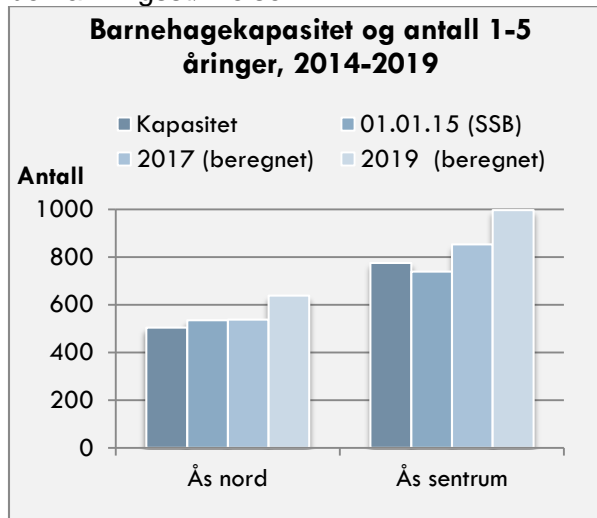
På Solberg er det forventet en økning i elevtallet på 66 prosent i perioden 2015 til 2019. Utbyggingen er planlagt ferdig i 2018. Det er også foreslått å sette opp 2 klasseromsmoduler fra sommeren 2016 til sommeren 2018.

Rustad skole skal i planperioden også å utvides til en 4-parallell, denne planlegges ferdigstilt i 2019.

På Åsgård er forventet økning i elevtall på 48 prosent i perioden 2015 til 2019. Det planlegges med byggestart i 2019 og skolen forventes ferdigstilt i 2021. Det er leid inn moduler som vil kunne ta av for kapasiteten fram til 2017. Fra 2017 må skolekretsgrensene mellom Åsgård og Rustad flyttes permanent.

Behov for barnehageplasser

Ås har til sammen mer enn 1200 barnehageplasser. Plassene er fordelt i to grupper, barn over og under 3 år. Fordelingen mellom gruppene kan ha relativt store variasjoner fra år til år, noe som også påvirker bemanningsstørrelsen.

Figur 5. Kapasitet på barnehager fordelt på Ås sentrum og Ås nord og antall 1-5 åringer pr 01.01.15 og prognoser 2017 og 2019. Gjelder kommunale og private barnehager.

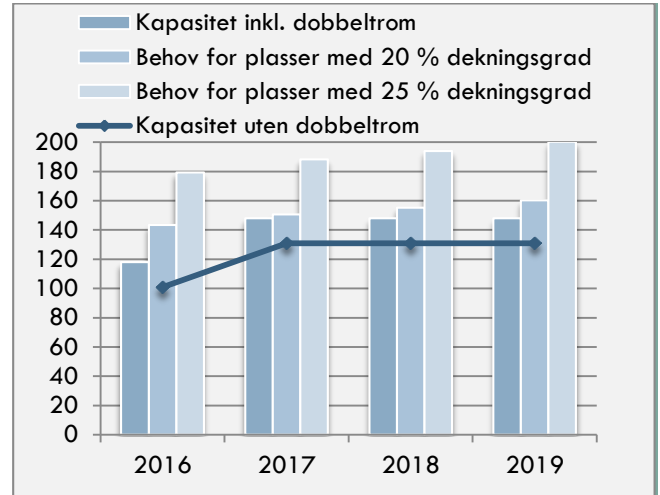
Fra 2018 vil Ås kommune mangle 150 barnehageplasser under forutsetning av 95 prosent kapasitetsdekning. Allerede året etter vil det være en mangel på 275 barnehageplasser fordelt på Ås nord og Ås sentrum. Kapasiteten vil fortsette å utfordres i årene framover.

Det er i investeringsbudsjettet for 2016 satt av 5 mill. kr til utredning av ny(e) barnehage(r) i planperioden.

Behov for heldøgns pleie- og omsorgsplasser

Figur 6 viser en prognose for behovet for antall plasser for aldersgruppen over 80 år, sett i forhold til en dekningsgrad på 20 prosent. Nasjonale føringer anbefaler 25 prosent dekning, men Ås kommune har vedtatt at 20 prosent dekningsgrad er tilstrekkelig.

Kommunens økonomiske situasjon tilsier at det vil være meget vanskelig å legge til grunn de nasjonale føringene. Kommunen vil løpende vurdere hvilke boformer og tjenestetilbud som er mest hensiktsmessig for å ivareta behovene.

Figur 6. Figuren viser prognosen for aldersgruppen over 80 år og behov for opptrapping av antall plasser i boliger med heldøgns pleie- og omsorgstjenester, sett i forhold til en dekningsgrad på 20 %.

Figur 6 viser at Ås kommune vil mangle 25 sykehjemsplasser i 2016 med 20 prosent dekningsgrad. Da er dobbeltrommene medregnet i kapasiteten. Ser man bort i fra de 17 dobbeltrommene, vil kommunen mangle 42 sykehjemsplasser i 2016.

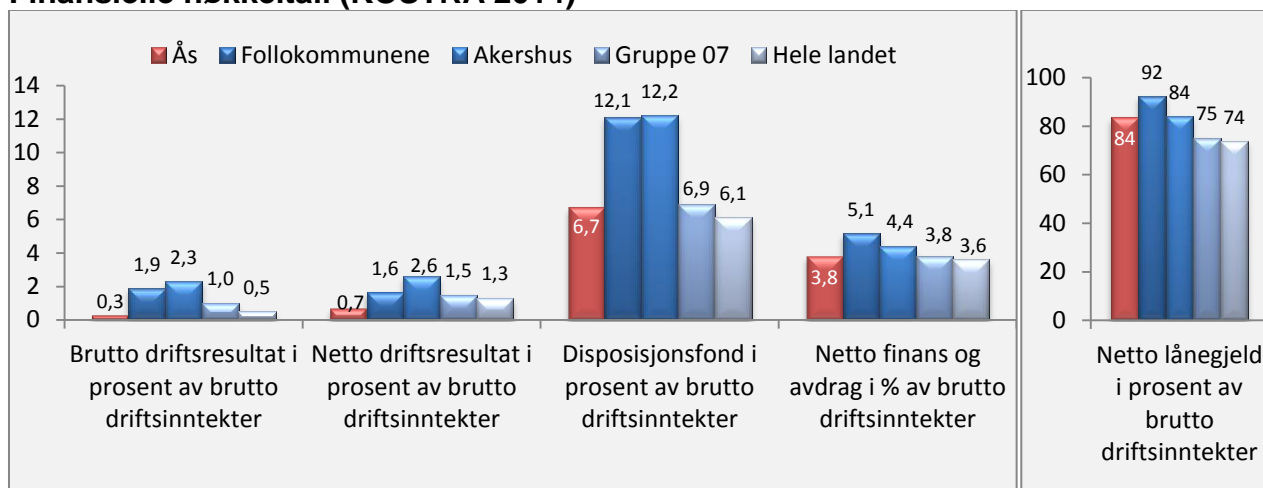
Kapasitetstallene for 2017 – 2019 forutsetter åpning av 30 plasser i Ås Demenssenter, som ferdigstilles innen utgangen av 2016.

Prognosene viser at det er behov for å utvide sykehjemskapasiteten men det er viktig å ha fleksibilitet i tilbudet da behovene svinger mye over tid.

3. Økonomiske rammer

3.1 KOSTRA-nøkkeltall

Finansielle nøkkeltall (KOSTRA 2014)

Figur 7. Viser utvalgte finansielle nøkkeltall fra KOSTRA 2014. Ås sammenlignet med øvrige grupper.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat for kommuner angir forholdet mellom driftsinntekter og driftsutgifter. Fylkesmannen anbefaler at netto driftsresultat skal være minst 3 prosent. Anbefalingen er gitt for å sikre tilstrekkelig økonomisk handlefrihet til nye investeringer eller for å møte uforutsette svingninger i utgifter og inntekter.

Disposisjonsfondet

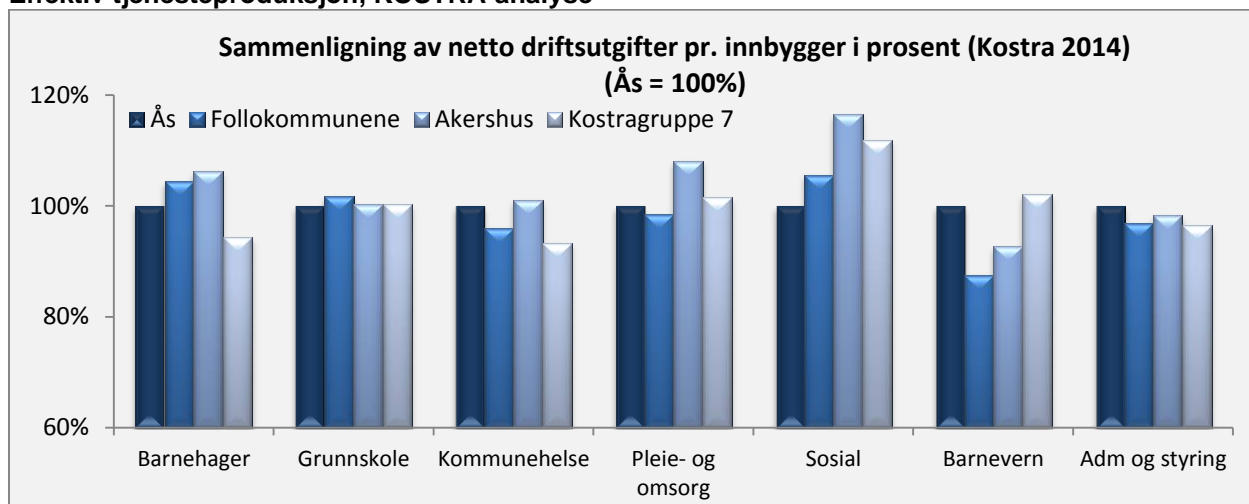
Fylkesmannen anbefaler at disposisjonsfondet utgjør 4 prosent av driftsinntektene. Ås kommunes samlede disposisjonsfond er per oktober 2015 på 86,3 mill. kroner eller omlag 7,7 prosent av kommunens driftsinntekter. Gode økonomiske resultater de senere årene har bidratt til å styrke kommunens disposisjonsfond.

Stram økonomistyring

Med et økt press på kommunens økonomi, er det viktig at budsjettene overholdes. Gjennom plan-, budsjett- og rapporteringsprosesser skal den enkelte enhet få en god forståelse for hvilke økonomiske rammer som er stilt til rådighet. De administrative økonomirapporteringene vil være sentrale for økonomistyringen gjennom året.

For å lykkes med en helhetlig økonomistyring gjennom året kreves gode prosesser. Enheter med budsjettmessige utfordringer må følges opp. For å finne inndekning for merutgifter i en enhet, krever det at andre enheter må bidra med tilsvarende reduksjoner.

Effektiv tjenesteproduksjon, KOSTRA-analyse

Figur 8. Sammenligning av netto driftsutgifter fordelt pr. innbygger i målgruppen. (KOSTRA 2014). Ås kommune er satt til 100 % og er grunnlaget for sammenligningen med øvrige kommuner.

KOSTRA-tall indikerer at Ås kommune har en effektiv drift på flere områder. Likevel er det områder som bør effektiviseres ytterligere, med mål om å opprettholde kvaliteten i tjenestetilbudet.

Strukturelle forhold, blant annet knyttet til gjeldende bygningsmasse, gjør at en god del av effektiviseringspotensialet ikke kan tas ut på kort sikt. Ved realisering av nye investeringer er det derfor viktig at disse bidrar til å utløse potensialet for en reduksjon i driftsutgiftene. KOSTRA vil bli brukt som grunnlag for videre analyser av effektiv tjenesteproduksjon.

Kommentarer til KOSTRA-tallene:

- Ås kommune har noe lavere utgifter til barnehage enn øvrige gjennomsnitt. Resultatet indikerer at vi har en god barnehagedrift.
- Netto utgifter til skole er noe lavere enn gjennomsnittet i Follo. Ås kommune har tidligere ligget over, noe som indikerer en effektivisering av kostnadene til skolesektoren i 2014.
- Follo og gruppe 8 har noe lavere utgifter enn Ås kommune.

- Ås kommune har lavere utgifter til sosiale tjenester enn alle øvrige grupper. Budsjettene er blitt vesentlig styrket i 2015, og vi forventer derfor at de utgiftene i KOSTRA 2015 vil vise en økning.
- Ås kommune har tidligere år hatt betydelig lavere utgifter til barnevern enn de øvrige gruppene. I 2014 ble fikk Ås en betydelig utgiftsvekst.
- Follokommunene og Akershus hadde i 2014 lavere utgifter til administrasjon og styring enn Ås kommune.

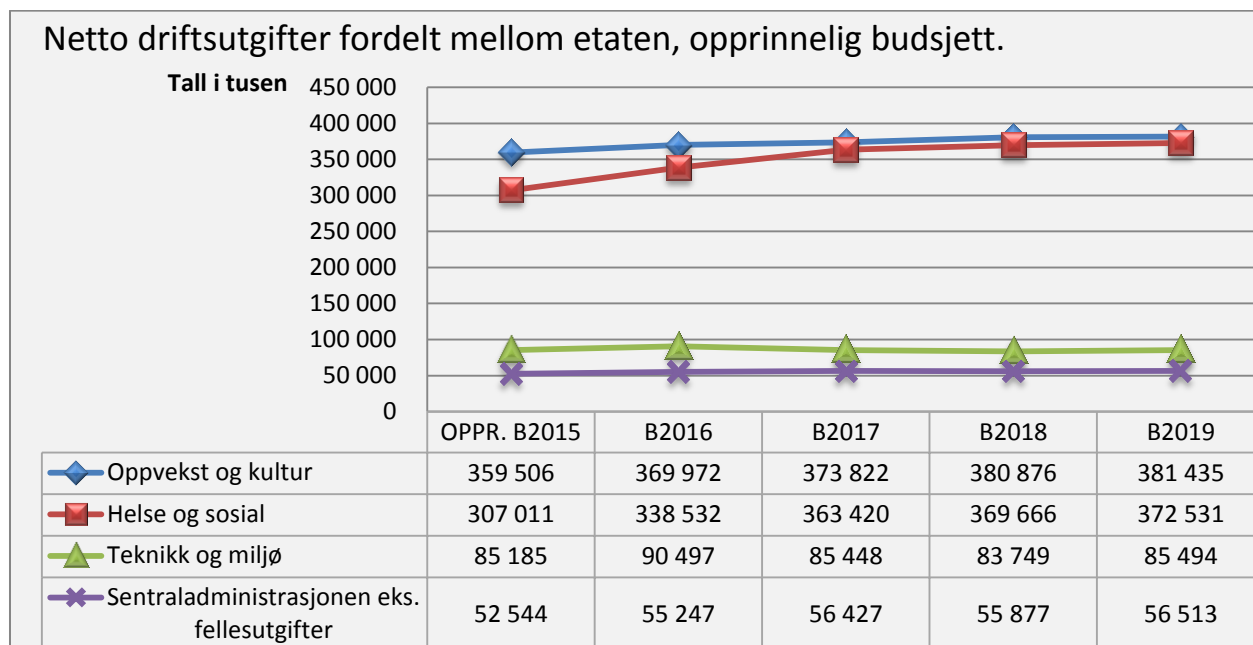
Ås kommune er avhengige av en mer effektiv drift enn de fleste sammenlignbare kommunene. Dette skyldes at kommunen relativt sett har lavere frie inntekter til å finansiere driften.

I årene framover er det derfor viktig å rasjonalisere og effektivisere driften ytterligere. Nye investeringstiltak må, i tillegg til å møte veksten, i størst mulig grad bidra til økt effektivisering. For at dette skal realiseres er det behov for endringer i dagens organisering og drift. Kompetansen må brukes best mulig og kommunen bør ha en mer effektiv bruk av arealer.

3.2 Økonomisk hovedoversikt

Totalt øker etatenes nettorammer med 50 mill. kroner fra opprinnelig budsjett 2015 til budsjettet for 2016. Korrigert for pris- og lønnsvekst får etatene en realvekst på omlag 28 mill. kroner, tilsvarende 3,5 prosent. Dette

er den reelle økningen i rammen som blant gjelder helårseffekten av tiltakene som ble vedtatt i budsjettet for 2015, samt nye tiltak for 2016.

Figur 9. Netto driftsutgifter fordelt mellom etatene, opprinnelig budsjett. (Tall i tusen)
Sentraladministrasjonen vises inkludert fellesutgifter.

Tabell 2. Netto budsjettammer og endringer samlet for alle etater, 2016-2019 (Tall i tusen)

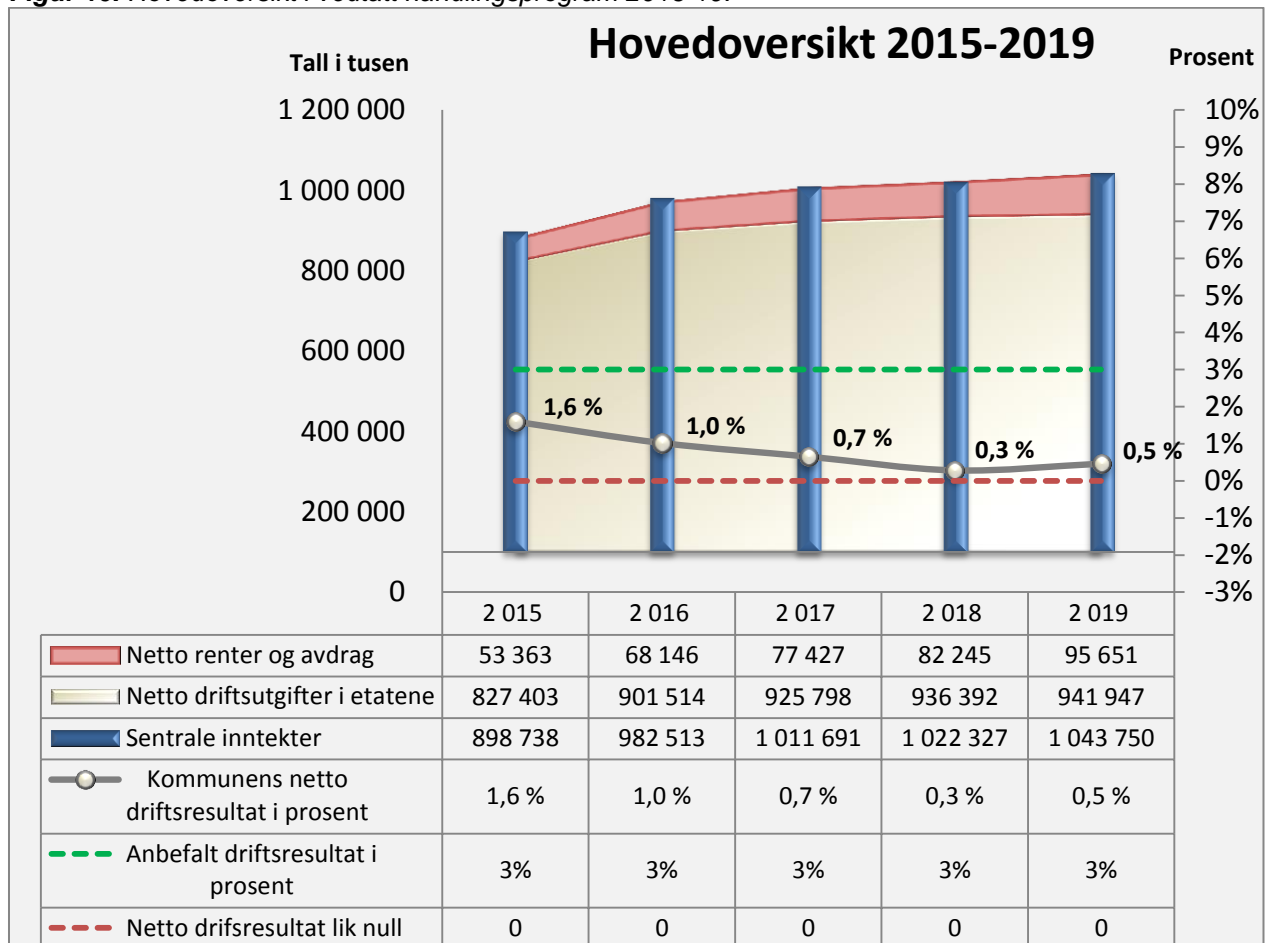
	2016	2017	2018	2019
Vedtatt ramme 2015	833 410	833 410	833 410	833 410
Vedtatte endringer, jf. HP 2015-18	2 590	18 973	17 510	17 510
A. Vedtatte ramme, jf. HP 2015-18	836 000	852 383	850 920	850 920
B. Konsekvensjusteringer	55 615	57 216	67 763	76 827
C. Nye tiltak og omprioriteringer	12 489	11 200	11 386	11 086
D. Nye besparelser	-5 971	-10 299	-10 799	-10 799
E. Netto endringer i kommunestyrets vedtak	-947	10 972	13 003	9 794
Ramme 2016-2019	897 186	921 472	932 273	937 828

Detaljerte oversikter over budsjettammer og endringer, er vist i kapittel 3.3, samt beskrevet i vedleggene 1 til 4.

HOVEDOVERSIKT

Figur 10 gir en hovedoversikt over nøkkeltall i handlingsprogramperioden 2016-2019. Mer detaljerte oversikter finnes under tjenesteområdene, samt i vedleggene.

Figur 10. Hovedoversikt i vedtatt handlingsprogram 2016-19.

NETTO DRIFTSRESULTAT

Netto driftsresultat er en viktig styringsindikator. Denne viser blant annet hvor mye av kommunens løpende inntekter som kan settes av til finansiering av fremtidige investeringer. Budsjettet netto driftsresultat for 2016 er 1 prosent. Det er en stor utgiftsvekst i pleie og omsorgssektoren, jf. figur 9 og en økning i finanskostnadene jf. figur 10. Driftsresultatet er derfor avhengig av ekstraordinære inntekter fra Ålerudmyra for å oppnå et positivt driftsresultat i 2016 og 2017.

Fylkesmannens anbefaling er et netto driftsresultat på minst 3 prosent. Det viktig å understreke at mange kommuner inntektsfører premieavviket mellom faktisk pensjonspremie

og beregnet kostnad. Det gjør ikke Ås kommune.

Det vil fortsatt være usikkerhet knyttet til anslaget for netto driftsresultat utover i perioden. Særlig gjelder dette utviklingen i pensjonskostnader, avkastning på kapitalforvaltning, renteutgifter, utviklingen i frie inntekter og kostnader knyttet til nye brukere.

Diagrammet på neste side viser den utviklingen av netto driftsresultat i perioden 2008-2019 i prosent av driftsinntektene. Tallene fram t.o.m. 2014 er regnskapstall, deretter er budsjettall lagt til grunn.

Figur 11. Utviklingen av netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter for perioden 2008-2019.

SKATT OG RAMMETILSKUDD

Kommunenes frie inntekter er skatt og rammetilskudd. Ås kommune benytter i hovedsak en modell utviklet av KS for å beregne frie inntekter.

I statsbudsjettet for 2016 legges det til grunn frie inntekter for Ås kommune på ca. 903 mill. kroner, mens KS prognose modell anslår 906 mill. kroner. Skatt per innbygger vil med anslaget for 2016 utgjøre ca. 94,8 prosent av landssnittet.

Rådmannens anslag for frie inntekter er satt til 909 mill. kroner. I tillegg kommer budsjettet eiendomsskatt på verker, bruk og næring på 21 mill. kroner (forutsatt en skattesats med 6 promille).

En lavere skatteinnfang medfører at rammetilskuddet øker med bakgrunn i inntektsutjevningen. Det er anslått at Ås kommune får en økning på 11,4 mill. kroner i rammetilskudd som følge av inntektsutjevning i 2016. Samtidig har kommunen et beregnet utgiftsbehov på 95,9 prosent av landsgjennomsnittet i 2016 mot 95,8 prosent i 2015. Ås kommune får da et trekk i rammetilskuddet på 37,4 mill. kroner som følge av dette. Det relative utgiftsbehovet i forhold til andre kommuner har gått svakt ned fra 2015 til 2016.

Ås kommune får et veksttilskudd for 2016 på 8,3 mill. kroner. Veksttilskuddet er en av komponentene i det samlede rammetilskuddet. I 2015 var tilskuddet på 7,9 mill. kroner.

EIENDOMSSKATT PÅ NÆRINGSBYGG, VERK OG BRUK

For eiendomsskatt på næringsbygg og verk og bruk er det lagt til grunn en skattesats på 6 promille for hele perioden. Total er det budsjettet 21 mill. kroner i 2016, fordelt med 17,5 mill. kroner fra næringsbygg og 3,5 mill. kroner fra verker og bruk.

EIENDOMSSKATT PÅ BOLIG

Det er i 2016 vedtatt å utrede eiendomsskatt på bolig som grunnlag for en eventuell innføring fra 2017. Det er satt av 1 mill. kr til utredningen. Eiendomsskatt vil kunne bli et nødvendig tiltak for å dekke finanskostnadene knyttet til nye investeringer.

ANDRE SENTRALE INNTEKTER

Anslaget for investeringskompensasjon fra Husbanken og Utdanningsdirektoratet i 2016 settes til 6,8 mill. kroner. Kompensasjon for renteutgiftene baserer seg på den flytende renten i Husbanken og forutsetter at dagens rentenivå opprettholdes i 2016.

Vertskommunetilskuddet for psykisk utviklingshemmede er budsjettet med en forutsetning om at 9 brukere faller inn under ordningen.

Integreringstilskudd

Det høye antallet flyktninger i Europa som følge av krigen i Syria, setter kommunene i en ekstraordinær situasjon. Regjeringen har varslet at det vil bli fremmet en tilleggsproposisjon til Stortinget som følge av flyktnings situasjonen.

Ved beregning av integreringstilskuddet for flyktninger er det lagt til grunn mottak av 40 flyktninger 2016, i tråd med anmodning fra IMDI. I tillegg kommer familiegjeforeninger.

Det er vedtatt at 5 av flyktingene skal være enslige mindreårige. Dette medfører særskilte utgifter og utløser særskilte tilskudd. Disse inntektene og utgiftene er ikke innarbeidet i budsjettet for 2016.

En økt bosetting av flyktninger i Ås kommune krever flere utleieboliger. Rådmannen vil i den forbindelse vurdere tiltak for å få flere private til å leie ut boliger til flyktninger. Det er ikke lagt inn midler til kjøp av flere kommunale flyktningeboliger i 2016.

ENDRINGER I LÅNEOPPTAK

Låneopptaket for 2016 vil være på 190 mill. kroner. I tillegg gjør kommunen et låneopptak på 20 mill. kroner i startlån.

Korrigert for betalte avdrag på lån med 50 mill. kroner, gir dette en netto økning i lånegjelden på ca. 140 mill. kroner.

For nye lån og lån som er tatt opp med flytende rente, er det lagt til grunn et rentenivå på 1,5 prosent for 2016, 1,6 prosent for 2017, 1,7 prosent for 2018 og 1,9 prosent for 2019. Anslagene tar utgangspunkt i markedets forventede renteutvikling.

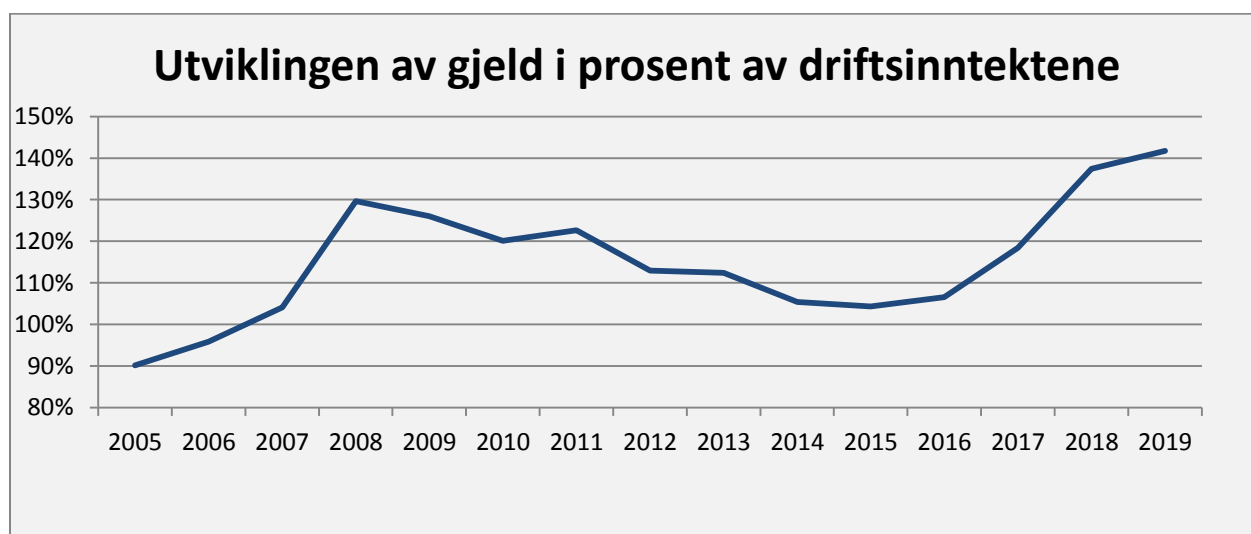
Ås kommune har E-verksmidler pålydende ca. 176 mill. kroner plassert i aktiv kapitalforvaltning. I tillegg kommer midler avsatt på bufferfond. Budsjettert avkastning fra SFE-midlene er satt til 7,4 mill. kroner for 2016. Dette innebærer en avkastning på 4,2 prosent og er ett prosentpoeng over kommunens innskuddsrenter. Eventuell meravkastning utover dette forslås avsatt til bufferfond.

UTVIKLINGEN I LÅNEGJELD

Ås kommune har over flere år lånefinansiert en stor andel av investeringene, noe som har medført en høy gjeldsgrad.

I de seneste årene er investeringstakten gått noe ned, samtidig som driftsinntektene har økt årlig. Netto gjeld i prosent av driftsinntekter har dermed blitt redusert. Investeringsnivået i handlingsprogrammet, innebærer at netto gjeld vil øke betydelig i årene framover. Forutsatt at det investeres i gode bygg som legger til rette for effektiv drift av tjenester, vil en økning i lånegjelden være håndterlig. Dette forutsetter investeringer som legger til rette for strukturelle endringer og stordriftsfordeler. Follo kommunene er et eksempel på kommuner med høy lånegjeld, men samtidig gode netto driftsresultater. Investeringsbudsjettet er nærmere beskrevet i kapittel 3.5.

Figur 12. Utvikling av gjeld i prosent av driftsinntekter 2008-2019.

FORVALTNING AV FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER

Midler fra salg av Søndre Follo Energiverk (SFE) er plassert i rente- og aksjemarkedet. For at dette skal være lønnsomt på lang sikt, må avkastningen på midlene være høyere enn kommunens lånekostnader. Gjennomsnittlig avkastning siste 4 år har vært på 5,7 prosent mens kommunens gjennomsnittlige innlånsrente har vært på 3,1 prosent. Meravkastningen har da vært på 2,6 prosent. Gjennomsnittlig årlig avkastning for hele investeringsperioden 2001-2014 har vært ca. 2,1 prosent høyere enn kommunens innlånsrente. Plasseringen av E-verksmidler i kapitalmarkedet har dermed gitt meravkastning for kommunen sammenliknet med alternativet som ville vært nedbetaling av lån.

Avkastningen av E-verksmidlene påvirkes av kurssvingninger selv om aksjeandelen er lav. Kommunen har ikke tilstrekkelige med midler til å dekke et år med dårlig avkastning. De årene kommunen oppnår høy avkastning bør derfor bufferen styrkes for å kunne møte svingninger i avkastningen uten at dette trenger å få direkte følger for driften.

For 2016 budsjetteres det med en avkastning på 7,4 mill. kroner som er 2,7 prosentpoeng over kommunens flytende lånerente. Eventuell meravkastning utover dette vil bli avsatt til styrking av kommunens bufferfond.

FONDSUTVIKLING

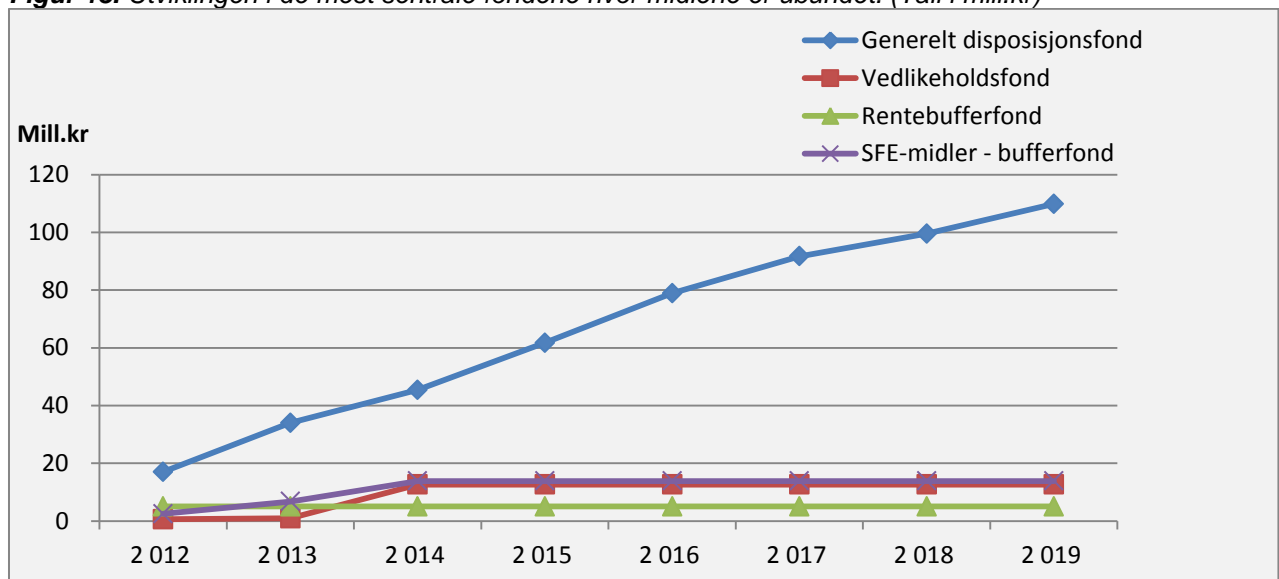
Kommunens disposisjonsfond består av flere underfond.

Generelt disposisjonsfond er kommunens reserve mot uforutsette hendelser. Fondet vil med foreslåtte rammer øke gjennom hele planperioden, fra 62,4 mill. kroner i 2015 til 110 mill. kroner i 2019, jf. figur 13.

- Vedlikeholdsfondet er satt av for å gjennomføre vedlikehold i tråd med vedlikeholdsplanen. Fondet er i 2015 pålydende 13 mill. kroner.
- Rentebufferfondet på 5 mill. kr ble avsatt i 2011 og skal være en buffer mot uforutsett renteøkning.
- SFE-midler – bufferfond er et disposisjonsfond som er bygd opp med avkastning fra E-verksmidler. Fondet utgjør 13,8 mill. kr og skal være en buffer for å dekke tap i år med negativ kapitalavkastning.

Alle disposisjonsfondene kan benyttes både til drift og investeringer.

Figur 13. Utviklingen i de mest sentrale fondene hvor midlene er ubundet. (Tall i mill.kr)

PRIS- OG LØNNSVEKST

Tallene for planperioden legges fram i faste 2016-priser, mens tall for 2015 og tidligere år er i løpende priser. I statsbudsjettet er det lagt til grunn en samlet pris- og lønnsvekst på 2,7 prosent fra 2015 til 2016 for kommunesektoren.

Det er budsjettet med en lønnsvekst på 3 prosent fra 2015 til 2016. Overhenget er anslått til 0,7 prosent. En reserve på 2,3 prosent er satt av på felles lønnspost, denne er til dekning av lønnsoppjøret for 2016.

For pensjonsordningene er det budsjettet med 18 prosent i premiesats for ansatte med pensjon i KLP, og 11,55 prosent for ansatte med pensjon i SPK. Det er satt av en reserve da det er usikkerhet knyttet til disse anslagene.

GEBYRINTEKTER OG EGENANDELER

Inntekspotensialet fra gebyrer og egenandeler blir løpende vurdert. Vi arbeider med å utnytte inntektsgrunnlaget for kommunen i forhold til takten av utvikling vi planlegger.

Selvkostområder 2016

Gebyrene innen selvkostområdene beregnes i henhold til selvkostprinsippet og det innebærer at hvert enkelt års over- eller underskudd fremføres og avregnes mot selvkostfond (bundet driftsfond). Det er selvkostfond for VAR, Bygg, Geodata og Plan. Innen Bygg og Geodata har det vært behov for å endre på fordelingen av gebyrene og det er dermed foretatt en betydelig justering i gebyrregulativet.

Overskudd må disponeres innen en periode på fem år. For området bygge- og delesak er situasjonen slik at overskuddene de senere årene har vært betydelige og selvkostfondet må nå reduseres /benyttes. Dette innebærer at

budsjetterte gebyrinntekter for 2016 reduseres. For området geodata har det over flere år vært underskudd og gebyrinntektene for 2016 må økes. For området plansak er det usikkert hvorledes selvkostbildet er og dette vil bli nærmere utredet i 2016.

Selvkost innebærer at gebyrene ikke skal overstige kommunes kostnader på området. Prisingen i regulativet skal ta utgangspunkt i de faktiske kostnadene for de enkelte sakstyper og oppgaver, noe som innebærer at gebyr fra en sakstype ikke skal subsidiere en annen sakstype.

Bygge- og delesak

Gebyrinntektene for 2016 skal reduseres med 700 000 kroner i forhold til budsjettet i 2015. Frem til nå har prisingen i regulativet vært slik at noen sakstyper har vært priset høyere enn de faktiske kostnadene, spesielt sakstypene større boligbygg, næringsbygg samt offentlige bygg. De øvrige sakstypene har i noe varierende grad vært underpriset. Oppbyggingen av gebyrregulativet for 2016 er endret for å få en riktigere kostnadsfordeling mellom sakstypene. Omleggingen innebærer at gebyrene på større tiltak reduseres, mens de mindre tiltakene får en gebyrøkning.

Geodata

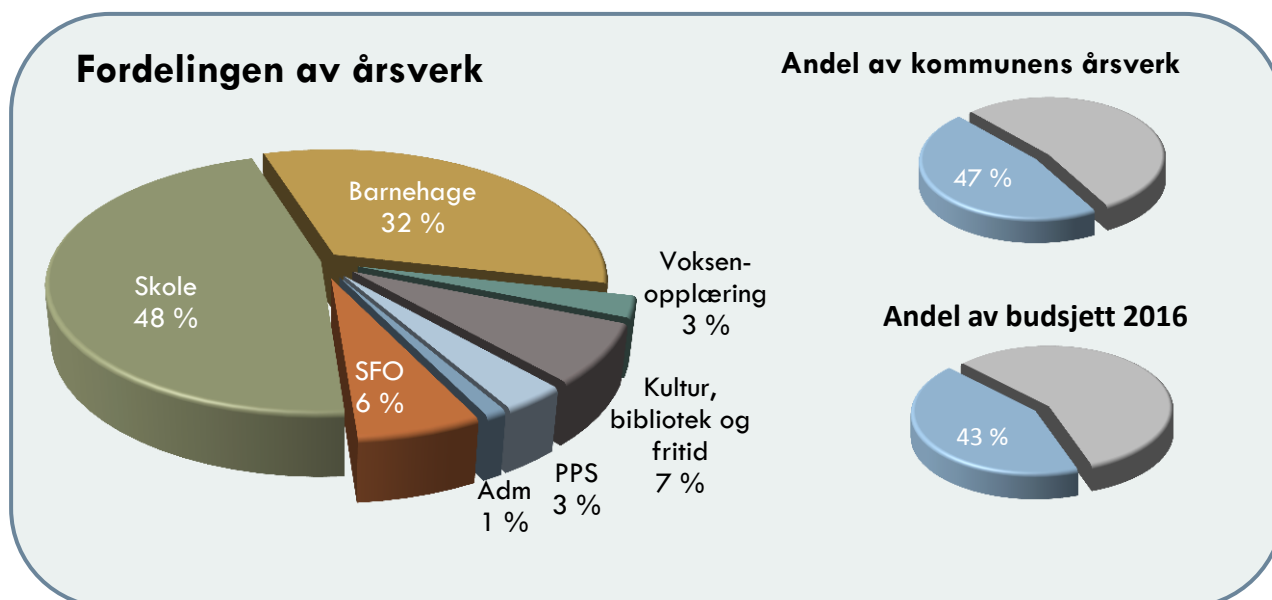
For området geodata økes gebyrene med 10 prosent. Gebyr for salg av kartrettigheter samt salg av kart, planer og tegninger på papir og i digitalformat har ikke tidligere vært med i gebyrregulativet og er derfor nå lagt inn.

Plansak

For området plan økes gebyrene med 3 prosent. I løpet av 2016 skal selvkostregnskapet gjennomgås og oppbyggingen av regulativet skal endres for å få bedre samsvar mellom planforslagenes kompleksitet og ilagt gebyr.

3.3 Etatenes økonomiske rammer

OPPVEKST OG KULTUR

BUDSJETTRAMMER OG KONSEKVENSER

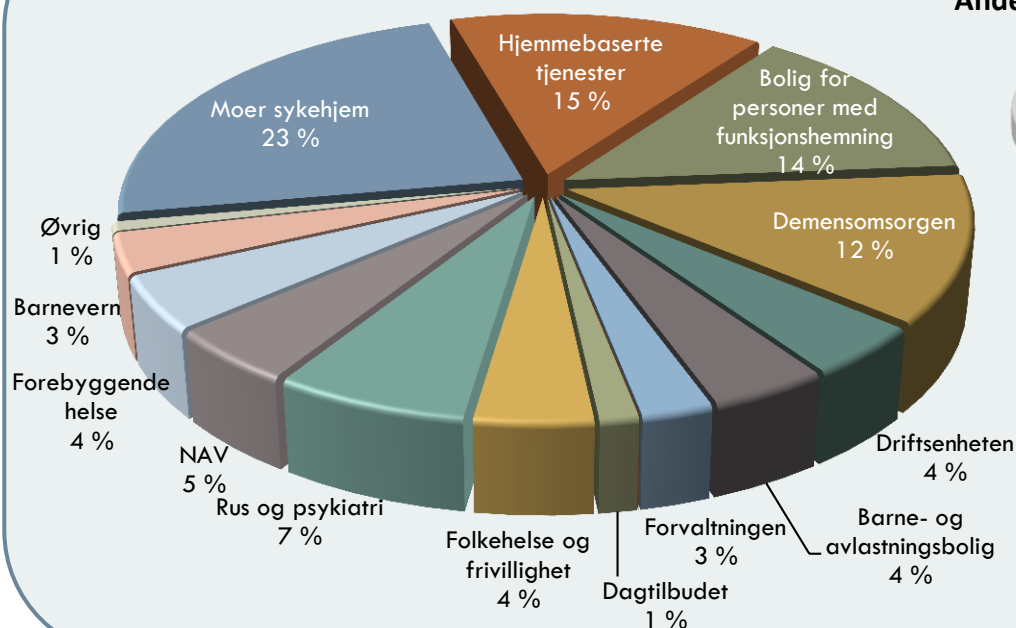
Tabell 3. Budsjettrammer og endringer 2016-2019. (Tall i tusen)

	2 016	2 017	2 018	2 019
Vedtatt ramme 2015	359 506	359 506	359 506	359 506
Vedtatte endringer, jf. HP 2015-18	1 861	1 861	2 206	2 206
A. Vedtatte ramme, jf. HP 2015-18	361 367	361 367	361 712	361 712
B. Konsekvensjusteringer	9 042	14 057	18 635	20 268
C. Nye tiltak og omprioriteringer	160	-381	-381	-381
D. Nye besparelser	-2 071	-3 499	-3 499	-3 499
E. Kommunestyrets vedtak	1 474	2 278	4 409	3 335
Ramme 2016-2019	369 972	373 822	380 876	381 435

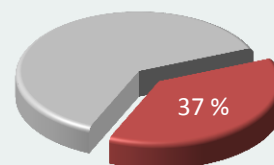
Detaljert oversikt over budsjettrammer og endringstiltak er beskrevet i vedlegg 1.

HELSE OG SOSIAL

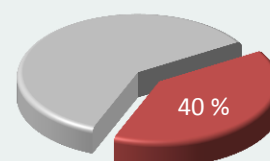
Fordeling av årsverk

Andel av kommunens årsverk

Andel av budsjett 2016

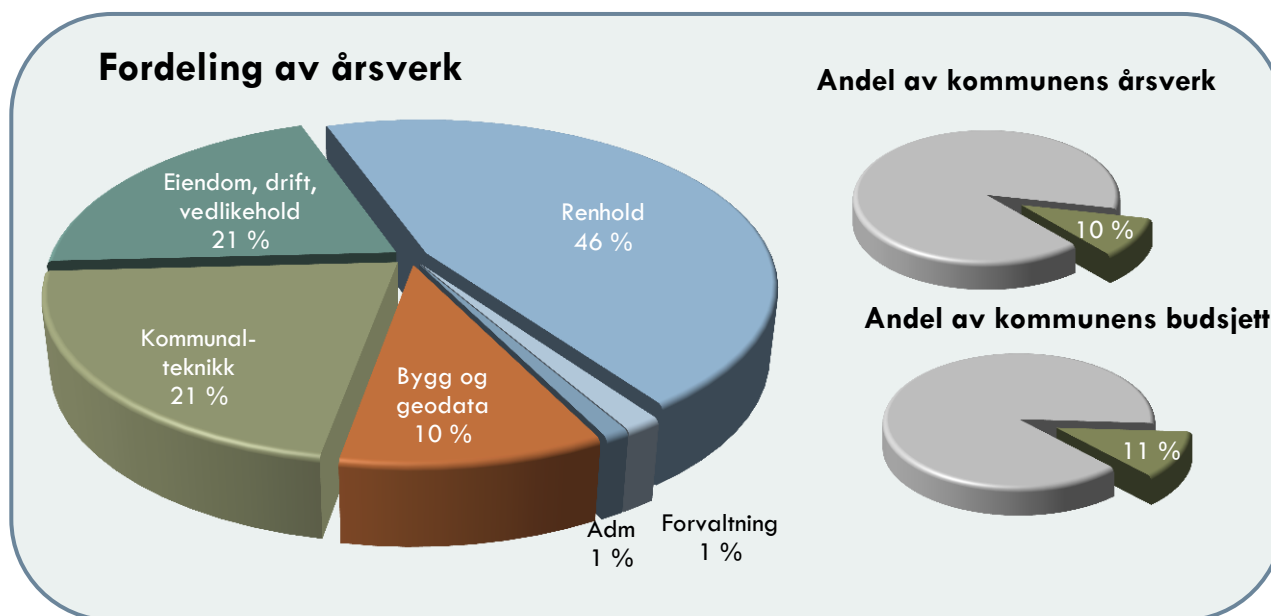
BUDSJETTRAMMER OG KONSEKVENSER

Tabell 4. Budsjettrammer og endringer 2016-2019. (Tall i tusen)

	2 016	2 017	2 018	2 019
Vedtatt ramme 2015	307 011	307 011	307 011	307 011
Vedtatte endringer, jf. HP 2015-18	1 069	22 824	22 724	22 724
A. Vedtatte ramme, jf. HP 2015-18	308 080	329 835	329 735	329 735
B. Konsekvensjusteringer	26 809	19 279	25 488	30 488
C. Nye tiltak og omprioriteringer	8 676	9 361	9 498	9 498
D. Nye besparelser	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
E. Kommunestyrets vedtak	-2 033	7 945	7 945	5 810
Ramme 2016-2019	338 532	363 420	369 666	372 531

Detaljert oversikt over budsjettrammer og endringstiltak er beskrevet i vedlegg 2.

TEKNISKE TJENESTER

BUDSJETTRAMMER OG KONSEKVENSER

Tabell 5. Budsjettrammer og endringer 2016-2019. (Tall i tusen)

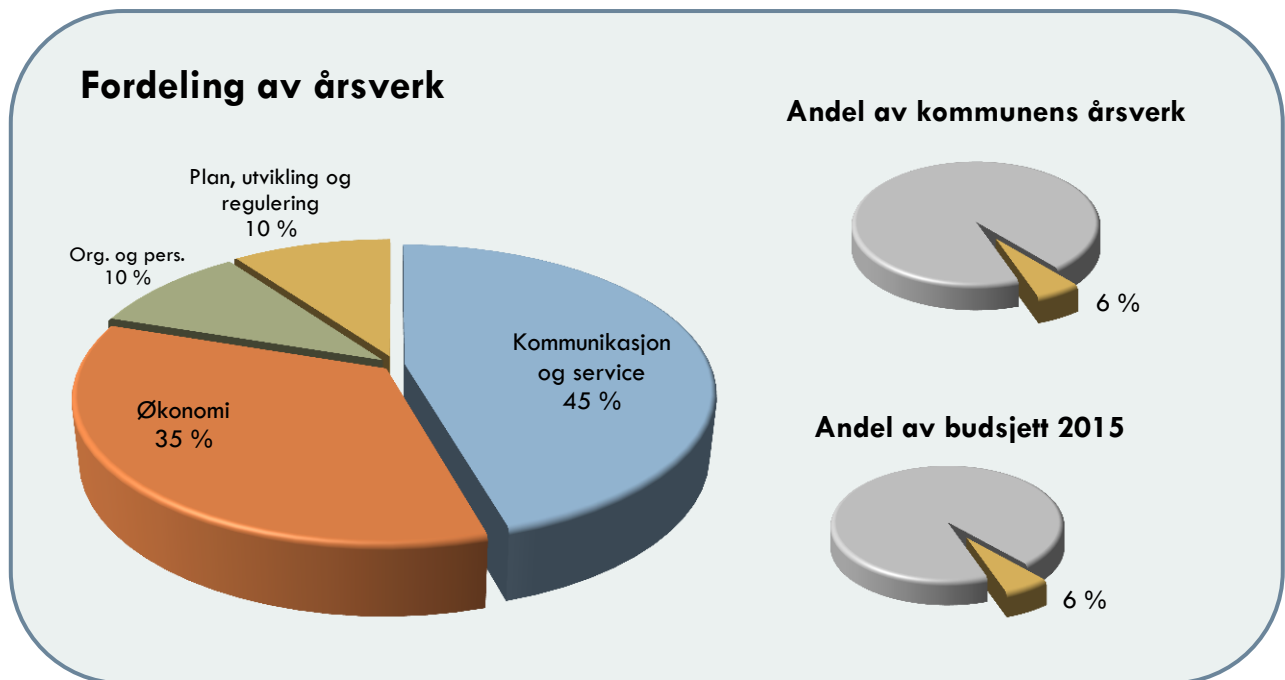
	2 016	2 017	2 018	2 019
Vedtatt ramme 2015	99 073	99 073	99 073	99 073
Vedtatte endringer, jf. HP 2015-18	1 206	545	757	757
A. Vedtatte ramme, jf. HP 2015-18	100 279	99 618	99 830	99 830
B. Konsekvensjusteringer	6 519	6 349	6 109	7 854
C. Nye tiltak og omprioriteringer	4 489	2 926	2 925	2 675
D. Nye besparelser	-900	-2 650	-3 150	-3 150
E. Kommunestyrets vedtak	-3 950	-2 030	-1 880	-1 630
Ramme 2016-2019	106 437	104 213	103 834	105 579

VAR	2016	2017	2018	2019
Vedtatt ramme 2015	-13 888	-13 888	-13 888	-13 888
Vedtatte endringer, jf. HP 2015-18	1 059	-1 766	-3 086	-3 086
A. Vedtatte ramme, jf. HP 2015-18	-12 829	-15 654	-16 974	-16 974
B. Konsekvensjusteringer	-3 111	-3 111	-3 111	-3 111
Ramme 2016-2019	-15 940	-18 765	-20 085	-20 085

Teknikk og miljø inkludert VAR	90 497	85 448	83 749	85 494
Total ramme 2016-2019				

Detaljert oversikt over budsjettrammer og endringstiltak er beskrevet i vedlegg 3.

RÅDMANNENS STAB OG STØTTEFUNKSJONER

BUDSJETTRAMMER OG KONSEKVENSER

Tabell 6. Budsjettrammer og endringer 2016-2019. (Tall i tusen)

	2 016	2 017	2 018	2 019
Vedtatt ramme 2015	81 708	81 708	81 708	81 708
Vedtatte endringer, jf. HP 2015-18	-2 605	-4 491	-5 091	-5 091
A. Vedtatte ramme, jf. HP 2015-18	79 103	77 217	76 617	76 617
B. Konsekvensjusteringer	16 356	20 642	20 642	21 328
C. Nye tiltak og omprioriteringer	-836	-706	-656	-706
D. Nye besparelser	0	-1 150	-1 150	-1 150
E. Kommunestyrets vedtak	3 562	2 779	2 529	2 279
Ramme 2016-2019	98 185	98 782	97 982	98 368

Detaljert oversikt over budsjettrammer og endringstiltak er beskrevet i vedlegg 4.

3.4 Tiltak for å saldere budsjettet

INNLEDNING

Dersom Ås kommune skal møte framtidige utfordringer på en god måte, er vi avhengige av flerårige strategier for utvikling og styring av kommunen. Det bør derfor være en hovedprioritet i alle vedtak knyttet til handlingsprogrammet å beslutte tiltak med langsiktige gevinster og i påfølgende prosesser sikre gjennomføringsevne for de vedtatte tiltakene.

Rådmannen innarbeidet et forslag til salderingstiltak i budsjettforslaget. Kommunestyrets vedtak viser enkelte endrede prioriteringer i salderingstiltak. Salderingstiltakene kommer i tillegg til eksisterende innsparinger på mange enheter.

Nedenfor vises tiltak og kommentarer som rådmannen har innarbeidet i budsjettforslaget og økonomiplanen.

Tabell 7. Oversikt over alle besparelser og inntektsøkninger som inngår i rådmannens budsjettforslag.

Nr.		Beskrivelse av tiltaket	B2016	B2017	B2018	B2019	
I-1	SI	Eiendomsskatt på bolig med 2 promille av takst	1 000	-25 000	-25 625	-26 266	Ikke vedtatt, men skal utredes
I-2	SI	Opprettholde skattesats på næringsseiendom med 6 promille	-3 500	-3 500	-7 000	-7 000	Vedtatt
I-3	SI	Inntekter fra grunneiervederlag, Ålerudmyra	-11 500	-11 500	-	-	Vedtatt og økt
I-4	HS	Omdisponering av lønnsmidler til vikarmidler	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	Ikke vedtatt
I-5	TM	Innføre avgiftsparkering i Ås som et ledd i et tiltak for et grønt skifte og harmonisering mot nabokommuner	-400	-1 000	-1 500	-1 500	Vedtatt
I-6	Alle	Prosjekt «økte inntekter»	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	Vedtatt
I-7	OK	Redusere bemannet åpningstid biblioteket	-550	-1 100	-1 100	-1 100	Ikke vedtatt
I-8	OK	Redusere tilbud fritidsklubbene	-500	-1 000	-1 000	-1 000	Ikke vedtatt
I-9	TM	Besparelser styrket leverandør oppfølging TM – investering og drift	-500	-1 000	-1 000	-1 000	Vedtatt
I-10	SA	Styrke arbeidet med å forebygge sykefravær og uføre, forutsetter økt ressurs Org og Pers.	-	-1 000	-1 000	-1 000	Vedtatt
I-11	Ok	Økte kostpenger i barnehagene	-705	-705	-705	-705	Vedtatt
I-12	OK	Økt pris SFO 100 kr per plass fra aug. 2016	-316	-694	-694	-694	Ikke vedtatt
I-13	TM	Overføring av ansvar for idrettsanlegg til idretten	-	-500	-500	-500	Ikke vedtatt
I-14	SA	Sette ut skanning av fakturaer til private	-	-150	-150	-150	Vedtatt
I-15	TM	Nedklassifisering av kommunale veier til private	-	-150	-150	-150	Ikke vedtatt
I-16	HS	Redusere kjøp av sykehjemsplasser fra 15 til 8 plasser	-5600	-3500	-	-	NY - vedtatt
		Summering	-22 205	-23 355	-12 355	-12 355	

Eiendomsskatt på boliger

Kommunestyret har vedtatt at eiendomsskatt på bolig skal utredes i 2016. Det skal på nytt tas stilling til innføring av eiendomsskatt i forbindelse med budsjettet for 2017.

Rådmannens opprinnelige forslag:

Rådmannen foreslår å utvide eiendomsskatten til å gjelde all fast eiendom i kommunen, herunder eiendomsskatt på boligeiendommer og fritidseiendommer fra 2017. For boliger og hytter brukes laveste skattesats (2 promille) og et bunnfradrag.

Ås kommune er i en helt særskilt utfordring som følge av høy befolkningsvekst. Dette utfordrer kapasiteten og gir et ekstraordinært høyt investeringsnivå for kommende planperiode. For å finansiere investeringene må kommunen utnytte inntekspotensialet fra eiendomsskatt. Rådmannen forutsetter at inntektene skal dekke ekstraordinære finansutgifter (renter og avdrag) på nye investeringer. Dette innebærer at resterende driftsinntekter skal dekke alle andre driftsutgifter, herunder gjeldende finanskostnader på eksisterende investeringer. Rådmannen vil derfor legge frem årlige budsjetter fremover, som i tillegg til ordinært driftsresultat, viser driftsresultater justert for eiendomsskatt på bolig og ekstraordinære finanskostnader.

Finansdepartementet satte i 2014 ned et skatteutvalg (Scheel-utvalget) som har foreslått endringer i skattesystemet. I utvalgets innstilling til Finansdepartementet av 2. desember 2014, pekes det på at boliger i Norge er lavt beskattet sammenlignet med andre skatteområder. Utvalget foreslår derfor i sin innstilling en redusert inntektsskatt og selskapsskatt, og økt skatt på eiendom og forbruk. Selv om eiendomsskatten ikke nødvendigvis er en populær skatt, er det en skatt som er fagøkonomisk godt begrunnet. Videre er skatten helt nødvendig for å kunne gjennomføre kommunestyrets vedtatte investeringsplan.

I-1

Eiendomsskatt på bolig vil omfatte ordinære boliger, fritidsboliger og hybelhus. I 2016 vil det bli foretatt kartlegging av kommunens boliger for beregning av skattegrunnlag. Det foreslås å bruke Skatteetatens boligverdier (formuesgrunnlag) for utskrivning av eiendomsskatt på bolig. Bolig man bor i selv har en ligningsverdi som utgjør 25 prosent av Skatteetatens beregnede boligverdi. Boligverdier gir uttrykk for omsetningsverdi på verdsettelsestidspunktet. Noen eiendommer vil av forskjellige grunner ikke ha en beregnet boligverdi. I slike tilfeller vil kommunen gjennomføre en taksering for å fastsette eiendomsskattetaksten. For de fleste boliger betyr dette at eiendomsskatten kan regnes ut på følgende måte: Ligningsverdien ganges med fire og ganges deretter med 0,8 (en lovbestemt obligatorisk reduksjonsfaktor). Dette vil gi skattetaksten som skal ganges med 2 promille.

Eksempel: En bolig som har ligningsverdi på 750 000 kroner får da følgende takst:
 $750\ 000 \times 4 \times 0,8 = \text{takst } 2\ 400\ 000 \text{ kroner.}$

Med et bunnfradrag på for eksempel 1 000 000 kr, blir skattegrunnlaget 1 400 000 kr. Dette gir en eiendomsskatt på 2 800 kr per år eller 233 kr per måned.

Kommunestyret kan bestemme bunnfradrag som skal gjelde for alle boliger. Bunnfradraget skal imidlertid være et fast kronebeløp, og trekkes fra taksten når skatten beregnes. Bunnfradraget kan være høyt men ikke så høyt at de fleste boliger og fritidseiendommer unngår beskatning.

I rådmannens foreløpige prognose er det lagt til grunn ca. 9 000 skattepliktige eiendommer med en gjennomsnittlig eiendomsskatt på 2 800 kr per år. Dette gir da årlige inntekter på ca.

	<p>25 mill. kr per år. Inntektene vil hvert år øke med befolkningsveksten. Takstverdiene står fast i 10 år, slik at dersom kommunestyret ikke endrer skattesatsen, vil eiendomsskatten for den enkelte bolig stå fast i 10 år eller frem til eiendomsskatten avvikles. Tiltaket forutsetter at det settes av 1 årsverk fra og med 2016 til taksering, administrasjon og saksbehandling. I tillegg kommer det utgifter til engasjement/konsulenttjenester i 2016 og 2017 til taksering og klagebehandling på anslagsvis 500 000 kr. Det er stor usikkerhet knyttet til anslagene, men dette vil bli nærmere avklart i løpet av 2016.</p>
I-2	<p>Skatt på næringseiendom Kommunestyret vedtok ved behandling av Handlingsprogram 2015-18, en gradvis nedjustering av skattesatsen for næringseiendommer. Vedtaket innebærer at eiendomsskatten settes ned fra 6 promille til 5 promille i 2016 og 2017 og til 4 promille i 2018.</p> <p>Rådmannen foreslår å opprettholde skattenivået på 6 promille. Opprettholdt skattenivå kan gi nødvendige inntekter gjennom en krevende periode med store investeringer. En innføring av eiendomsskatt på bolig fra 2017, vil gi et større inntektsgrunnlag for kommunen, og vil kunne gjøre det mulig å redusere eiendomsskatten til 5 promille fra 2017. Dette er ikke innarbeidet, men vil kunne være et alternativ.</p>
I-3	<p>Inntekter fra grunneiervederlag, Ålerudmyra – Ås kommune har inngått avtale med Aalerudmyra AS om grunneiervederlag i forbindelse med deponering av masser på Ålerudmyra skytebane. Kommunestyret vedtok å øke grunneiervederlaget fra 8 mill. kr i rådmannens forslag til 11,5 mill. kr for 2016 og 2017. Det er usikkerhet i anslaget grunnet svingende markedspriser.</p> <p>Inntekten viser viktigheten av at kommunen over tid arbeider med tiltak for å utnytte inntekspotensialet.</p>
I-4	<p>Omdisponering til vikarmidler Tiltaket ble ikke vedtatt.</p>
I-5	<p>Innføre avgiftsparkering på kommunale parkeringsplasser Biltrafikken i Ås er økende som følge av befolkningsveksten. Dette gir økt belastning på veier og infrastruktur, samt utfordringer for fremkommeligheten. Ås kommune har ikke parkeringsgebyr. Dette er vanlig i våre nabokommuner og er et viktig miljøtiltak som kan legge til rette for et skifte fra biltrafikk til offentlig transport og bruk av sykkel.</p> <p>Rådmannen foreslår innføring av parkeringsgebyr på kommunale parkeringsplasser. Dette for å finansiere oppgradering, drift og vedlikehold av disse områdene, jf. investeringsprosjekt S-05. Aktuelle områder vil være Breivoll og Ås sentrum</p> <p>Inntektene fra parkeringsgebyrer vil være avhengig av hva slags innretning man velger. Det er ikke foretatt konkrete beregninger, men med bakgrunn i erfaringer fra andre kommuner vil et inntektsanslag på 1 til 2 mill. kr i året være realistisk. Dette gir kommunen årlige inntekter som kan legges til rette for investeringer i gode miljøpolitiske tiltak fremover.</p>

	<p>Prosjekt «Økte inntekter» Ås kommune krever inn betydelige inntekter. Det er en risiko for at inntektene ikke er fullstendige, med bakgrunn i svikt i maskinelle og manuelle rutiner. Rådmannen vil i 2016 gjennomføre prosjekter som har til formål å avdekke og korrigere svakheter i rutiner. Prosjektene vil bidra til økte inntekter.</p>
I-6	<p>Eksempler på områder som ønskes fulgt opp, og hvor det forventes økning:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fullstendighet i inntekter SFO og barnehage - Fullstendighet i refusjonskrav og -inntekt, herunder sykepengerefusjoner, refusjon for barnevernsutgifter, ressurskrevende brukere, moms, mv. - Salgsinntekter (tjenester og utleie) - oppfølging av inntekter og fakturering - Bedre tilskuddsutnyttelse. Tilpasse aktiviteter slik at vilkår for tilskudd oppfylles, fortsette å kartlegge og følge opp nye tilskuddsområder.
I-7	<p>Redusere bemannet åpningstid biblioteket Tiltaket ble ikke vedtatt.</p>
I-8	<p>Redusere tilbud fritidsklubbene Tiltaket ble ikke vedtatt.</p>
I-9	<p>Besparelser styrket leverandøroppfølging TM – investering og drift Rådmannen ser et potensial for reduserte kostander ved bedre oppfølging av leverandørfakturaer. Manglende ressurser gjør det i dag krevende å gå kritisk igjennom alle fakturaer fra leverandører på store prosjekter. Tiltaket forutsetter at det omgjøres en stilling til Prosjekt Controller på Teknikk og Miljø.</p>
I-10	<p>Redusert sykefravær og tidlig uføre Rådmannen vil i 2016 gjennomføre prosjekt som har til formål å forebygge sykefravær og forebygge at ansatte blir tidlig uføre. Prosjektet vil bli gjennomført i samarbeid med bl.a. ledere, pensjonsselskapet og NAV arbeidslivssenter.</p>
I-11	<p>Økte kostpenger i barnehagen Kostpengene i barnehagen økes med 100 kroner per måned. Folkehelse inkludert av kost er et satsningsområde i barnehagene. De store barnehagene har i dag 0,5 stilling som er ansvarlig for maten. I dag dekkes ikke denne personen av kostpengene, noe det er anledning til.</p>
I-12	<p>Økt pris SFO 100 kr per plass fra aug. 2016 Tiltaket ble ikke vedtatt.</p>
I-13	<p>Overføring av ansvar for idrettsanlegg til idretten Tiltaket ble ikke vedtatt. Kommunestyret ønsker en utredning av tiltaket i sammen med idretten før beslutning tas.</p>
I-14	<p>Sette ut skanning av fakturaer til private Ås kommune jobber aktivt for å få en større andel av kommunens inngående fakturaer over på elektronisk format. Dette reduserer behovet for skanning av papirfakturaer. Det vil imidlertid for en periode fremover fortsatt være noen leverandører som kun kan levere papirfakturaer. Det kan imidlertid vurderes om det som gjenstår av papirfakturaer mer effektivt kan skannes av private aktører som har spesialisert seg på dette området.</p>
I-15	<p>Nedklassifisering av kommunale veier Tiltaket ble ikke vedtatt. Kommunestyret vedtok følgende: Flere kommunale veier i Ås ble gjort kommunale av hensyn til skyss av skoleelever, men i noen tilfeller er denne situasjonen nå endret. Kommunestyret forutsetter at administrasjonen gjennomgår dette og fremmer forslag til politisk behandling om veier som ikke lenger bør være kommunale.</p>
I-15	<p>Redusere kjøp av sykehjems plasser fra 15 til 8 plasser Kommunestyret vedtok å redusere antallet kjøp av sykehjems plasser fra 15 plasser til 8 plasser i 2016.</p>

3.5 Investeringsbudsjettet

INNLEDNING

Behovet for investeringer i Ås kommune er betydelig. Gjennomføringen av investeringsprogrammet er derfor en av Ås kommunes viktigste satsinger og prioriteringer i perioden.

For å lykkes med en effektiv gjennomføring av investeringsprogrammet kreves gode planprosesser og framdrift i gjennomføringen. På skolesektoren må det også gjøres grep for å sikre at skolekapasiteten utnyttes mest mulig effektivt i planperioden, dette vil kreve en endring i skolegrensene.

Kommunen har i de senere årene besluttet å utsette vesentlig investeringer. Ytterligere utsettelse vil medføre betydelige driftskonsekvenser og omfattende midlertidige tiltak, særlig for skole- og helsesektoren.

INVESTERINGSPROGRAMMET

Investeringsbudsjettet for 2016 er på 230 mill. kroner. De samlede investeringene fra 2016 til 2019 beløper seg til nærmere 1,2 mrd. kroner.

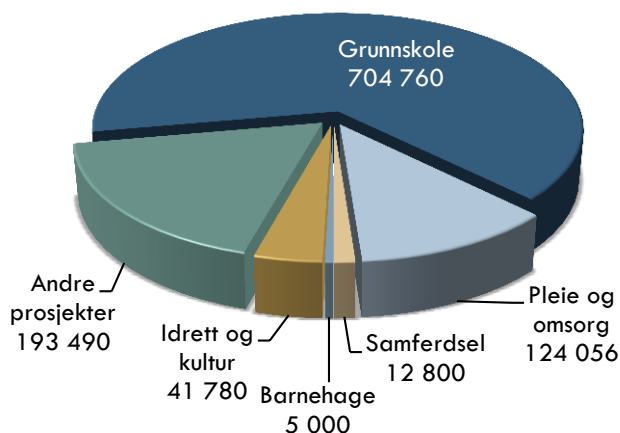
Kommunestyret har blant annet vedtatt at det i fireårsperioden skal igangsettes eller ferdigstilles følgende investeringer:

- Solberg skole
- Rustad skole
- Åsgård skole
- Sjøskogen skole (påbygg)
- Demenssenter
- Utvidelse nytt sykehjem
- Barnehager (utredning)
- Ny svømmehall

De vedtatte investeringsprosjektene innbefatter et betydelig finansieringsbehov og en betydelig økning i finanskostnadene. Økte finanskostnader må dekkes inn gjennom omstilling og effektivisering av organisasjonen og innbefatte et lavere tjenestetilbud, eller kreve en innføring av eiendomsskatt på boliger.

Investeringsprogrammet inneholder også flere miljørettede investeringer, herunder flere ladestasjoner for EI-biler, EPC – energibesparende prosjekter, etablering av SD-anlegg og investeringer i utstyr for kjemikaliefri ugresskontroll på veiene.

Figur 14. Investeringsbudsjett for perioden 2016-2019 fordelt på grupper. (Tall i tusen)

OM INVESTERINGSRAMMENE

Alle investeringsrammer i HP 2016-19 vil bli oppgitt i 2016 priser. Alle priser er eks. mva. om ikke annet er opplyst.

Prosjektrammene skal dekke alle kostnader i prosjektet, herunder, intern og ekstern prosjektledelse, klargjøring av tomt, utomhusareal, inventar, ikt og infrastruktur. Alternativt kan enkeltelementer være definert i egne prosjekter med egne budsjetterammer.

Prosjekter som er i tidlig fase vil ha betydelig usikkerhet knyttet til anslagene. Her vil det derfor kunne komme nye kostnadsanslag etter at mulighetsstudie og forprosjekt er gjennomført.

I de følgende kapitler presenteres en sektorvis gjennomgåelse av investeringsprogrammet for 2016 – 2019.

I oversiktene er de enkelte prosjektenes totale budsjetterammer summert i en egen kolonne. Total prosjektramme inkluderer dermed også historiske og framtidige budsjettmidler utenfor planperioden. Dette er gjort for å gi en helhetlig oversikt over totalkostnaden for hvert prosjekt.

*(Alle beløp i investeringsoversiktene vises i hele tusen og er uten merverdiavgift. Løpende prosjekter med årlige bevilgninger er merket med *.)*

3.5.1 Grunnskole – investeringer

Nr.	Prosjektbeskrivelse	Tot.				
		ramme	2016	2017	2018	2019
G-01	Rustad skole, utvidelse	352 860	17 510	110 250	129 850	65 250
G-02	Rustad skole, moduler, inventar og IKT-infrastruktur	30 900	-	10 300	15 450	5 150
G-03	Solberg skole, utvidelse	250 000	47 600	113 300	72 100	-
G-04	Solberg skole, inventar og IKT-infrastruktur	15 450	-	-	15 450	-
G-05	Åsgård skole, utvidelse	329 120	8 000	-	-	51 500
G-06	Åsgård skole, moduler, inventar og IKT-infrastruktur	30 900	-	-	-	5 150
G-07	Sjøskogen skole	32 000	-6 500	6 500	12 000	12 000
G-08	Investering Follo barne- og ungdomsskole	5 340	5 200	-	-	-
G-09	It-utstyr skoler	*	2 400	2 100	2 100	2 100

Sum årsbudsjett:	74 210	242 450	246 950	141 150
Samlet budsjett i planperioden:	704 760			

G-01	<p>Rustad skole, utvidelse – Det er vedtatt en utvidelse av Rustad skole fra 2 parallell til 4 parallell med flerbrukshall. Skolen er planlagt ferdig til skolestart 2019. Prosjektet har en vedtatt ramme på 352,86 mill. kr. Prosjektet omfatter også en utvidelse av Rustadtunet, jf. sak 51/15.</p> <p>Prosjektet er inne i en kritisk fase med tanke på å holde framdriften. Det haster med avklaringer av trafikk-løsning, arealutnyttelse og byggets utforming og innretning. Skole i drift i tilknytning til byggeperioden, løses ved bruk av moduler lagt til grusbanen ved Ås stadion.</p>
G-02	<p>Rustad skole, moduler, inventar og IKT-infrastruktur – I forbindelse med utvidelse av Rustad skole/Rustadtunet må det etableres en midlertidig 3-parallell modulskole. Denne plasseres på grusbanen ved Ås stadion. I tillegg vil det være behov for investeringer i nytt inventar og IKT-infrastruktur i forbindelse med åpning av ny skole i 2019.</p> <p>En utvidelse av skolen og etablering av midlertidig skole medfører endrede trafikale løsninger for å ivareta trygg skolevei for elvene. Behovet for trafikale endringer knyttet til modulskolen er ikke avklart og eventuelle tiltak er ikke innarbeidet i prosjektrammen. Det er en forutsetning at idrettens behov skal ivaretas så langt det er mulig ved etablering av modulskolen. En slik sambruk er krevende og eventuelle kostnadselementer ved dette er ikke utredet.</p>

G-03	<p>Solberg skole, utvidelse – Solberg skole skal bygges ut til en 2 parallell med flerbrukshall. Skolen er planlagt ferdigstilt i 2018.</p> <p>Prosjektet har i handlingsprogram 2015-18 en vedtatt ramme på 250 mill. kr.</p> <p>Dagens skole er i dårlig forfatning med behov for omfattende rehabilitering. Det er tilrettelagt for ytterligere utvidelse av skolen til en 4 parallell. Eksisterende skolebygning benyttes til skole i drift i byggeperioden. Ved ferdigstillelse rives den gamle skolen. Skolen er planlagt ferdigstilt til skolestart 2018.</p>
G-04	<p>Solberg skole, inventar, IKT-infrastruktur – Prosjektet skal dekke investeringer i inventar og IKT-infrastruktur.</p>
G-05	<p>Åsgård skole, utvidelse – Åsgård skolekrets vil i følge befolkningsprognosene oppleve den største elevtallsveksten i kommende planperiode. I 2015 ble det satt av 8 mill. kr til planlegging av alternative løsninger for en utvidelse av Åsgård skole. En mulighetsstudie er under utarbeidelse og vil ferdigstilles i løpet av våren 2016.</p> <p>I mulighetsstudiet vurderes tomtens egnethet inklusive en utvidelse på deler av Søråsjordet, kapasitet og alternativ plassering av bygningsmassen for en ny 4 parallell med flerbrukshall.</p> <p>I henhold til handlingsprogrammet skal det investeres i en ny skole på Rustad i tillegg til Solberg skole. Det foreslås i den forbindelse å utsette byggestart på Åsgård. Utsettelsen medfører en ny planlagt ferdigstillelse, til skolestart 2021. Utsettelsen begrunnes med kommunens omfattende investeringsprogram, og belastningen det påfører kommunens driftsbudsjett. Samtidig vil det samlet sett være tilstrekkelig kapasitet på skoler når Rustad står ferdig i 2019. Dette forutsetter imidlertid en justering av skolegrenser for at kommunen i de nærmeste årene skal klare å håndtere veksten i enkelte skolekretser.</p>
G-06	<p>Åsgård skole, moduler, inventar og IKT-infrastruktur – En utvidelse av skolen vil medføre endrede trafikale løsninger for å ivareta trygg skolevei for elvene, samt investeringer i inventar og IKT-infrastruktur. Prosjektet skal også dekke kostnader forbundet med alternative skolelokaler for elevene i utbyggingsperioden, og det må vurderes hvor en midlertidig skole skal ligge.</p> <p>For å sikre god fremdrift og kostnadseffektiv utnyttelse av innleide moduler, vil Rådmannen anbefale at Åsgård skole benytter modulskolen på grusbanen på Ås stadion når Rustad skole står ferdig.</p>
G-07	<p>Sjøskogen skole – Kommunestyret har vedtatt en utvidelse av Sjøskogen skole. Opprinnelige avsatte planleggingsmidler med 8 mill. kroner tilbakeføres med 6,5 mill. kroner i 2016, men fra 2017 er det satt av midler til utvidelse. Samlet bevilget ramme for prosjektet er 32 mill. kr.</p>
G-08	<p>Follo barne- og ungdomsskole IKS – Skolen er i dårlig forfatning med et stort behov for rehabilitering og tilpasninger til brukergruppen. Felles sak til eierkommunene om byggeprosjektet er lagt frem i 2015. Forslag til tiltak innebærer en total kostnad på 39,6 mill. kr, hvorav Ås kommunes andel utgjør 5,2 mill. kr.</p>

G-09	<p>IT-utstyr, skoler – Investeringer av arbeidsstasjoner i skolen. Videre oppgradering og økning av antall arbeidsstasjoner til elevene er nødvendig. Det er behov for årlige investeringer for å kunne gjennomføre skolesatsingen på IKT. Investeringene er direkte knyttet til skolen sin IKT plan (http://as.iktplan.no) og er nødvendig for å gjennomføre de nasjonale kartleggingsprøver for digitale ferdigheter.</p> <p>Oppgraderinger som må gjøres på klientsiden er følgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bytte ut bærbare pc er på u-skolene. - Øke antallet maskiner på barneskolene, sammen med elevvekst. <p>For å kunne holde en god nok standard på maskinparken i tråd med skolenes krav, vil det være nødvendig med en utskifting av utstyret hvert tredje år.</p>
------	---

3.5.2 Barnehage – investeringer

Nr.	Prosjektbeskrivelse	Tot. ramme	2015	2016	2017	2018
B-01	Utredning ny barnehage	5 000	5 000	-	-	-

B-01	Utredning ny barnehage - Det vil være behov for et betydelig antall nye barnehageplasser i planperioden. Det er avsatt 5 mill. kr til utredning.
------	---

3.5.3 Pleie og omsorg – investeringer

Nr.	Prosjektbeskrivelse	Tot. ramme	2016	2017	2018	2019
P-01	1. byggetrinn sykehjem	133 900	2 060	-	-	15 450
P-02	Bokollektiv Demente	126 818	62 418	-	-	-
P-03	Inventar bokollektiv demente	11 948	10 300	1 648	-	-
P-04	Solfallsveien, brukertilpassede boliger	26 000	2 000	12 000	12 000	-
P-05	Ljungbyveien	11 300	4 100	-	-	-
P-06	Transportmiddel demenssenteret	650	700	-	-	-
P-07	Nye IP-DECT telefoner / sykehusanlegg - Moer	100	100	-	-	-
P-08	IT utstyr HS	*	320	320	320	320

Sum årsbudsjett:	81 998	13 968	12 320	15 770
Samlet budsjett i planperioden:	124 056			

P-01	<p>1. byggetrinn sykehjem – Befolkningsprognoser viser en stor vekst i antallet eldre. Det medfører et økt behov for flere sykehjems plasser i kommunen, og det sees nærmere på muligheten for å legge et utvidet/nytt sykehjem i tilknytning til dagens sykehjem. Det vurderes i mulighetsstudiet om det er tilstrekkelig kapasitet til å løse behovet, på dagens tomt.</p> <p>Ved ytterligere utnyttelse av tomten, unngår man investeringskostnader til erverv av en evt. ny tomt. Det reduserer dermed investeringsbehovet tilsvarende. I mulighetsstudiet vurderes tomtens egnethet, kapasitet og mulig plassering av bygningsmassen.</p> <p>Det tas sikte på at sykehjemmet står ferdig i løpet av 2021.</p>
P-02	<p>Bokollektiv demente – Den opprinnelige prosjektrammen er prisjustert og i henhold til tidligere vedtak. Det er viktig at prosjektet opprettholder fremdriftsplanen og ferdigstilles innen utgangen av 2016. Prosjektet er budsjettert med 39 millioner i tilskuddsfinansiering.</p>
P-03	<p>Inventar bokollektiv demente – Prosjektet skal dekke behovet for nytt inventar og utstyr når det nye bokollektivet står ferdig.</p>
P-04	<p>Solfallsveien, brukertilpassede boliger – Seks familier har forespurt kommunen om hjelp til etablering av brukertilpassede boliger for deres handikappede barn. De ønsker primært etablering av et borettslag for å sikre langsiktig og stabile boforhold. De har sagt seg villig til å stå for en del av prosjektet selv, ved bygging på tildelt tomt, men grunnet tilskudd og kompensasjonsfravall ved egen bygging vil det være av stor økonomisk gevinst å la kommunen gjennomføre prosjektet.</p> <p>Prosjektet er budsjettert med 8 mill. i tilskuddsfinansiering. Rådmannen vil legge frem en egen sak om prosjektet.</p>
P-05	<p>Ljungbyveien – Byggetrinn 2, utvidelse av boligen med 3 tilpassede omsorgsboliger samt forbedring av personalareal etter arbeidstilsynets krav.</p> <p>Prosjektet er budsjettert med 4 mill. i tilskuddsfinansiering.</p>
P-06	<p>Transportmiddel demenssenteret – Det er behov for en ny institusjonsbil/buss grunnet økning i antallet brukere, både for nytt demenssenteret og brukere i dagavdelingen for demente. Bilen må anskaffes i 2016, grunnet tid til omregistrering for å få klassifisert kjøretøyet som institusjonsbil, noe som reduserer bilavgiftene vesentlig.</p>
P-07	<p>Nye IP-DECT telefoner / sykehusanlegg Moer - Avansert trådløs tale og meldingstjeneste, jf. nytt bokollektiv for demente.</p>
P-08	<p>IT utstyr HS – Kravene til IKT utstyr innenfor helse og sosial er stadig økende. Det er et økt krav til dokumentasjon fra Helsetilsynet og Arbeidstilsynet som gjør at en må ha flere arbeidsplasser og mer fleksible løsninger for de ansatte. Det er også en stor utvikling innenfor elektronisk samhandling. Dette krever nye moduler og løsninger for flere fagsystemer.</p>

3.5.4 Idrett og kultur – investeringer

Nr.	Prosjektbeskrivelse	Tot. ramme	2016	2017	2018	2019
I-01	Utvendig renovering - Ås og Nordby kirke	7 000	6 500	-	-	-
I-02	Oppgradering Kinosal	4 630	-	4 630	-	-
I-03	Biblioteket Vinterbro Automatisering inn/-utsjekk	300	300	-	-	-
I-04	Ny svømmehall utredning og bygging	30 350	350	-	15 000	15 000
I-05	Rehabilitering kunstgressbaner Ås	3 500	-	-	-	-
I-06	Rehabilitering kunstgressbaner Nordby	3 500	-	-	-	-

Sum årsbudsjett:	7 150	4 630	15 000	15 000
Samlet budsjett i planperioden:	41 780			

I-01	<p>Utvendig renovering - Ås og Nordby kirke – Det er et stort behov for utvendig renovering av begge kirker. I Ås kirke må taket tettes og kledning av teglstein må utbedres. Frostskadet stein og skadede/utvaskede fuger har medført at stein løsner og faller ned. For Nordby kirke er det behov for å utbedre grunnmur og skifte takrenner og nedløp.</p> <p>Prosjektet er i gang og det er innvilget rentekompensasjon fra Husbanken. Med rentekompensasjon dekker Husbanken rentekostnadene knyttet til investeringene, mens kommunene dekker avdrag.</p>
I-02	<p>Oppgradering Kinosal – De siste årenes drift har vist at selve bygget har mangler i forhold til planlagt bruk. Kinosalen har følgende investeringsbehov:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fornying av kinolerret og scenetepper - Utskifting av lys og armaturer for scenebelysning - Høyttalersystemer og mikrofoner tilpasset bruken - Lydtiltak for å få bedre akustikk - Maling av vegger, tak og legge nytt scenegulv - Stiger/stillaser og trapper for scenebruk <p>Gjennomføring av tiltaket forutsetter at kommunen får tilskuddsmidler til delfinansiering av prosjektet. I første omgang vil det derfor bli satt ned en gruppe som skal utarbeide en søknad om tilskudd for prosjektet.</p>
I-03	<p>Biblioteket Vinterbro Automatisering inn/-utsjekk – Brukerne forventer utlånsautomater i et moderne bibliotek. Automatiseringen gir en bedre tjeneste for brukerne og frigjør personalets fagkunnskap til veiledning og formidling. Investeringen gjør det mulig å drive selvbetjente bibliotek i perioder.</p>
I-04	<p>Ny svømmehall, utredning og bygging – Kommunestyret har vedtatt at bygging av ny svømmehall skal utredes. Prosjektet skal gjøres i samarbeid med Universitetet, Studentsamskipnaden og det skal vurderes alternative muligheter for å kunne realisere en svømmehall. Det er satt av investeringsmidler til bygging i 2018 og 2019.</p>
I-05	<p>Rehabilitering kunstgressbaner Ås – Prosjektet er foreløpig tatt ut av Ås kommunes Handlingsprogram. Tiltaket vil bli diskutert sammen med idretten i forbindelse med en helhetlig gjennomgang av fasiliteter og driftsforhold.</p>
I-06	<p>Rehabilitering kunstgressbaner Nordby – Prosjektet er foreløpig tatt ut av Ås kommunes Handlingsprogram da det skal arbeides med en vurdering av overtakelse av kommunale anlegg til idretten. Tiltaket vil bli diskutert sammen med idretten i forbindelse med en helhetlig gjennomgang av fasiliteter og driftsforhold.</p>

3.5.5 Samferdsel – investeringer

Nr.	Prosjektbeskrivelse	Tot.ramme	2016	2017	2018	2019
S-01	Oppgradering veilysanlegg	10 000	2 000	2 000	2 000	2 000
S-02	Biler/maskiner/utstyr	*	1 475	1 825	3 800	600
S-03	Hurtigladepunkt for El-bil	2 100	450	400	400	400
S-04	Asfaltering av grusveier	*	500	500	500	500
S-05	Standardheving av parkeringsplasser og etablering av parkeringsautomater	2 800	2 800			

Sum årsbudsjett:	7 225	4 725	6 700	3 500
Samlet budsjett i planperioden:	22 150			

S-01	Oppgradering veilysanlegg – Det er et krav at alt veily skal være målt innen 1.1.2019, så det må etableres tennskap med målere flere steder. I tillegg må alle HQL-armaturer skiftes ut da HQL-pærer ikke lenger produseres. Flere steder må også ledninger og stolper skiftes ut. Styringssystemer for redusert strømforbruk må også vurderes. Dette arbeidet er i gang og vil fortsette inntil veilysanlegget er oppgradert.
S-02	Biler/maskiner/utstyr – Anskaffelser i henhold til utskiftningsplan for biler og maskiner for kommunalteknisk avdeling.
S-03	Hurtigladepunkt for El-bil – Oppfølging av kommunestyrevedtak i forbindelse med budsjettbehandlingen i 2014.
S-04	Asfaltering av grusveier – Det er et mål at alle kommunale veier skal være asfaltert. Asfalterte veier krever mindre årlig vedlikehold enn grusveier.
S-05	Standardheving av parkeringsplasser og etablering av parkeringsautomater Det settes av 2,8 mill. kr til asfaltering, standardheving og etablering av parkeringsautomater på kommunale parkeringsplasser. Dette er et ledd i tiltaket for å innføre parkeringsavgift på kommunale parkeringsplasser og økt sykkelandel i Ås kommune. Midlene vil også settes av til flere sykkelparkeringsplasser.

3.5.6 Andre prosjekter – investeringer

Nr.	Prosjektbeskrivelse	Tot.ramme	2016	2017	2018	2019
A-01	Bjørnebekk	63 555	500	29 000	30 000	-
A-02	EPC	40 000	5 000	17 000	18 000	
A-03	Pott for fullfinansiering av prosjekter etter anbudskonkurranse	20 000	5 000	5 000	5 000	-
A-04	Granheim - carport, HC parkering, gang- og sykkelveg	1 004	500	-	-	-
A-05	Standardheving/Rehabilitering	*	10 000	10 000	10 000	10 000
A-06	Info teknologi	*	2 600	2 600	2 600	2 600
A-07	E.kap. tilskudd KLP	*	2 400	2 400	2 400	2 400
A-08	Universell utforming	*	800	800	800	800
A-09	Mindre invest.prosjekt	*	750	750	750	750
A-10	Videreutvikling av SD-anlegg, legionella og radon	*	660	660	660	660
A-11	Kirkelig Fellesråd	*	100	100	100	100
A-12	Tomtekjøp	28 037 ¹	-4 300	-	-	-
A-13	Utvidelse kirkegård Nordby	4 300	4 300	-	-	-
A-14	Redusert konsulentbruk prosjektledelse	-4 400	-800	-1 200	-1 200	-1 200

Sum årsbudsjett:	27 510	67 110	69 110	16 110
Samlet budsjett i planperioden:	179 840			

A-01	<p>Bjørnebekk – Det er behov for en totalrenovering av Bjørnebekk asylmottak. Det skyldes i hovedsak krav fra Brannvesenet til brannsikring av bygningsmassen og behov for utskifting av fyringsanlegg. Videre er det et etterslep på vedlikehold av eiendommen som det vil være hensiktsmessig å ta ved gjennomføring av brannsikringstiltak, herunder sprinkling. Renovering av VVS, fyringsanlegg, brannsikring og ENØK tiltak er i nytt anslag estimert til 60 mill. kr, men det er stor usikkerhet knyttet til anslaget. Det må derfor arbeides videre med å vurdere kostnader og aktuelle løsninger for å få bygningen til å tilfredsstillende myndighetenes krav. Rådmannen anser imidlertid 60 mill. kr som en øvre grense for hva som kan være forsvarlig å avsette til renovering av Bjørnebekk. Dersom kostnadene blir høyere enn 60 mill. kr må andre alternativer for Bjørnebekk vurderes.</p> <p>Avtalen med UDI om drift av Bjørnebekk utløper til sommeren, og etter dette er det opsjon på ytterligere et år. Innen 2016 må det derfor avklares om driften av mottaket skal avvikles eller om asylmottaket skal renoveres med sikte på å investere for videre drift.</p> <p>Ås kommune har fått eiendommen av Akershus Fylkeskommune vederlagsfritt. Forutsetningen for vederlagsfri overtakelse er at eiendommen utnyttes til offentlige og samfunnsnyttige formål, jf. avtale om overdragelse mellom Akershus fylkeskommune og Ås kommune av mai 1999. Dersom kommunen beslutter å utnytte eiendommen på annen måte eller videreselger denne, er det fotutsatt at kommunen skal foreta etteroppgjør mot Staten. Slikt etteroppgjør skal gjøres ved at salgsgevinst fratrukket kostpris (omkostninger ved erverv og senere påkostninger) tilbakeføres Staten.</p>
------	--

¹ Ny gjenstående ramme etter omdisponeringen av 4,3 mill. kr til Nordby kirkegård.

	<p>I rammen er det lagt inn midler til brannsikring, VVS, nytt fyringsanlegg, ENØK tiltak, renovering av beboerrom og bad. Beboerrommene totalrenoveres og det legges til rette for etablering av 200 plasser på Bjørnebekk. Leie med Heia eiendom avsluttes etter endt leieperiode.</p> <p>Finanskostnadene knyttet til investeringene i Bjørnebekk vil bli dekket av UDI gjennom driftsavtalene som inngås. Avtalene vil imidlertid kun gjelde for 4 år av gangen, og det vil derfor ligge en usikkerhet knyttet til videre drift. Investeringsrammen som er foreslått av rådmannen gir utvidede bruksmuligheter for Bjørnebekk, slik at byggene også kan benyttes til andre utleieformål i framtiden, som for eksempel studenthybler. Det må imidlertid avklares med Akershus fylkeskommune om dette vil være definert som et samfunnsnyttig formål, jf. avtale. Dette legger til rette for en alternativ bruk dersom behovet for asylmottak i fremtiden går ned og Bjørnebekk må avvikles som asylmottak.</p>
A-02	<p>EPC (energispareavtale) – En energispareavtale består av et sett av energieffektiviseringstiltak knyttet til kommunens bygningsmasse. Hensikten med kontraktsformen er at investeringskostnaden for tiltakene finansieres med bakgrunn i redusert energiforbruk over en viss periode. Vanligvis er tiltakene tilbakebetalt i løpet av en 8 – 10 års periode.</p> <p>Kommunene må selv finansiere investeringstiltakene. Det skal bidra til lavere energiforbruk, og dermed lavere energikostnader fremover. Kostnadsinnsparing vil avhenge av utviklingen i energiprisen.</p> <p>I analysefasen, som er planlagt gjennomført i 2016, gis det oversikt over om inngåelse av en energispareavtale, gir forventet avkastning eller ikke. I de første kontraktene av denne typen, ble besparelsen i energiforbruket i snitt ca. 30 prosent. Nå nærmer det seg 40 prosent.</p> <p>Hvis analysefasen viser at det er lønnsomt for kommunen å inngå en energisparekontrakt, vil planlagte investeringer påbegynnes.</p>
A-03	<p>Pott for fullfinansiering av prosjekter etter anbudskonkurranse – Prosjektene innarbeides i budsjettet i en tidligfase hvor det foreligger betydelig usikkerhet. Potten er beregnet for å fullfinansiere prosjekter hvor det oppstår uforutsette hendelser og anbefales etablert fremfor å innarbeide hele denne usikkerheten i den enkelte projektrammen.</p>
A-04	<p>Granheim - carport, HC parkering, gang- og sykkelveg – Prosjektet er utvidet med etablering av HC plasser utenfor Granheimtunet samt gang og sykkelveg langs veien Granheimtunet. Dette arbeidet utføres av Statens Vegvesen men må bekostes av Ås kommune. Deler av G/S veien forskutteres på vegne av grunneier på Solberg Øst. Budsjettet styrkes med 500 000 kr i 2016.</p>
A-05	<p>Standardheving og renovering av eksisterende bygg – Det er et betydelig vedlikeholdsetterslep i kommunens eiendomsmasse. For å sikre verdibevarende vedlikehold er det nødvendig å prioritere investering i påkostninger og rehabilitering. Investeringen er i tråd med vedtaket i forrige handlingsprogram. Ved å sette av midler til slike tiltak, vil det bli mer forutsigbart og rom for å gjøre mer omfattende prosjekter som forlenger levetiden på bygningsmassen.</p> <p>Beløpets størrelse sett opp mot de samlede verdier av kommunens eiendomsmasse er nøkternt, også tatt i betraktning det betydelige etterslepet i vedlikehold. Prosjektet vil bidra til et etterlengtet løft for det fysiske miljøet på skoler, barnehager, kommunale boliger, institusjonslokaler og administrasjonsbygg – sett over en fler-årsperiode.</p>

A-06	<p>Info teknologi – Midlene vil knytte seg til flere prosjekter som bidrar til mer effektiv produksjon og sikrere informasjonsflyt. Investeringene er nødvendige for å møte behovene knyttet til økt IKT-avhengighet i tjenesteproduksjonen og omfatter blant annet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Systemintegrasjoner for å styrke og automatisere informasjonsflyt - utbygging og oppgradering av dagens infrastruktur, herunder utbygging av trådløst nett i kommunale bygg - Oppgraderinger for å sikre stabilitet og kapasitet i det interne nettet - Datasikkerhetstiltak - Lisensøkninger - Fortsette arbeidet med fornying av telefonsystemene i kommunen - Implementere løsninger som kan forenkle den digitale dialogen med innbyggere og næringslivet
A-07	<p>E.kap. tilskudd KLP – Påkrevet egenkapitalstilskudd er beregnet ut fra pensjonsfondet i fellesordningen.</p>
A-08	<p>Universell utforming – Lov om forbud om diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne krever gjennomførte tiltak slik at alle kommunale bygg tilfredsstiller kravene innen 2025. For å nå dette målet må det arbeides systematisk med å tilrettelegge for dette. Arbeidene er satt i gang og løper over flere år.</p>
A-09	<p>Mindre investeringsprosjekter – Rådmannen vil disponere uspesifisert pott for mindre investeringer til akutte investeringsbehov og andre behov som oppstår gjennom året.</p>
A-10	<p>Videreutvikling av SD-anlegg, legionella og radon – Sentral driftsstyring (SD) - gir en bedre kontroll av temperatur og inneklima. Tiltaket er viktig for å redusere strømkostnader og bedre inneklima. Bygg med størst effekt prioriteres. Fordelt på 2014 og 2015 ble det satt av 1,8 mill. kroner til ekstraordinære tiltak. Det er lagt ned store ressurser i sentral driftsovervåking av kommunens eiendomsmasse. Arbeidene pågår og løper over flere år.</p> <p>Legionellabekjempelse - Ås kommune har behov for systematisk gjennomgang og ombygging av deler av ledningsnettet for vann i eldre kommunale bygg. Arbeidene pågår og løper over flere år.</p> <p>Radontiltak – Tiltaksarbeidene opprettholdes i alle kommunale bygg med for høy verdier. Arbeidene pågår og løper over flere år</p>
A-11	<p>Kirkelig fellesråd – Jf. tidligere vedtak.</p>
A-12	<p>Tomtekjøp – Tidligere avsatt ramme til uspesifiserte tomtekjøp. Det omdisponeres 4,3 mill. kr til prosjekt A-13 Utvidelse kirkegård på Nordby.</p>
A-13	<p>Utvidelse kirkegård Nordby – Kirkelig fellesråd har meldt inn et behov for utvidelse av kirkegården på Nordby. Total kostnad knyttet til kirkegårdsutvidelse, utgraving/planer/erverv/fullførelse er estimert til 4,3 mill. kr. Rådmannen foreslår at kostnadene dekkes gjennom omdisponering av rammen A-12 Tomtekjøp.</p>
A-14	<p>Redusert konsulentbruk prosjektledelse – Det skal oppnås netto besparelser i investeringsprosjekter gjennom ansettelse av egne prosjektledere og reduksjon i kjøp av konsulent tjenester.</p>

3.5.7 VAR – investeringer

Nr.	Prosjektbeskrivelse	Tot.ramme	2016	2017	2018	2019
V-01	Nytt høydebasseng	10 000	4 000	5 000	-	-
V-02	Oppgradering driftsstyringsanlegg	2 000	2 000	-	-	-
V-03	Vannforsyning	*	10 000	10 000	10 000	10 000
V-04	Kloakksanering	*	10 000	10 000	10 000	10 000
V-05	Biler/maskiner/utstyr	*	500	1 000	-	750

Sum årsbudsjett:	26 500	26 000	20 000	20 750
Samlet budsjett i planperioden:	93 250			

V-01	Nytt høydebasseng – Den store veksten i utbyggingen på NMBU-området og i Ås sentrum medfører at kapasiteten i drikkevannsbassenget blir for liten. I dag tilsvarer reservevolumet i underkant av ett døgnns forbruk. Dette er for lite. For å øke sikkerheten foreslås det å bygge et nytt basseng som skal stå ferdig i 2017. Planlegging startet i 2015 med byggestart i 2016.
V-02	Oppgradering driftsstyringsanlegg – Driftskontrollanlegget sørger for å overvåke driften av vannforsyningsanleggene og avløpspumpestasjonene. Det er behov for oppgradering av dagens anlegg (fra 2004) samt noe utvidelse for å bedre overvåking av vannforsyningsnettet i forhold til lekkasjesøk. Fylkesmannen har videre stilt krav til bedre overvåking av overløpsdrift på avløpsnettet/pumpestasjonene.
V-03/ V04	Vannforsyning og kloakksanering – Investeringene innenfor VAR-sektoren er i samsvar med tidligere investeringsrammer og vedtatt hovedplan. Hovedandelen av investeringene vil være utskifting av vann- og avløpsledninger i Dysterskogen. I dette området har vi hatt svært mange vannlekkasjer de senere år. Avløpsledningene i området er gamle betongledninger med mye innlekking av fremmedvann og en del kloakkstopper. Arbeidene starter i 2015 og vil være ferdig i 2017. Det vil også bli startet prosjektering av området Togrenda. I tillegg vil en del penger gå med til kommunens finansiering av utskifting av vannledninger langs Nordbyveien. Dette prosjektet er i regi av Statens Vegvesen og utskifting av ledningen vil bli utført i 2016. Investeringsraten økes fra 6mill. til 10 mill. i året på både vann og avløp, totalt 20 mill.
V-05	Biler/Maskiner/Utstyr, VAR – Utskifting av biler, maskiner og utstyr i henhold til gjeldende utskiftingsprogram.

3.5.8 Finansiering av investeringene

Investeringene finansieres slik det framgår av tabellen nedenfor.

Tabell 9. Finansieringen av investeringene. (Tall i tusen)

Finansiering av investeringer	2016	2017	2018	2019
Finansiering med bruk av lån	-189 595	-244 883	-317 080	-152 280
Bruk av ubundet driftsfond Bjørnebekk			-5 000	
Tilskudd Husbanken				
Boliger vanskeligstilte (Ljungbyveien)		-4 000		
Bokollektiv demente		-39 000		
Solfallsveien			-8 000	
Tilskudd spillemidler				
Solberg skole		-20 000		
Rustad skole				-20 000
Andre tilskudd				
Tilskudd til oppgradering av kinoen		-1 000		
Salg Dyster/Eldor	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
Salg av Togranda barnehage		-10 000		
Finansiering ekskludert lån	-40 000	-114 000	-53 000	-60 000
Finanseringer totalt	-229 593	-358 883	-370 080	-212 280

Rådmannen gis fullmakt til å disponere av garantifondet til slutføring av nødvendige etterarbeider på avsluttede investeringsprosjekter. Rådmannen gis fullmakt til å disponere av pott for fullfinansiering av prosjekter, dersom resultatet av anbudskonkurranse gir ny kostandskalkyle for et prosjekt som er opptil 5 prosent høyere enn prosjektets ramme.

4. Hovedsatsninger i 2016-2019

Innledning

I dette kapitlet beskrives kommunens satsninger de kommende årene. Kommunen har fire roller og det er som tjenesteyter, myndighetsutøver, samfunnsutvikler og demokratisk arena. Som tjenesteyter og myndighetsutøver utfører kommunen omfattende driftsoppgaver som er lovpålagte og som i begrenset grad er gjenstand for politiske prioriteringer. Driftsoppgavene innenfor tjenesteområdene oppvekst og kultur og helse og sosial er derfor i begrenset grad omtalt i kapitlet. Innenfor disse områdene er det først og fremst fokusert på prosjekter som skal bidra til å utvikle tjenestene.

Som samfunnsutvikler har kommunen blant annet oppgaver knyttet til areal- og transport, klima- og miljø og utvikling av lokalsamfunnet. Innenfor dette området er det større muligheter for å påvirke hva kommunen skal prioritere og derfor er det lagt vekt på å beskrive tiltak som skal gjennomføres i planperioden innenfor rollen som samfunnsutvikler.

Det er tatt utgangspunkt i kommuneplanens samfunnsdel som beskriver hovedmål, delmål og innsatsområder for kommunens virksomhet.

Miljø

Mangfold

Muligheter

Kommunen som organisasjon

Kommunen som organisasjon

Hovedmål 1

Ås er en miljøvennlig kommune med fokus på bærekraftig ressursbruk

DELMÅL 1.1

Ås skal være et visningsvindu for bærekraftig areal- og tettstedsutvikling.

Styre og regulere veksten slik at den ikke overskrider kommunens evne til å opprettholde tjenestetilbud med en akseptabel kvalitet til enhver tid.

Befolkningsprognosene viser at Ås står foran en sterk befolkningsvekst. Dette vil utfordre tjenestetilbudet. Det er derfor viktig å styre veksten slik at den ikke overskrider kommunens evne til å opprettholde et godt tilbud.

Tiltak:

- Undersøke hvilke muligheter som finnes for å styrke teknisk infrastruktur. Tidsfrist: Våren 2016.
- Øke kompetansen og etablere rutiner knyttet til utbyggingsavtaler. Tidsfrist: Høsten 2016

Prioritere gang, sykkel og kollektive løsninger foran privatbil i planleggingen av nye områder, og ved rehabilitering av etablerte områder

Det skal legges til rette for at flest mulig kan gå, sykle eller kjøre kollektivt. Det er derfor behov for å sikre arealer til kollektivtransport, gående og syklende.

Tiltak:

- Kartlegge manglende gang- og sykkelvegforbindelser i hele kommunen og prioritere gang- og sykkelvegprosjekter. Forutsetter ekstern delfinansiering. Tidsfrist: Høsten 2016

- Utarbeide en veinorm som definerer tilstrekkelig areal for gang-/sykkelveier. Tidsfrist: Høst 2017
- Utarbeide ny parkeringsnorm for hele kommunen. Tidsfrist: Våren 2017
- Innføre avgiftsparkering. Tidsfrist: Høsten 2016
- Utarbeide en veg- og gateplan for Ås sentralområde. Forutsetter ekstern delfinansiering. Tidsfrist: Våren 2017
- Utarbeide veg- og gateplan for Vinterbro/Sjøskogen. Forutsetter ekstern delfinansiering. Tidsfrist: Våren 2018

Sørge for at miljøvennlig materialbruk ved nybygging og rehabilitering blir standard for kommunes bygningsmasse

Kommunen skal oppfordre til bruk av miljøvennlig materialbruk gjennom byggesaksbehandlingen og kommunen bør gå foran som et godt eksempel ved nybygg og rehabilitering av egen bygningsmasse.

Tiltak:

- Vurdere bruk av standarder for miljøsertifisering, f.eks. Breeam-standardene i neste store utbyggingsprosjekt og synliggjøre kostnader og besparelser ved innføring. Tidsfrist: Våren 2016

Ivareta eksisterende kulturminneverdier som viktige ressurser i den videre utviklingen av Ås kommune.

Kulturminner og kulturmiljøer gir steder særpreg og egenart og kan bidra til verdiskaping. Disse verdiene skal ivaretas i arbeidet med å utvikle Ås tettsted og de øvrige tettstedene i Ås.

Tiltak:

- Gjennomføre en kulturminnekartlegging for Ås kommune. Forutsetter ekstern delfinansiering.
Tidsfrist: Høsten 2018

DELMÅL 1.2

Ås skal være et lavenergisamfunn

Legge til rette for bruk av lav- og nullutslippskjøretøy

En forutsetning for å øke andelen miljøvennlig transport er tilstrekkelig tilgang på parkerings- og oppstillingsplasser med ladepunkter.

Tiltak:

- Etablere ladestasjoner med tidsbegrenset parkering ved kommunale virksomheter.
Tidsfrist: Årlig
- Benytte null-utslippsbiler der det er praktisk mulig, og lage en utskiftingsplan for kommunens kjøretøy. Tidsfrist Høsten 2016
- Være pådriver for å få etablert en hydrogenstasjon i Ås.
Tidsfrist: Våren 2017

Motivere innbyggere og næringsliv til økt miljøinnsats

Ås kommune administrerer miljøfyrtårnordningen lokalt. Gjennom systematisk planlegging og gjennomføring av tiltak bidrar ordningen til mer miljøvennlig drift i private og offentlig virksomheter.

Tiltak:

- Alle kommunens virksomheter bør være miljøsertifiserte. Det utarbeides en prioriteringsliste over virksomhetene i kommunen som bør miljøsertifiseres, og arbeidet med sertifisering gjennomføres i henhold til lista.
Tidsfrist Høsten 2016
- Videreføre tilbud om gratis miljøsertifisering av bedrifter i Ås.
Tidsfrist: Årlig
- Motivere bedrifter til å bli Miljøfyrtårn.
Tidsfrist: Årlig

Sørge for at all bruk av fyringsolje i kommunale bygg opphører innen 2020

Miljødirektoratet har sendt på høring ny forskrift om forbud mot oljefyring som innebærer at det fra 2020 blir forbudt å bruke fossil olje og parafin til oppvarming av boliger, og som grunnlast i øvrige bygg.

Tiltak:

- Kartlegge med status all bruk av fyringsolje i kommunale bygg samt lage utskiftingsplan med investeringsbehov, besparelser etc. Tidsfrist: Høsten 2016

Redusere energibruk i kommunale bygg

Ås kommune har ca. 100.000 m² formålsbygg som representerer et betydelig energiforbruk.

Tiltak

- Innføre rutiner for rapportering og bevisstgjøring om energibruk i virksomhetene.
Tidsfrist: Høsten 2016
- Gjennomføre EPC² prosjekt som vil avdekke mulighet for å redusere energibruken i kommunale bygg og gjennomføre tiltak i henhold til anbefalinger.
Tidsfrist: Våren 2017

Være en pådriver for å få på plass en bysykkelordning

Bygdebike er et sykkeldelingssystem som skal bidra til å øke sykkelbruken i Ås. Tilgang på delesykler i området jernbanestasjonen - sentrum - NMBU vil kunne gjøre sykkeltransport mer attraktivt for pendlere og andre i Ås.

Tiltak

- I samarbeid med NMBU og Åspro etablere bygdebikeordningen. Tidsfrist: Våren 2016

DELMÅL 1.3

Ås skal ha en utforming som fremmer folkehelse og livskvalitet

Være pådriver for et effektivt og miljøvennlig transportsystem med effektiv kollektivtransport og gode gang-, sykkel- og turveier

Som en del av arbeidet med å fremme folkehelse og livskvalitet skal det legges til rette for at kommunens innbyggere kan gå, sykle og ta kollektivt til daglige gjøremål. Gående og syklende som trafikantgrupper skal prioriteres i regulerings- og byggeplaner.

² En energisparekontrakt (EPC) består av et sett av energieffektiviseringstiltak hvor energientreprenøren garanterer for planlagt effekt. Modellen sikrer at innsparinger som oppnås finansierer investeringen.

Tiltak:

- Utrede mulighet for ringbuss fra Dyster Eldor under/over jernbanen til Moer og videre til Ås stasjon. Tidsfrist: høsten 2016

Bidra til å øke sykkelandelen til 17 %

Sykkelandelen i Ås kommune er 9 % i dag og bør økes til 12 % i løpet av 4 årsperioden i tråd med fylkeskommunens sykkelstrategi.

Tiltak:

- Være pådriver overfor Jernbaneverket og eventuelt andre transportaktører for å etablere sykkelhotell ved Ås stasjon. Tidsfrist: Høsten 2017
- Kartlegge hvilke tiltak som bør gjennomføres for å få flere ansatte til å sykle til jobb.
Tidsfrist: Høsten 2016
- Gi høyere prioritet til vintervedlikehold (måking) av gang-/ sykkelveier på lik linje med bilveier for å sikre fremkommelighet for myke trafikanter. Tidsfrist: Årlig

Sikre god tilgang til grøntområder og anlegg for idrett, rekreasjon og fysisk aktivitet

Kommunens tilrettelegging for friluftsliv, nærmiljø og idrett er viktig for trivsel og folkehelse.

Tiltak:

- Gjennomføre tiltak i henhold til Tiltaksplan for idrett, nærmiljø og friluftsliv. Tidsfrist: Årlig
- Kartlegge og verdivurdere friluftsområdene i Ås.
Tidsfrist: Høsten 2017
- Merke turstier i egen regi, samt i samarbeid med velforeninger og andre frivillige og bedre informasjonen om turmuligheter i kommunen. Tidsfrist: Årlig
- Sikre gode anlegg for rekreasjon og fysisk aktivitet i tilknytning til rehabilitering og nybygg av skoler og barnehager.
Tidsfrist: Årlig

Arbeide for å sikre bomiljø ren luft, gode lysforhold, lave støynivåer, trygge utearealer og møteplasser

En viktig del av folkehelsearbeidet er å sikre bomiljø ren luft, gode lysforhold, lave støynivåer, trygge utearealer og møteplasser. Stille krav om dette i reguleringsplaner og byggesaker.

Tiltak:

- Utarbeide et luftsonekart⁴ for Ås. Tidsfrist: Høsten 2018.

⁴ Luftsonekart angir områder som på grunn av nivået på luftforurensing ikke er egnet for utbygging og områder det bør gjøres avbøtende tiltak i forhold til utbygging.

DELMÅL 1.4

Ås skal ha levende lokalsentra der det er lett å leve miljøvennlig

Styrke Ås tettsted som kommunesenter og tilrettelegge for en kompakt tettstedsutvikling

Ås sentrum er i vekst med økt utbygging av boliger, næring, handel-, service- og kulturtilbud. I denne utviklingen er det viktig å sikre helhetlige løsninger på veier, parker, bygninger, grønnstruktur, møteplasser og utearealer.

Tiltak:

- Utarbeide en områdereguleringsplan for Ås sentralområdet som ses i sammenheng med sentrumsplanen. Tidsfrist: Høsten 2017

Være pådriver for å etablere kollektivknutepunkt på Vinterbro

Vinterbro vil være viktig for å utvikle et kollektivtilbud i Follo som ikke bare er Oslo-rettet, men som også gir grunnlag for å utvikle et bedre lokalt kollektivtilbud på tvers av kommunegrensene.

Tiltak:

- Være pådriver overfor Ruter for å iverksette plan om bussterminal på Vinterbro. Tidsfrist: Oppstart planarbeid 2015

Være pådriver for hyppige kollektivavganger innad i kommunen og Follo

Kommunen skal være en pådriver for å bedre tog- og busstilbudet i kommunen

Tiltak:

- Ha tett dialog med sentrale aktører som NSB, Ruter, Flytbussen og nabokommunene om kollektivtilbudet. Tidsfrist: Kvartalsvis

DELMÅL 1.5

Barn og unge skal være aktive i utviklingen av et bærekraftig Ås

Utvikle arenaer og aktiviteter der barn og unge deltar i miljøarbeid og utvikling av Ås som bærekraftig kommune

Ås kommune har engasjerte innbyggere med høyt kunnskapsnivå. Det er ønskelig at den oppvoksende generasjon blir samfunnsengasjert og miljøbevisst.

Tiltak:

- Videreutvikle elevrådene, ungdomsrådet og barn- og unges kommunestyre. Tidsfrist: Årlig
- Engasjere barn i arbeidet med å registrere viktige tråkk som barn bruker («barnetråkk») og som senere skal brukes i arealplanleggingen. Tidsfrist: Oppstart høsten 2016
- Motivere skolene til økt bruk av *Den naturlige skolesekken*. Tidsfrist: Årlig
- Øke bruken av NMBU og Vitenparken som lærings- og undervisningsarena knyttet til framtidens behov og bærekraftige utvikling. Tidsfrist: 2018

Synliggjøre barn og unges behov for arealpolitikk og sosial infrastruktur

Ås kommune har som mål å legge til rette for at befolkningen kan leve et godt og helsefremmende liv. Dette må ivaretas uten at det går på bekostning av barn og unges muligheter til å ivareta sine behov.

Tiltak:

- Utvikle retningslinjer for ungdomsrådet slik at barns og unges behov knyttet til arealpolitikk og sosial infrastruktur blir ivaretatt.
Tidsfrist: Høsten 2018

DELMÅL 1.6

Ås skal ha en bærekraftig forvaltning av naturmiljø og grønnstruktur

Gjennomføre kartlegging som gir god oversikt over de viktigste artene og naturtypene

Hageplanter som spres i naturen er en av de største truslene mot biologisk mangfold. I tillegg har brunskogsnegler blitt et økende problem i kommune. Viktige ledd i bekjempelse av fremmede arter er å skaffe en god oversikt over lokaliteter, samt informere hageeiere om hvordan de kan hindre spredning.

Tiltak:

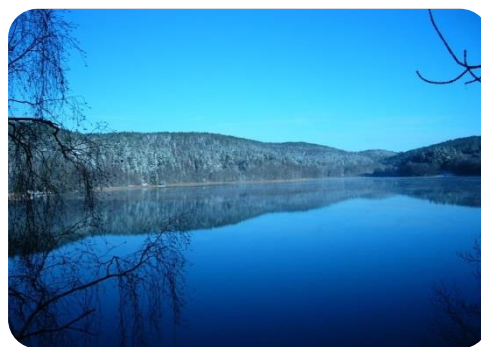
- Veilede og informere publikum om håndtering av hageavfall, hagerømlinger og brunskogsnegler.
Tidsfrist: Årlig

Sikre god kjemisk og økologisk miljøtilstand i elver, innsjøer, kystvann og grunnvann

Kommunen deltar i PURA og Morsa prosjektene hvor det er et mål å bedre vannkvaliteten i Bunnefjorden, Gjersjøen, Årungenvassdraget og Hølenvassdraget.

Tiltak:

- Innarbeide krav i generelle reguleringsbestemmelser om forenklet miljøoppfølgingsprogram i større byggesaker og saker i spesielt sårbare områder.
Tidsfrist: Våren 2016

Sikre en forsvarlig bruk av Bunnefjorden, Gjersjøen og Årungen som rekreasjonsområde

Bunnefjorden, Gjersjøen og Årungen er viktige rekreasjonsområder for kommunens innbyggere.

Tiltak:

- Gradvis utarbeide skjøtselsplaner for de mest benyttede statlig sikrede friområdene som Breivoll, Årungen, Tangen og Stuene.
Tidsfrist:
 - Høsten 2016: Breivoll
 - Høsten 2017: Årungen
 - Høsten 2018: Tangen
 - Høsten 2019: Stuene

Samarbeide med andre kommuner i regionen for å utarbeide en enhetlig forvaltningspraksis for massedeponier

Det er behov for å få etablert gode og enhetlige saksbehandlingsrutiner for søknad om bakkeplanering og etablering av massedeponier i kommunen.

Tiltak:

- Utarbeide en veileder for håndtering av overskuddsmasser i Follo.
Tidsfrist: Høsten 2016

DELMÅL 1.7

Ås skal ha et levedyktig og fremtidsrettet landbruk

Stimulere til økt tilbud til nærmarkedet og tilleggsnæringer innenfor «inn på tunet», besøksgårder, lokal foredling og direkte salg av mat og opplevelser

Det er ønskelig at befolkningen i Ås i større grad tilbys opplevelser, tjenester og varer fra lokale gårder i Ås og Follo.

Tiltak:

- Kartlegge mulige tilbud, undersøke interesse for nyetableringer og støtte dette med informasjon, veiledning, tilrettelegging og nettverksbygging.
Tidsfrist: Høsten 2016
- Se på muligheten til å etablere et Bondens Marked* i Ås.
Tidsfrist: Høsten 2016
- Oppfordre bønder i Ås kommune til å sertifisere seg til *Inn På Tunet* gårder for å kunne styrke inntekt på gårder og gi et bredere tilbud til lokalsamfunnet innen besøksgård, undervisning og aktivitetstilbud til skole og barnehage og skape flere grønne praksisplasser for NAV-brukere, flyktninger og innvandrere."
Tidsfrist: Våren 2017.

Bidra til økt bruk av skogen og kulturlandskapet, ved tilrettelegging for ferdsel og opphold, i samarbeid med landbruket

Det er mange flotte og attraktive friluftsområder i skogen og i kulturlandskapet i Ås. Det er behov for å merke turstier og løyper som gjør det enkelt å komme til disse områdene uten å komme i konflikt med landbruks- og grunneierinteresser. Dette gjelder særlig området rundt Ås sentrum og de øvrige tettstedene i kommunen.

Tiltak:

- Bedre tilgangen til kulturlandskapet ved å etablere turstier og løyper uten konflikt med landbruksinteresser.
Tidsfrist: Høsten 2016

Bidra med informasjon om miljøvirkemidler i landbruket

Miljøvirkemidlene i landbruket benyttes for å redusere landbrukets miljøbelastning på omgivelsene, i Ås og Follo spesielt for å redusere erosjon og avrenning til vassdragene.

Tiltak:

- Utvikle de kommunale strategiene for forvaltning av miljøvirkemidlene (SMIL-virkemidlene).
Tidsfrist: Høsten 2018

Hovedmål 2

Ås er en inkluderende og mangfoldig kommune

DELMÅL 2.1

Barn og unge skal oppleve trygghet i hverdagen

Bidra til at voksne tar ansvar i møtet med barn og unge

Ås kommune vil fokusere på inkludering av barn ved å satse målrettet på å trygge barns oppvekstvilkår.

Tiltak:

- Gjennom etablerte møtearenaer for foreldre gi informasjon om aktuelle temaer og om kommunens tilbud til barn og foreldre.
Tidsfrist: Høsten 2017

Gi barn og unge, som lever under vanskelige forhold, god oppfølging

Alle barn og unge i Ås skal få rett tjeneste til rett tid på rett sted.

Tiltak:

- Slutføre prosjekt «Samordning av tjenester til barn og unge» og komme med anbefaling om hvordan kommunen kan gi mer systematiske, helhetlige og koordinerte tjenester. Tidsfrist: Høsten 2016

Veilede og gi råd, til foreldre som har behov, slik at barn opplever omsorg og god oppvekst i hjemmet

Barnehager og skoler skal gi alle barn uansett bakgrunn og forutsetninger de samme mulighetene til å utvikle seg.

Tiltak:

- Igangsette foreldrekurs i samarbeid med FAU og SU i alle barneskolene for foreldre til barn på 1. trinn.
Tidsfrist: Høsten 2017

DELMÅL 2.2

Innbyggerne i Ås skal ha muligheter til å skaffe seg en inntekt

Bidra til å tilrettelegge for tiltak som kvalifiserer for arbeidslivet

Et inkluderende samfunn der alle får muligheter til å bidra og delta i samfunnslivet krever tilrettelegging slik at hver enkelt kan bidra med sine ressurser. Ungdom må oppleve at det er behov for dem og at de er til nytte samtidig som de tjener penger.

Ås kommune har et økende antall arbeidsledige. NAV disponerer ulike tiltak som kvalifiserer for deltakelse i arbeidslivet, og brukere skal tilbys tiltak ut fra sine individuelle behov, og de muligheter som finnes på arbeidsmarkedet i omegnen.

Tiltak:

- Utarbeide en plan for å kunne tilby sommerjobber for ungdom.
Tidsfrist: Våren 2016
- Alle etater skal tilrettelegge for at kommunen kan ta inn en lærlingeplass per 1000 innbygger.
Tidsfrist: Årlig/Innen 2019
- Alle etater skal ha tilrettelagt og tilbudt praksisplass til kandidater via kommunen, NAV og utdanningsinstitusjoner.
Tidsfrist: Årlig

Bidra til opplæring og veiledning til ungdom slik at de fullfører utdanning og/eller kommer i arbeid

Barns levekår og oppvekstmiljø påvirker utdanningsløpet og yrkesmuligheter senere i livet. Utdanning er et virkemiddel for å sikre barns muligheter. Ås kommune legger til rette for at flest mulig fullfører skole og utdanning og dermed styrker sine muligheter som voksen for å klare seg selv gjennom egen inntekt.

Ås kommune har en stor andel ungdom som dropper ut av videregående skole. Behovet for ufaglært arbeidskraft er synkende. Det er viktig at flest mulig unge skaffer seg en kompetanse som kan anvendes i arbeidslivet.

Tiltak:

- Styrke arbeidet med grunnleggende ferdigheter i grunnskolen slik at elevene gis best mulig forutsetninger for å fullføre utdanning og/ eller komme i arbeid
Tidsfrist: Årlig
- Gi god karriereveiledning i ungdomsskolen og gi rådgivere kompetansehevede tiltak.
Tidsfrist: Årlig

DELMÅL 2.3

Sosiale helseforskjeller i Ås skal reduseres

Gi alle kunnskap om helse, fysisk aktivitet og kosthold og forebygge utvikling av sykdom gjennom å iverksette tiltak på et tidlig tidspunkt

Barns levekår og oppvekstmiljø får konsekvenser for helse og trivsel i voksen alder. Å påvirke faktorer som kan fremme helse og trivsel, forebygge psykisk sykdom og arbeide for å utjevne sosiale helseforskjeller er viktig i et folkehelseperspektiv.

Tiltak:

- Ved ledighet i stillinger i barnehagene skal det kjønn som er minst representert gis fortrinn ved lik kompetanse for å utjevne kjønnsbalanse.
Tidsfrist: Høsten 2020
- Alle barnehager skal ha minst en person som har et spesielt faglig ansvar for friluftsliv, fysisk aktivitet og kosthold.
Tidsfrist: våren 2016
- Drive holdningsskapende arbeid blant foreldre og elever for å få de elevene som bor under 4 km fra skolen, til å sykle eller gå til skolen.
Tidsfrist: Årlig
- Alle barnehagene skal prioritere friluftsliv og aktiviteter som gir barn fysisk stimulans daglig.
Tidsfrist: våren 2016

Gi utsatte grupper bedre mulighet for å ta vare på egen helse gjennom informasjon, veiledning og støtte

Frisklivssentralen gir helsetjenester til personer som har eller står i fare for å utvikle livsstilssykdom. Sentralen gir veiledning og opplæring innen fysisk aktivitet, ernæring og endring av levevaner. Tilbudet gis gjennom individuelle samtaler og gruppebaserte aktiviteter og kurs.

Tiltak:

- Opprettholde og utvikle tilbudet på frisklivssentralen i takt med endrede behov.
Tidsfrist: Årlig

Fremme psykisk helse og rusarbeid og gjøre tilbudet lett tilgjengelig

Psykisk helse og rusarbeid er et nasjonalt satsningsområde og kommunen har et bredt tilbud innenfor rusomsorgen. Kommunen har fått tilskuddsmidler til utvidelse av rustiltak hvert år. Dette er en ordning som skal videreføres.

Tiltak:

- Bemanningsdekningen i rusbolig og ambulerende tjeneste styrkes med tilskuddsmidler. Det skal utredes og evt. iverksettes et aktivitetstilbud for rusmiddelmissbrukere.
Tidsfrist: Høsten 2016
- Alle som trenger rask psykisk hjelp, skal få rett type tjeneste innen 14. dager.
Tidsfrist: Våren 2016.

Tilrettelegge for sunn mat til barn i barnehager, skoler og i fritidsordninger

Barnehage og skole er arenaer der mangfoldet i samfunnet kommer sterkest til uttrykk. Å påvirke faktorer som kan fremme helse og trivsel, og arbeide for å utjevne sosiale helseforskjeller er viktig i et folkehelseperspektiv.

Tiltak:

- Etablere kommunale retningslinjer for ernæringsmessig riktig og ønsket kosthold i barnehager, SFO og skoler.
Tidsfrist: Høsten 2016
- Gjennomføre kurs i kosthold og ernæring for innkjøps- og kostholdsansvarlige i barnehager og SFO.
Tidsfrist: Høsten 2016
- Kartlegge blant foreldre i barnehagene om de ønsker at det skal tilbys frokost, lunsj og ettermiddagsmåltid i barnehagene.
Tidsfrist: Høsten 2016

DELMÅL 2.4

Ås skal ha en boligpolitikk som utjevner sosiale forskjeller

Tilrettelegge for mangfoldige bomiljøer for mennesker i ulike livssituasjoner

Det er stort behov for boliger for personer som kommunen har et særskilt ansvar for. Ved regulering av boligområder skal boligprogrammet følges slik at det blir en variasjon i boligmassen både når det gjelder størrelse og kvalitet.

DELMÅL: 2.5

Ås skal være en inkluderende kommune for alle

Sikre innvandrere og flyktninger selvstendighet gjennom utdanning, arbeid og samfunnsdeltakelse

Kommunen må forvente et større mangfold av mennesker med ulike forutsetninger og behov. Hvordan kommunen møter et stadig rikere etnisk mangfold, avgjør om dette fører til muligheter og vekst, eller utfordringer og misnøye.

Mangel på tilstrekkelige kvalifikasjoner for å få eller stå i jobb er et stort hinder for mange personer med innvandrerbakgrunn.

Introduksjonsprogrammet for flyktninger bidrar ikke i tilstrekkelig grad til at flyktninger kommer i arbeid. For begge grupper er manglende språkkunnskaper en hindring.

Tiltak:

- Delta i KS effektiviseringsnettverk på flyktningeområdet.
Tidsfrist: Høsten 2016/årlig
- Utarbeide en beredskapsplan for mottak en flyktningeplan.
Tidsfrist: Høsten 2016
- Oversette sentrale opplysninger om barnehager, skoler, kulturskole og bibliotek på kommunens nettsider til

Mangfold

engelsk og eventuelt andre aktuelle språk.
Tidsfrist: Høsten 2016

- Legge til rette for språkpraksis og arbeidspraksis i alle kommunens virksomheter.
Tidsfrist: Årlig
- Sikre praksisplasser og jobbtrening for innvandrere og flyktninger for å styrke integreringen, trene på bruken av norsk i dagliglivet og en hverdag som gir mening og motivasjon. Tidsfrist: Årlig

Bidra til økt kompetanse som sikrer at offentlige tjenester tilpasses mangfoldet blant innbyggerne

Et inkluderende samfunn er et tilgjengelig samfunn. Tilgjengelige omgivelser kan gjøre det enklere for alle å leve et godt og fysisk aktivt liv. Brukerne har behov for tilgang til tjenester, f.eks. biblioteket ut over de åpningstidene som er i dag.

Tiltak:

- *Meråpent* (selvbetjent) bibliotek på Nordby bibliotek og Ås bibliotek.
Tidsfrist: Høsten 2018
- Vurdere alternative løsninger for drift av asylmottaket.
Tidsfrist: Høsten 2016

DELMÅL: 2.6

Innen 2027 er Ås en god kommune å bli gammel i

Gi informasjon, råd og veiledning til eldre om helse og egen mestring

Kommunen vil legge til rette for at innbyggerne skal klare seg selv lengst mulig.

Tiltak:

- Etablere *Hverdagsrehabilitering* som tjeneste
Tidsfrist: Høsten 2016

Gi et godt helse- og omsorgstilbud til eldre som har behov for det

Ås kommune forventer et økt antall eldre med behov for tjenester i perioden 2015-2018. Gruppen mellom 50-66 år med behov for kommunale tjenester er økende.

Tiltak:

- Avklare plassering av utvidelsen av Moer sykehjem.
Tidsfrist: Høsten 2016

DELMÅL: 2.7

Innen 2027 er Ås tilrettelagt for mangfoldet i befolkningen

Tilrettelegge for et kultur- og fritidstilbud som gjenspeiler mangfoldet i befolkningen

Tiltak:

- Ås skal være en kommune der ingen blir diskriminert, mobbet, trakassert eller hetset på bakgrunn av etnisitet, kjønnsidentitet, funksjonsevne eller seksualitet.
Tidsfrist: Årlig

Hovedmål 3

Ås er et kunnskaps- og kultursenter i regionen

DELMÅL 3.1

Barn og unge skal ha kompetanse som styrker dem i møtet med framtidens utfordringer

Bidra til at alle barn og unge skal ha en synlig progresjon i sin læring og utvikling.

Kommunen skal legge til rette for barns muligheter og iboende lærelyst. Alle barn skal ha en god progresjon i sin læringsutvikling.

Tiltak:

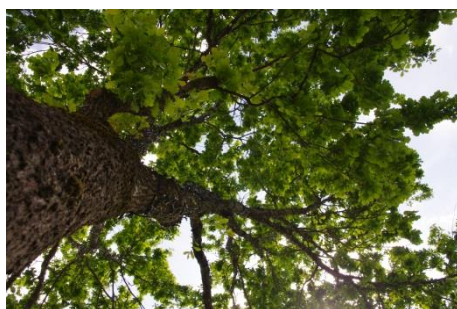
- Det skal utvikles en felles verktøykasse for alle barnehager og skoler som kan benyttes til å løse ulike utfordringer i lærings situasjonen slik at man sikrer alle barn progresjon i sin læring. Tidsfrist: Høsten 2016

Gi barn og unge utfordringer i et trygt og utviklende læringsmiljø

Barn og unge i Ås skal møte trygge rammer og et inkluderende fellesskap der gode relasjoner er utgangspunktet for læring og utvikling. Nye barnehager og skoler skal ha gode fysiske ute- og innemiljøer

Tiltak:

- Alle barnehager og skoler har strategier for utvikling av et godt psykososialt og fysisk miljø. Tidsfrist: Høsten 2016

Øke barn og unges læring gjennom møtet med allsidig kompetanse, kulturelle aktiviteter og opplæring tilpasset deres forutsetninger

Kunnskap og kultur er tett forbundet. Både muligheten til å være deltakende og til å oppleve kunst- og kultur er viktig i et attraktivt og velfungerende samfunn.

Tiltak:

- Utarbeide søknad om tilskuddsmidler til oppgradering av kinosalen. Tidsfrist: Høsten 2016
- Avklare ny organisering av kultursektoren. Tidsfrist: Våren 2016
- Implementere ny sentral rammeplan for kulturskolen. Tidsfrist: Våren 2016
- Ferdigstille prosjektet «Syngende kommune» og det nasjonale pilotprosjektet «Follo-piloten». Tidsfrist: Høsten 2018

DELMÅL 3.2

Livslang læring skal være en mulighet for alle

Samarbeide med arbeids-, kultur- og næringsliv for å gjøre opplæring mer praksisnær og relevant

Samarbeidet mellom barnehager og skoler, mellom skoleslag og mellom skole, nærings og kulturliv skal styrkes for å bedre gjennomføringen av hele grunnopplæringen.

Tiltak:

- Ungdomsskolene tilbyr alternativ undervisning i form av flere varianter av praksisrettet arbeid. Tidsfrist: Årlig

DELMÅL 3.3

Ås tettsted skal være et attraktivt sted for studenter og forskere

Være pådriver i markedsføringen av studiestedet- og forskningssenteret i Ås i samarbeid med andre aktører

Det er etablert en samarbeidsavtale mellom NMBU, tilgrensende forskningsinstitutter, Follorådet og fylkeskommunen hvor markedsføringen av Ås som studiested og forskningssenter er ett av innsatsområdene.

Tiltak:

- Bidra i formidlingen av resultater fra samarbeidet mellom NMBU, tilgrensende forskningsinstitutter, Follorådet, fylkeskommunen og Ås kommune.
Tidsfrist: Våren 2016

DELMÅL 3.4

Rammevilkårene for kommunens utdannings- og forskningsmiljøer skal styrkes

Styrke samarbeidet mellom kommunens skoler og universitetet

I utviklingen av kunnskapssamfunnet må kommunen bygge videre på og styrke kommunens utdanningsinstitusjoner og samarbeidet mellom disse. Flere av kommunes skoler har i dag et godt samarbeid med universitetet.

Tiltak:

- Utrede mulighet for et samarbeid med Ås videregående skole om tilbud for grunnskoleelever som har kompetanse til å ta fag på videregående skoles nivå.
Tidsfrist: Våren 2016
- Videreutvikle samarbeidet mellom skolene og NMBU.
Tidsfrist: Våren 2017

Ta utgangspunkt i kunnskapsmiljøene på Campus Ås og deres fortrinn, samt bruke mulighetene som ligger i at flere offentlig finansierte virksomheter ligger i Ås

I arbeidet med å få kunnskapsintensivt næringsliv til å etablere seg i kommunen, må kommunen definere hvilke rammebetingelser som kan tilbys.

Tiltak:

- Lage en langtidsplan for oppbygging av relevante næringsklynger⁵ i Ås i samarbeid med Campus Ås og Akershus fylkeskommune
Tidsfrist: Høst 2019

⁵Bedrifter som samarbeider om innovasjon, kompetanseutvikling og internasjonalisering, ofte i tilknytning til et utdannings- og forskningsmiljø, utgjør sterke næringsklynger.

Legge til rette for kunnskapsbaserte arbeidsplasser i nærheten av Ås sentrum og Campus Ås

Næringsklynger i tilknytning til utdannings- og forskningsmiljøer gir gode forutsetninger for regionsutvikling.

Tiltak:

- Kommunen skal føre en aktiv dialog med Campus Ås, gårdeiere og eiendomsutviklere om å tilby attraktive lokaler til kunnskaps- og forskningsrelatert næringsvirksomhet.
Tidsfrist: Årlig
- Kommunen skal i samarbeid med Campus Ås føre en aktiv dialog med virksomheter som vurderer å etablere seg i Ås med tanke på å imøtekomme behov.
Tidsfrist: Årlig

Bidra til at universitetets kompetanse blir benyttet i lokal og regional næringsutvikling

Kommunen bør aktivt bruke den kompetansen som er tilgjengelig. Dette gjelder spesielt kompetanse knyttet til FoU-miljøene på Campus Ås

Tiltak:

- Kommunen skal kartlegge og analysere hvordan kommunen bruker forskning og innovasjon som har utspring fra Campus Ås i utviklingen av tjenestetilbudet. Med utgangspunkt i analysen skal kommunen videreutvikle sitt tjenestetilbud.
Tidsfrist: Våren 2019
- Kommunen skal gjennom minimum 2 møter i året og gjennom plansamarbeid bidra til å skape samarbeidsrelasjoner mellom utdannings- og forskningsmiljøene på Campus Ås, næringsliv og offentlig forvaltning. Tidsfrist: Våren 2017

Være en pådriver for næringsutvikling i tilknytning til Campus Ås og aktivt markedsføre Ås som en attraktiv kommune for kunnskaps- og forskningsrelatert næringsvirksomhet

Universitetet på Ås, tilgrensende institutter og etableringen av Follobanen gir kommunen et åpenbart konkurransefortrinn i arbeidet med å få flere kunnskaps- og forskningsrelatert næringsvirksomhet til å etablere seg på Ås.

Tiltak:

- Utarbeide en næringsplan som skal sikre en helhetlig satsing på næringsutvikling. Planen skal blant annet definere innsatsområder og ett av dem er å få flere kunnskaps- og forskningsrelaterte næringsvirksomheter til å etablere seg i kommunen.
Tidsfrist: Høsten 2016

DELMÅL 3.5

Vekst og verdiskaping skal skje i et samvirke mellom forskning, kultur, næringsliv og offentlig sektor

Ta initiativ til og bidra til gjensidig kunnskap og samarbeid mellom offentlig sektor og næringslivet, og utdannings- og forskningsinstitusjonene for å øke det gjensidige utbyttet

Akershus fylkeskommune, Follorådet, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet og Ås kommunes har inngått en samarbeidsavtale om næringsutvikling i Follo. Avtalen beskriver 8 innsatsområder som partene skal samarbeide om.

Tiltak:

- Operasjonalisere samarbeidsavtalen mellom kommunen, NMBU, fylkeskommunen og Follorådet.
Tidsfrist: Høsten 2016.

Hovedmål 4

Ås kommune som en aktiv samfunnsutvikler og en attraktiv arbeidsgiver

DELMÅL 4.1

Ås kommune skal være en aktiv deltaker på vesentlige samfunnsarenaer

Bidra til lokalt og regionalt samarbeid som styrker utvikling av kommunen og regionen som helhet

Kommunen må være synlig og aktiv tilstede på vesentlige arenaer og delta i faglige nettverk i Follo og Akershus

Tiltak:

- Delta aktivt i Follorådet, Follorådets faggrupper og i andre faglige nettverk i Follo, Akershus og i regi av KS.
Tidsfrist: Årlig

DELMÅL 4.2

Ås kommune skal ha videreutviklet sin posisjon som en attraktiv og fremtidsrettet arbeidsgiver

Legge til rette for fornyelse, innovasjon og ta aktivt i bruk ny kunnskap og ny teknologi for å forbedre og effektivisere kommunens organisasjon og tjenester

Kommunen må forholde seg til et samfunn som er i rask endring og må tilpasse virksomheten og tjenestetilbudet i takt med disse endringene. Ledere og ansatte tar i bruk teknologi som forbedrer og effektiviserer saksbehandling og tjenester.

Tiltak:

- Implementere og gjennomføre ny modell for medarbeiderundersøkelse.
Tidsfrist: 2016

DELMÅL 4.3

Ås kommunes behov for arbeidskraft skal være dekket og tilpasset kommunens organisasjon og tjenester

Synliggjøre Ås som en attraktiv arbeidsgiver

Ås kommune er en del av Osloregionens arbeidsmarked. Det er derfor viktig å synliggjøre Ås kommunes fortrinn som arbeidsgiver og tjenesteyter.

Videreutvikle tiltak for å rekruttere, utvikle og beholde arbeidskraft som bidrar til kvalitet, utvikling og arbeidsglede

Det er krevende å rekruttere og beholde kompetente arbeidstakere. Et godt arbeidsmiljø, mulighet til videreutvikling, meningsfulle arbeidsoppgaver og konkurransedyktige arbeidsvilkår er viktige faktorer.

DELMÅL 4.4

Innbyggerne i Ås kommune skal være godt informert om kommunens tjenester

Videreutvikle metoder som sikrer god kommunikasjon med innbyggerne vedrørende behov, omfang og standard på kommunens tjenester.

Ås kommune skal drive aktiv informasjon om sin virksomhet og det skal sikres at kommunen gir pålitelig og samordnet informasjon om rettigheter, plikter og muligheter.

Sikre at politiske beslutninger blir fulgt opp og at brukernes rettssikkerhet blir ivaretatt.

Ås kommune skal tilrettelegge for innsyn og meroffentlighet. Innbyggere skal sikres innsyn i saksbehandlingen og få informasjon om sine rettigheter og plikter.

DELMÅL 4.5

Ås har god beredskap når det gjelder samfunnssikkerhet

Styrke beredskapsarbeidet i egen organisasjon gjennom økt kunnskap, systematisk forebyggingsarbeid og testing av beredskap og planverk

Samfunnet blir stadig mer komplekst og samtidig mer sårbart for uønskede hendelser, både naturlige og menneskeskapte. Kommunen må derfor være forberedt på å møte et bredt spekter av kriser, også hendelser som de fleste oppfatter som nær sagt umulige.

Tiltak:

- Revidere kommunens plan for kriseledelse.
Tidsfrist: Høsten 2016
- Gjennomføre årlige øvelse på beredskapsområdet.
Tidsfrist: Årlig
- Revidere risiko- og sårbarhetsanalyse. Tidsfrist: Høsten 2016
- Utarbeide plan for terrorberedskap for kommunale barnehager, skoler og andre større offentlige bygninger.
Tidsfrist: Høsten 2016
- Definert tiltak mot terror ved alle kommunale barnehager og skoler. Tidsfrist høsten 2016
- Definert tiltak mot terror ved andre større offentlige bygninger.
Tidsfrist: høsten 2017
- Definere tiltak som motvirker isolering av etniske eller religiøse grupper i befolkningen. Marginalisering og manglende integrering kan føre til radikalisering og kriminalitet.
Tidsfrist: høsten 2016
- Jevnlig holde informasjonsmøter i kommunens regi for innflyttere. Det er viktig med god informasjon om tilbud, rettigheter og plikter, og om hvordan man kan bli engasjert i frivillige organisasjoner. Tidsfrist: Årlig

Samarbeide med NMBU innenfor beredskapsområdet

NMBU er en stor aktør i kommunen med sine mange studenter og ansatte. Kommunen må derfor videreutvikle og forsterke samarbeidet med NMBU om samfunnssikkerhet.

Tiltak:

- Arrangere et felles seminar med kommunens og NMBU sin kriseledelse.
Tidsfrist: Våren 2016
- Gjennomføre en beredskapsøvelse sammen med NMBU.
Tidsfrist: Høsten 2016
- Samordne beredskapsplanverk mellom NMBU og kommunen.
Tidsfrist: Høsten 2017

DELMÅL 4.6

Kulturlivet, næringslivet og frivillige organisasjoner deltar sammen med kommunen i utviklingen av samfunnet

Sikre frivilligsentralen grunnlag for å videreutvikle hjelpetiltak og være en felles arena for dialog mellom kommunen og frivillige lag og foreninger.

Tiltak:

- Kartlegge frivilligheten i Ås, og utarbeide en strategi for frivillighet for bl.a. at de frivillige lag og organisasjoner blir hørt i saker som berører dem, og hvordan disse kan være et supplement til kommunale tjenester. Tidsfrist: Våren 2017

VEDLEGG

Vedlegg 1: Oppvekst og kulturetaten, budsjetttrammer og konsekvenser

(Tall i hele 1000 kroner)

A. Konsekvenser av vedtatt budsjett HP 2015-2018

A.	Rammer og tidligere vedtatte tiltak	Ansvar	2016	2017	2018	2019
A.	Vedtatt ramme 2015		359 506	359 506	359 506	359 506
	Vedtatte tiltak i HP 2015-18					
1.	Utsettelse utvidelse Solberg skole	2060	0	0	345	345
2.	Uspesifisert del av innsparinger i 2015	2050	500	500	500	500
3.	Endring struktur SFO	21*2	-812	-812	-812	-812
4.	Elevtallsvekst	21*1	786	786	786	786
5.	Utbygging Solberggtunet 2015	2330	1 387	1 387	1 387	1 387
	SUM VEDTATT RAMME 2016-19, JF. HP 2015-2018		361 367	361 367	361 712	361 712

For 2016 er det tatt utgangspunkt i vedtatt ramme for 2015 fra budsjettvedtaket 10.12.2014. Vedtatte tiltak fra Handlingsprogrammet 2015-2018 legges til og gir vedtatt ramme for 2016-2019.

1. Utvidelsen av Solberg skole ble utsatt til 2018.
2. Det ble vedtatt et uspesifisert kutt for etaten med effekt i kun 2015.
3. SFO omstruktureres fra høsten 2015. Omstruktureringen gir 0,7 mill. kroner i innsparing 2015 og 1,5 mill. kroner i helårseffekt.
4. Det er lagt inn vekst i elevtall for perioden.
5. Solberggtunet barnehage, jf. K-Sak 49/13, åpnet ny avdeling i august 2015. Kostnaden er beregnet til å være 1,39 mill. kroner på årsbasis

B. Konsekvensjusteringer

B.	Konsekvensjusteringer	Ansvar	2016	2017	2018	2019
6.	Helårseffekt av lønnsoppgjør 2015	2*	3 268	3 268	3 268	3 268
7.	Lønnseffekt grunnet endret sammensetning ansatte HP 2016-2019	2*	1 386	1 386	1 386	1 386
8.	Naturfagstime jf. statsbudsjettet 2016	21*	163	349	349	349
9.	Vekst barnehage grunnet befolkningsprognose	23*	0	3 000	4 000	5 000
10.	Justering ramme vikarer og varer og tjenester barnehage	23*	47	47	47	47
11.	Justering inntekter barnehager.	23*	1 268	1 268	1 268	1 268
12.	Økte rammer grunnet økt antall barn SFO	21*2	660	660	660	660
13.	Prisvekst SFO 3 %	21*2	-536	-536	-536	-536
14.	Elevtallsvekst og lønnsvekst skolemodell	21*1 og 22*	7 124	7 124	7 124	7 124
15.	Vaktmester NAV jf. sak K-sak 33/15	2060	-265	-265	-265	-265
16.	Pott til elevtallsvekst 2016 - 2019	2060	-3 086	-1 257	2 321	2 954
17.	Økte inntekter/kostnader gjesteelever skole	2060	-410	-410	-410	-410
18.	Økte utbetalinger søskenmoderasjon, og reduserte satser foreldrebetaling jf. statsbudsjett 2015	2070	1 000	1 000	1 000	1 000
19.	Redusert utbetalinger private barnehager	2070	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
20.	Avsetning pott til reduserte inntekter barnehager	2070	413	413	413	413

B.	Konsekvensjusteringer	Ansvar	2016	2017	2018	2019
21.	refusjoner gjestebarn inn/ut barnehage	2070	-1 380	-1 380	-1 380	-1 380
22.	Økte kostnader Rustadtunet grunnet flere elever	2143	1 343	1 343	1 343	1 343
23.	Øke skoleskyss jf. 2.tertial 2015.	2173	500	500	500	500
24.	Redusert inntektskrav biblioteket jf. 1.tertial 2015	2430	500	500	500	500
SUM KONSEKVENJUSTERINGER:			9 042	14 057	18 635	20 268

6. Helårseffekten av lønnsoppgjøret for 2015 er beregnet til 3,268 mill. kroner for etaten. Dette gjelder ikke for lærere.
7. Lønnsveksten i kommunen er større enn tilføringen etter lønnsforhandlingene. Dette skyldes endringer i sammensetning, ansiennitet, samt kompetanse.
8. Jf. Statsbudsjettet 2015 ble det foreslått å øke timetallet i naturfag med 1 uketime på enten 5., 6. eller 7. trinn. Dette er beregnet til 163.000 kroner med virkning fra høsten 2016 og full effekt fra 2017.
9. Grunnet befolkningsvekst i kommunen er det lagt inn vekst i barnehagemodellen. Pr september 2015 er det 1213 barn. Prognoser tilsier en økning i hele perioden.
10. Justering av rammer for vikarer/ varer og tjenester for barnehagene.
11. Rammen for inntekter hos barnehagene ser ut til å være for høy i 2015. Inntektskravet er derfor justert ned med 1,268 mill. kroner.
12. Grunnet økt antall barn på SFO har rammen økt med 660.000 kroner.
13. Det er lagt inn prisøkning på SFO med 3 %. Nye satser er 2780 kr/mnd for full plass og 1900 kr/mnd for 3 dager i uken.
14. Skolemodellen er økt som følge av høyere elevtall. Pr september 2015 er det 2324 elever i grunnskolen i Ås. Elevprisen for 2015 for barneskolene er 53.980 kroner, og 79.351 kroner for ungdomsskolene. Hver høst styrkes/redueres skolenes budsjett i forhold til endringer i elevtallet. Prognoser tilsier en økning i hele perioden.
15. Vaktmester NAV jf. sak utgjør 265.000 kroner jf. K-sak 33/15.
16. Pott til elevtallsvekst er konsekvensjustert i henhold til prognosene for befolkningsvekst. I 2016 er forventet elevtallsvekst lav mens den i 2017 går drastisk opp. Denne utviklingen vedvarer i perioden.
17. Grunnet økt elevtall forventes vekst av gjesteelever i kommunen som vil tilføre netto inntektsøkning på 410.000 kroner.
18. Jf. Statsbudsjett 2015 styrkes rammetilskudd for økte utbetalinger av søskenmoderasjon og reduserte satser på foreldre betaling med 1 mill. kroner.
19. Jf. Statsbudsjett 2016 endres grunnlaget for beregning av pensjonskostnader i finansieringsordning av ikke-kommunale barnehager. Denne settes til 13 % pensjonstrekk. Virkningen av dette samt nye beregninger basert på regnskapstall i kommunale barnehager fra 2014 gir en besparelse på 3 mill. kroner årlig. Nye satser fins i vedlegg 10.
20. I 2015 ble det innført at ingen husstander skal bruke mer enn 6 % av inntekten sin på barnehage. Foreldre i Ås kan søke om redusert brukerbetaling og dette gjelder for ca 60 barn i kommunen per i dag. Det settes av en pott til å dekke opp tapte inntekter i kommunale barnehager grunnet vedtak om lavere brukerbetaling på 413.000 kroner.
21. Det forventes at det netto blir økte refusjoner for gjestebarn i barnehager i kommunen på 1,380 mill. kroner.
22. Grunnet flere elever på Rustadtunet styrkes bemanning med 2 årsverk og utstyr. Dette utgjør 1,343 mill. kroner.
23. Jf. 2.tertial 2015 styrkes rammen til skoleskyss tilbudet med 0,5 mill. kroner.
24. Jf. K-sak 27/15 reduseres inntektskravet på biblioteket med 0,5 mill. kroner.

C. Nye tiltak og omprioriteringer

C.	Nye tiltak og omprioriteringer	Ansvar	2016	2017	2018	2019
25.	Spesifisering av kutt kulturområdet fra 2015	2*	0	0	0	0
26.	1 årsverk kjøkkenassistent Sagaskogen/Togrenda	23*	520	520	520	520
27.	1 årsverk IT-veileder skole	2060	727	727	727	727
28.	Dataprogramvare	2060	731	731	731	731
29.	1 årsverk assistent i 2016 Frydenhaug barnehage	2320	541	0	0	0
30.	Avd. Nordby Togrenda lagt ned	2371	-2 519	-2 519	-2 519	-2 519
31.	Prosjekt E-bøker overført fra investering	2430	160	160	160	160
SUM NYE TILTAK OG OMPRIORITERINGER:			160	-381	-381	-381

25. Uspesifisert kutt kulturområdet fra HP 2015-2018 er delvis fordelt slik: 1 mill. kroner effektivisering av kulturskolen og 260.000 kroner ved å holde 0,5 årsverk vakant ved kulturhuset.
26. Sagaskogen og Togrenda får tildelt 0,5 årsverk til kjøkkenassistent da alle de kommunale barnehager har dette, og det er ønskelig å bedre kvaliteten på matservering ut i fra et folkehelseperspektiv
27. Grunnet økte behov i skolen og barnehagene for digital kompetanse er det behov for å styrke etaten med IT veileder
28. Grunnet økte krav og behov i skolen til digital kompetanse er det behov for å styrke etaten med dataprogramvare.
29. I 2016 er det behov for en ekstra assistent i Frydenhaug barnehage
30. Avd. Nordby Togrenda lagt ned med effekt fra 1/8 -2015. Midlene tas ut av rammen.
31. Innkjøp av E-bøker ble i budsjettbehandling 2015 flyttet ut av investeringsbudsjettet. Midlene tilføres driftsbudsjettet på biblioteket.

D. Nye besparelser

D.	Nye besparelser	Ansvar	2016	2017	2018	2019
32.	Øke prisen på SFO med 100 kr per plass	21*2	-316	-694	-694	-694
33.	Øke kostpengene barnehage med 100 kr	23*	-705	-705	-705	-705
34.	Redusert bemannet åpningstid biblioteket	2430	-550	-1 100	-1 100	-1 100
35.	Redusert tilbud fritidsklubber	242*	-500	-1 000	-1 000	-1 000
SUM NYE BESPARELSER			-2 071	-3 499	-3 499	-3 499

32. Rådmannen foreslår at prisen på SFO økes med 100 kroner per plass fra 1.8.2016
33. Kostpengene barnehage foreslås økt med 100 kroner fra 1.1.2016
34. Det foreslås at biblioteket reduserer bemannet åpningstid ved biblioteket. Dette forutsetter investeringer til meråpnet bibliotek.
35. Rådmannen foreslår 500.000 kroner i 2016 i besparelse på driften av fritidsklubbene. Dette vil føre til redusert tilbud og gjøres gjeldende fra 1.8.2016

D. Kommunestyrets vedtak

E. Kommunestyrets vedtak	Ansvar	2016	2017	2018	2019
36. Økt lærertetthet 1.-4.trinn jf. Statsbudsjettet 2016	2060	900	900	900	900
37. Tilskudd til økt lærertetthet 1.-4.trinn. jf. Statsbudsjettet 2016	2060	-900	-900	-900	-900
38. Gratis kjernetid for 3-åringer	2070	100	200	200	200
39. Endret Per Capita tilskudd grunnet flere flyktninger	2108	-542	-267	1 864	790
40. Økt foreldrebetaling bhg ihht til ny makspris	23*	-500	-500	-500	-500
41. Ikke vedtatt: Redusert bemannet åpningstid bibliotekene	2430	550	1 100	1 100	1 100
42. Ikke vedtatt: Redusere tilbud ved fritidsklubbene	2422	500	1 000	1 000	1 000
43. Ikke vedtatt: Økt pris på SFO med 100 kr per plass	21*2	316	695	695	695
44. Undervisningssamarbeid Vitenparken	2060	100	100	100	100
45. Subsidiert tilbud for husstander med lave inntekter ved kulturskolen	2410	50	50	50	50
46. Vekst i bhg jf. befolkningsvekst	2070	0	-1 000	-1 000	-1 000
47. Ikke vedtatt: uspesifisert kutt kulturskolen	2410	1 000	1 000	1 000	1 000
48. Kjøp av brukte kontormøbler	2050	-100	-100	-100	-100

SUM ENDRINGER I KOMMUNESTYRETS VEDTAK

1 474 2 278 4 409 3 335

36. Statsbudsjettet 2016: Det er ønskelig å øke lærertettheten på 1. – 4. trinn ved dem skoler som ligger over gjennomsnittet for landet. Tiltaket vil koste 0,9 mill. kroner for Ås kommune.
37. Statsbudsjettet 2016: Det gis et øremerket tilskudd per elev til økt tidlig innsats i skolen gjennom økt lærertetthet 1. til 4. trinn. Det søkes om 0,9 mill. kroner i tilskudd.
38. Statsbudsjettet 2016: Ordningen med gratis kjernetid i barnehage for husstander med inntekt under 405 000 kr (417 000 kr fra aug 2016) utvides til også å gjelde 3-åringer fra august. Det antas at kommunen får reduserte inntekter med 100.000 kroner i 2016. Helårseffekten er 200.000 kroner.
39. Kommunestyrevedtak 23/15. Det er vedtatt å øke antall bosatte flyktninger til 40 i 2016. Økt inntekt for Voksenopplæringen i form av Per Capita tilskudd er 0,543 mill. kroner i 2016.
40. Statsbudsjettet 2016: Maksprisen for foreldrebetaling i barnehager er økt med prisvekst. Dette er ikke hensyntatt i Rådmannens opprinnelige budsjettforslag. En økning av foreldrebetaling til ny makspris gir økte inntekter på omtrent 0,5 mill. kroner.
41. Kommunestyrevedtak 23/15: Redusert bemannet åpningstid ved bibliotekene ble ikke vedtatt.
42. Kommunestyrevedtak 23/15: Redusert tilbud ved fritidsklubbene ble ikke vedtatt.
43. Kommunestyrevedtak 23/15: Øke prisen på SFO med 100 kr per plass ble ikke vedtatt. Nye satser må vurderes når det er vedtatt gyldige vedtekter for SFO.
44. Kommunestyrevedtak 23/15: Partiene er positive til et økt samarbeid mellom Vitenparken ved NMBU og grunnskolene i Ås. Det bevilges derfor 100.000 kroner som rådmannen disponerer for å utvikle et tilbud i samarbeid med Vitenparken. Det er en forutsetning at skolene er aktivt involvert i prosessen, samt øvrig fagmiljø på campus der det skulle være relevant.
45. Kommunestyrevedtak 23/15: Det settes av 50.000 kroner som en forsøksordning for å kunne gi et subsidiert kulturskoletilbud til innbyggere i kommunen fra husstander med lave inntekter.
46. Kommunestyrevedtak 23/15: Grunnet befolkningsvekst i kommunen er det lagt inn vekst i barnehagemodellen med 1 mill. kroner fra 2017. Pr september 2015 er det 1213 barn. Prognoser tilsier en økning i hele perioden.
47. Kommunestyrevedtak 23/15: Ikke vedtatt: Av det uspesifiserte kuttet på kulturområdet fra HP 2015-2018 ble 1 mill. kroner fordelt på kulturskolen i 2016. Dette blir derfor reversert.
48. Kommunestyrevedtak 23/15: Både offentlige og private virksomheter må ta klimaansvar gjennom aktiv miljøledelse og grønne innkjøp. Renoverte kontormøbler er for eksempel både miljøvennlig og økonomisk. Ås kommune skal derfor basere sine innkjøp på renoverte møbler og annet inventar til kontor og offentlige bygg så langt det er mulig. Etaten tar sin andel av besparelsen med 100.000 kroner.

	2016	2017	2018	2019
Ramme 2016-2019	369 972	373 822	380 876	381 435

Vedlegg 2: Helse og sosialetaten, budsjettammer og konsekvenser

(Tall i hele 1000 kroner)

A. Konsekvenser av vedtatt budsjett HP 2015-2018

A	Rammer og tidligere vedtatte tiltak	Ansvar	2016	2017	2018	2019
	Ramme 2015		307 011	307 011	307 011	307 011
1	Uspesifisert kutt HS for 2015	3000	1 000	1 000	1 000	1 000
2	Besparelse forebyggende helsetjenester	3110	-400	-1 100	-1 100	-1 100
3	Styrking av helsestasjonen og skolehelsetjenesten	3110	400	400	400	400
4	Kjøp av sykehjems plasser 3341	3341	0	-750	-750	-750
5	Utsatt demensbolig til 2017. Netto effekt	3430	1 113	24 443	24 443	24 443
6	Inntekter mottaksavd. Fra 2015	3400	-264	-529	-529	-529
7	Reduserte kjøp fra andre	3540	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
8	Oppjustering behov leasingbiler	3640	220	360	260	260
	SUM VEDTATT RAMME 2016-19, JF. HP 2015-2018		308 080	329 835	329 735	329 735

For 2016 er det tatt utgangspunkt i vedtatt ramme for 2015 fra budsjettvedtaket 10.12.2014. Vedtatte tiltak fra Handlingsprogrammet 2015-2018 legges til og gir vedtatt ramme for 2016-2019.

1. Uspesifisert kutt HS gjaldt kun i 2015-budsjettet.
2. Besparelse vedrørende forebyggende helsetjenester for barn og unge på 400.000 kroner i 2016. Besparelsen skal komme som et resultat av prosjektet tjenester til barn og ungdom i Ås kommune, og økt samarbeid mellom etatene og trappes opp utover i perioden.
3. Helsestasjonen og skolehelsetjenesten styrkes med 400.000 kroner i 2016.
4. Åpningen av det nye demenssenteret fører til redusert behov for kjøp av plasser ved andre sykehjem fra 2017.
5. Det ble ved behandlingen av HP 2015-2018 vedtatt å utsette åpningen av demenssenteret.
6. Inntektene ved mottaksavdelingen ble justert opp i kommunestyrets vedtak av HP 2015-2018.
7. Kjøp fra Aleris er avsluttet og budsjettposten er redusert med 1 mill. kroner.
8. Det er økt behov for utskifting av leasingbiler.

B. Konsekvensjusteringer

B	Konsekvensjusteringer	Ansvar	2016	2017	2018	2019
9	Lønnsoppgjør 2015 helårseffekt	3*	4 348	4 348	4 348	4 348
10	Konsekvens 1. tertial 2015 K-sak 27/15	3*	993	993	993	993
11	Lønnsjustering Vikarer HS	3*	825	825	825	825
12	Lønnsendringer grunnet endret sammensetning ansatte	3*	504	504	504	504
13	Prisjusteringer Driftsenheten Moer HP 2016-2019	36*	332	332	332	332
14	Driftskonsekvenser nytt demenssenter	36*	0	1 252	1 502	1 502
15	Driftskonsekvenser Mottaksavdeling fra mai 2017.	36*	0	250	375	375
16	Nye behov befolkningsvekst	3000	0	0	0	5 000
17	1/6 samhandlingskoordinator for Follo	3000	150	150	150	150
18	Follo Lokalmedisinske senter IKS	3010	3 300	3 300	3 300	3 300
19	Økning i tilskudd til leger i kommunen	3010	984	984	984	984
20	Økte inntekter skjenkebevilgninger	3020	-85	-85	-85	-85
21	1 årsverk skolehelsetjenesten jf. statsbudsjettet 2016	3110	700	700	700	700
22	Vaktmester jf. K-sak 33/15	3210	265	265	265	265
23	Økt kostnad IKS Follo Barnevernvakt	3230	250	250	250	250
24	Økte refusjoner øremerket tilskudd barnevern	3230	-1 059	-1 059	-1 059	-1 059
25	Endring i kostnader ressurskrevende brukere	3341	-541	-541	-541	-541
26	Kjøp av sykehjemsplasser jf. F-sak	3341	10 500	3 500	0	0
27	Reduserte inntekter ressurskrevende brukere	3342	5 248	5 248	5 248	5 248
28	Økt vederlag grunnet 24 nye plasser Demenssenter	3400	0	-1 430	-2 100	-2 100
29	Utsatt åpning av mottaksavdeling til 2017	3400	228	0	0	0
30	Utvidelse med 9 plasser på Mottaksavdeling	3 400	0	2 800	4 200	4 200
31	Ås demenssenter utsatt til mai 2017.	3430	-373	-3 547	5 057	5 057
32	Arbeidsgruppa/NAV 2 nye leasingbiler	3640	240	240	240	240
SUM KONSEKVENSJUSTERINGER:			26 809	19 279	25 488	30 488

9. Etaten er tilført lønnsmidler i henhold til lønnsoppgjøret 2015, utgjør 4,348 mill. kroner.
10. I henhold til vedtak i 1.tertial (K-sak 27/15) økes rammen på enkelte enheter.
11. Lønnsvekst vikarmidler i henhold til lønnsveksten i 2015.
12. Lønnskostnadene øker mer enn det som er tilført gjennom sentrale tillegg blant annet på grunn av ansiennitet og kompetanse.
13. Prisjustering av kostnader ved driftsenheten på Moer Sykehjem.
14. Som følge av oppstarten av Demenssenteret i mars 2017 øker kostnadene ved driftsenheten med 1,252 mill. kroner i 2017. Helårseffekten er 1,5 mill. kroner.
15. Opprettelsen av mottaksavdeling med palliative sengeplasser ved Moer Sykehjem gir økte driftskonsekvenser.
16. Nye behov tilsvarende 5 mill. kroner ventes fra 2019 som konsekvens av befolkningsvekst.
17. Ås kommunes andel av samhandlingskoordinator for Follo 1/6, 150.000 kroner per år.

18. Fra 1.1.2016 skal kommunene kunne tilby øyeblikkelig hjelp døgnopphold jf. statsbudsjettet 2016. I Ås driftes dette av Follo Lokalmedisinske senter IKS. Overføringen for Ås sin andel øker med 3,3 mill. kroner per år.
19. Økte tilskudd til fastleger i kommunen øker med 984.000 kroner.
20. Inntekter vedrørende skjenkebevilgning øker med 85.000 kroner.
21. Skolehelsetjenesten styrkes med 1 årsverk jf. forslag til statsbudsjett 2016. Dette utgjør 700.000 kroner.
22. Jf. K-sak 33/15 overføres 265.000 kroner fra Oppvekst og kulturetaten til vaktmestertjeneste i forbindelse med aktivitetskravet til sosialhjelpsmottakere.
23. Overføringen til Follo barnevernsvakt øker med 250.000 kroner blant annet på grunn av utvidet åpningstid ved Politihuset i Ski.
24. Øremerket tilskudd fra staten til barnevern øker med 1,059 mill. kroner.
25. Færre ressurskrevende brukere gir reduserte kostnader.
26. Kjøp av sykehjemsplasser øker med 10,5 mill. kroner i 2016 som følge av formannskapsvedtak F-sak 65/15.
27. Antall ressurskrevende brukere med rett til refusjon er redusert og gir reduserte inntekter. Inntektsanslaget er redusert 5,248 mill. kroner.
28. Vederlagsinntektene økes med 1,430 mill. kroner i 2017 grunnet 24 nye plasser ved Demenssenteret. Helårseffekt fra 2018.
29. Utsatt åpning av mottaksavdeling ved Moer sykehjem til 2017 gir reduserte inntekter i 2016.
30. Utvidelse med 9 plasser på Mottaksavdeling gir økte kostnader fra mai 2017. Kostnaden er beregnet til 2,8 mill. kroner i 2017.
31. Demenssenteret utsetter oppstarten til 1.5.2017 grunnet vedtak om kjøp av sykehjemsplasser jf. F-sak 65/15. Kostnadene i 2016 reduseres med 373.000 kroner.
32. I forbindelse med aktivitetskravet for sosialhjelpsmottakere er det behov for 2 nye leasingbiler. Kostnaden er beregnet til 240.000 kroner per år.

C. Nye tiltak og omprioriteringer

C.	Nye tiltak og omprioriteringer	Ansvar	2016	2017	2018	2019
33	Økning av vikarposter døgnbemanning	3*	3 000	3 000	3 000	3 000
34	0,5 årsverk NAV mindreårige flyktninger	3210	50	50	50	50
35	Økning økonomisk sosialhjelp	3220	2 400	2 400	2 400	2 400
36	Omgjøring av engasjement til fast stilling ved flyktningstjenesten	3222	0	0	0	0
37	2 årsverk saksbehandler Barnevern	3230	1 260	1 260	1 260	1 260
38	Barnevern justering av overtid og kjøp fra andre	3230	974	974	974	974
39	Økning i aktivitet fosterhjem	3230	1 454	1 454	1 454	1 454
40	Felles leder Kajav./Dagtilb. Helårseffekt av k-sak 27/15	3530	-500	-500	-500	-500
41	0,5 årsverk Vaskeri, Moer grunnet nye plasser demenssenter og mottaksavdeling.	3610	0	228	274	274
42	1 årsverk sjåfør/service-teknikker, Moer grunnet nye plasser demenssenter og mottaksavdeling	3620	0	457	548	548
43	Samlokalisering av frisklivssentral og frivillighetssentral	3840	38	38	38	38
SUM NYE TILTAK OG OMPRIORITERINGER:			8 676	9 361	9 498	9 498

33. Det er behov for å styrke budsjettet for vikarer og helligdagstillegg på enheter med døgnbemanning. Det foreslås at etaten tilføres 3 mill. kroner til dette.
34. Behov for 0,5 årsverk ved NAV til oppfølging av mindreårige flyktninger.
35. Økonomisk sosialhjelp ser ut til å bli vesentlig høyere enn opprinnelig ramme vedtatt i HP 2015-2018. Jf. 1.tertial 2015 er det behov for styrkning av budsjettet med 2,4 mill. kroner.
36. 1 årsverk engasjement ved flyktningshjelpen søkes omgjort til fast stilling. Stillingen finansieres av integreringstilskuddet og gir ingen økning i rammen.
37. Barnevern har behov for 2 saksbehandlerstillinger.
38. Budsjettene for overtid og kjøp fra andre ved Barnevernet ønskes økt med 974.000 kroner fordi postene har vært urealistisk lave de senere årene.
39. Det har vært en kraftig økning på fosterhjem de senere årene. Dette gir behov for styrkning av budsjett for godtgjørelse av fosterhjem med 1,454 mill. kroner.
40. Jf. 1. tertial opprettholdes felles ledelse ved Kajavegen og Dagtilbudet. Dette gir en besparelse på 0,5 mill. kroner
41. Som følge av nye plasser ved Demenssenteret og mottaksavdelingen er det behov for å styrke 0,5 årsverk ved Vaskeriet på Moer fra mai 2017.
42. Som følge av nye plasser ved Demenssenteret og mottaksavdelingen er det behov for å styrke 1 årsverk som sjåfør/service-teknikker fra mai 2017.
43. I forbindelse av samlokalisering av frisklivssentral og frivillighetssentral, har de behov for å øke driftsmidlene med 38.000 kroner.

D. Nye besparelser

D.	Nye besparelser	Ansvar	2016	2017	2018	2019
44	Omdisponering av lønnsmidler til vikarmidler	3*	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
SUM NYE BESPARELSER			-3 000	-3 000	-3 000	-3 000

44. Rådmannen foreslår at det arbeides med å se på muligheten for å omdisponere budsjettmidler fra fastlønn til vikar i stedet for å tilføre etaten midler til økte vikarbudsjetter. Dette vil antagelig føre til lavere pleiefaktor.

E. Kommunestyrets vedtak

E.	Kommunestyrets vedtak	Ansvar	2016	2017	2018	2019
45	Statsbudsjettet: 1 årsverk styrking av Helsestasjonen	3110	600	600	600	600
46	Statsbudsjettet 2016: Tilskudd styrking av Helsestasjonen	3110	-600	-600	-600	-600
47	Introduksjonsstønad/sosialhjelp - flere flyktninger 2/3 effekt 2016	3221	1 667	6 045	6 045	3 910
48	Redusert kjøp av sykehjemsplasser	3341	-5 600	-3 500		
49	Omdisponering av midler fra kjøp av plasser til drift av egne sykehjemsplasser	3341		3 500		
50	Ikke vedtatt: omdisponering av lønnsmidler til vikarmidler	3*	3 000	3 000	3 000	3 000
51	Styrking av vikar midler reduseres	3*	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
52	Besparelser kjøp av brukt inventar	3000	-100	-100	-100	-100
SUM ENDRINGER I KOMMUNESTYRETS VEDTAK			-2 033	7 945	7 945	5 810

45. Statsbudsjettet 2016: Det er vedtatt forsterket satsing på skolehelsetjenesten/helsestasjon. For Ås kommune utgjør dette 0,6 mill. kroner til ett årsverk.
46. Statsbudsjettet 2016: styrkingen av Helsestasjonen/skolehelsetjenesten kan finansieres av øremerket tilskudd. Dette utgjør 0,6 mill. kroner for Ås kommune.
47. Kommunestyrevedtak 23/15: Bosetting av økt antall flyktninger gir økte kostnader til introduksjonsstønad og sosialhjelp. Budsjettet styrkes med 1,667 mill. kroner i 2016. Helårseffekten er 6 mill. kroner.
48. Kommunestyrevedtak 23/15: Kjøp av sykehjemsplasser i 2016 reduseres fra 15 til 8. Budsjettet reduseres med 5,6 mill. kroner i 2016.
49. Kommunestyrevedtak 23/15: i 2017 omdisponeres 3,5 mill. kroner fra kjøp av plasser til økt drift i egne institusjoner.
50. Kommunestyrevedtak 23/15: Det ble ikke vedtatt å omdisponere lønn faste stillinger til vikarmidler. Lønnsbudsjettet tilbakeføres 3 mill. kroner.
51. Kommunestyrets vedtak 23/15: Vikarbudsjettet reduseres med 1 mill. kroner i forhold til rådmannens forslag.
52. Kommunestyrevedtak 23/15: Både offentlige og private virksomheter må ta klimaansvar gjennom aktiv miljøledelse og grønne innkjøp. Renoverte kontormøbler er for eksempel både miljøvennlig og økonomisk. Ås kommune skal derfor basere sine innkjøp på renoverte møbler og annet inventar til kontor og offentlige bygg så langt det er mulig. Etaten tar sin andel av besparelsen med 100.000 kroner

	2016	2017	2018	2019
Ramme 2016-2019	338 532	363 420	369 666	372 531

Vedlegg 3: Teknisk etat, budsjetttrammer og konsekvenser

(Tall i hele 1000 kroner)

A. Konsekvenser av vedtatt budsjett HP 2015-2018

A. Rammer og tidligere vedtatte tiltak	Ansvar	2016	2017	2018	2019
Vedtatt ramme 2015		99 073	99 073	99 073	99 073
Vedtatte tiltak i HP 2015-18					
1. Bokollektiv demente utsatt til 1.1.2017	7*	0	552	552	552
Driftskonsekvenser Solberg skole utsatt					
2. 1.7.2016	7*	0	0	227	227
3. Leiekostnader Arbeidskirken	7*	-81	-81	-81	-81
4. Fondsregulering Bygg og geodata	6080	447	442	437	437
5. Tiltaksplan samferdsel	6830	-250	-250	-250	-250
6. Tiltaksplan idrett, nærmiljø, friluft	6860	-400	-400	-400	-400
7. konsekvensjusteringer feiing	6899	-10	-18	-28	-28
8. EPC prosjekt, klimaplanen	7100	1 200	0	0	0
9. Brakkeleie Åsgård	7400	300	300	300	300
SUM VEDTATT RAMME 2016-19, JF. HP 2015-2018		100 279	99 618	99 830	99 830

For 2016 er det tatt utgangspunkt i vedtatt ramme for 2015 fra budsjettvedtaket 10.12.2014. Vedtatte tiltak fra Handlingsprogrammet 2015-2018 legges til og gir vedtatt ramme for 2016-2019.

1. Det ble ved behandlingen av HP 2015-2018 vedtatt å utsette åpningen av demenssenteret til 2017.
2. Driftskonsekvenser knyttet til oppstart av nye Solberg skole.
3. Leie av Arbeidskirken til undervisning av elever på Rustad skole avsluttes etter 2015. Rammen reduseres med 81.000 kroner.
4. Det ble lagt opp til en reduksjon av oppspart fond for Bygg og geodata i perioden
5. Driftskonsekvenser vedrørende vedtatt tiltaksplan - samferdsel.
6. Driftskonsekvenser vedrørende vedtatt tiltaksplan – Idrett, Nærmiljø og friluft.
7. Mindre konsekvensregulering av feiing.
8. Grunnet manglende ressurser for gjennomføring av EPC prosjekt ble dette flyttet til 2016.
9. Rammen for leie av moduler ved Åsgård skole økes med 0,3 mill. kroner til helårseffekt.

B. Konsekvensjusteringer

B.	Konsekvensjusteringer	Ansvar	2016	2017	2018	2019
10.	Helårseffekt av lønnsoppgjør 2015	6* og 7*	1 072	1 072	1 072	1 072
11.	Effekt av 1. tertial 2015	6* og 7*	23	23	23	23
12.	Lønnsveffekt grunnet endret sammensetning ansatte, HP 2016-2019	6* og 7*	581	581	581	581
13.	Overført ansvar kopimaskin til SA	6080	-43	-43	-43	-43
14.	Økte kostnader for Brannvesenet	6898	641	641	641	641
15.	Flytting av feiervesen til VAR	6899	215	229	233	239
16.	FDV-økning Solberg - modulbygg og ny skole	7000	50	120	180	223
17.	Driftskostnader Fjellveien	7100	310	310	310	310
18.	Driftskostnader demenssenteret	7100	349	782	782	782
19.	Styrking driftstjenesten, jf. K-sak 33/15 med 0,3 årsverk	7100	165	165	165	165
20.	Økte driftsutgifter Åsgård	7100	80	80	80	80
21.	Service på tekniske anlegg	7100	500	500	500	500
22.	Energikostnader - nye lokaler	7101	300	600	700	700
23.	Energikostnader Moduler Åsgård	7101	125	125	125	125
24.	EPC-besparelser	7101	0	-380	-790	-2 088
25.	Prisøkning forsikring	7102	123	123	123	123
26.	Opptrapping av vedlikeholdsplan	7200	1 776	1 120	1 120	4 120
27.	Renhold økte kostnader nye arealer	7300	235	310	310	310
28.	Økning husleier	7400	265	265	265	265
29.	Økte leiekostnader skolebygg	7400	530	530	530	530
30.	Leie Moerveien 10 - Nye lokaler	7400	210	210	210	210
31.	Inntektsøkninger refusjoner Bjørnebekk og Åshallen	7400	-66	-66	-66	-66
32.	Driftsutgifter kommunale boliger	7420	70	70	70	70
33.	Inntektsøkninger leieinntekter	7420	-234	-234	-234	-234
34.	Nye leieinntekter Fjellveien	7420	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
35.	Redusert inntektskrav folkebadene	7500	416	416	416	416
36.	Reguleringer inntekter og kostnader bassengene	7500	26	6	6	6
SUM KONSEKVENJUSTERINGER:			6 519	6 349	6 109	7 854

10. Lønnsoppgjøret for 2015 gir en helårseffekt på 1, 072 mill. kroner i 2016 for etaten.

11. I henhold til vedtak i 1.tertial (K-sak 27/15) økes rammen på enkelte enheter.

12. Lønnsveksten i kommunen er større enn tilføringen etter lønnsforhandlingene. Dette skyldes endringer i sammensetning, ansiennitet, samt kompetanse.

13. Feiervesenet er flyttet til VAR da det er selvkostområdet.

14. Kostnaden for brannvesenet øker med 641.000 kroner i 2016.

15. Kostnadene til kopimaskin flyttes fra Bygg og Geodata til IT. Rammen reduseres med 43.000 kroner.

16. Det legges inn driftskonsekvenser knyttet til modulbygg og ny skole på Solberg.

17. Driftskostnader ved å ha tatt i bruk Fjellveien øker med 310.000 kroner.

18. Driftskonsekvenser ved overtagelse av nytt Demenssenter starter ved overtagelsestidspunkt 1.10.2016. Kostnadene er beregnet til 349.000 kroner i 2016.

19. Driftstjenesten har økt med 0,3 årsverk jf. K-sak 33/15 nr. 1 og rammen økes med 165.000 kroner.
20. Driftstjenesten får økte kostnader knyttet til driften av modulene ved Åsgård skole.
21. Rammen til driftstjenesten må økes med 0,5 mill. kroner som følge av pålegg om mer omfattende service på tekniske anlegg.
22. Nye lokaler medfører høyere energiutgifter.
23. Modulene på Åsgård skole trenger også tilførsel av energi ved drift.
24. Som følge av EPC-prosjektet ventes det besparelser på energikostnadene med 380.000 kroner fra 2017. Full effekt forventes i 2019.
25. Kommunens forsikringer øker med 123.000 kroner.
26. Vedlikeholdsplanene trappes opp med 1,7 mill. kroner i 2016 jf. statsbudsjettet.
27. Som følge av nye arealer øker kostnadene til renhold med 235.000 kroner i 2016.
28. Prisvekst husleiekostnader utgjør 265.000 kroner.
29. Kostnader knyttet til leie av moduler på Åsgård skole og Arbeidskirken øker med 530.000 kr.
30. Leie av nye lokaler til Barnevernet i Moerveien 10.
31. Økte refusjonsinntekter på Bjørnebekk og Åshallen.
32. Driftskostnader på kommunale boliger øker med 70.000 kroner.
33. Utleieinntektene øker med 234.000 kroner.
34. Nye leieinntekter på Fjellveien.
35. Rammen for inntektene på bassengene for 2015 var urealistisk høye og nedjusteres.
36. Driftskonsekvenser av bassengdriften gir økt kostnadsramme.

C. Nye tiltak og omprioriteringer

C.	Nye tiltak og omprioriteringer	Ansvar	2016	2017	2018	2019
37.	En prosjektlederhjemmel omgjøres til prosjektcontroller.	70*	0	0	0	0
38.	Tiltaksplan trafikksikkerhet	6830	341	0	0	0
39.	Tiltaksplan for Idrett, nærmiljø og friluftsliv	6860	219	0	0	0
40.	1 årsverk styrking grunnet økte arealer	7000	750	750	750	750
41.	Økt juridisk kompetanse grunnet areal- og prosjektøkning	7000	200	200	200	200
42.	Leie av modulscole ved Solberg skole	7100	2 250	500	250	0
43.	Lønn i forhold til renhold nye demenssenteret 1,8 årsverk	7300	0	747	996	996
44.	Hovedrengjøring skoler og barnehager 0,8 årsverk	7300	398	398	398	398
45.	Uniformering av renholdere	7300	40	40	40	40
46.	2 stk. leasingbiler Ambulerende	7300	66	66	66	66
47.	Forvaltningskostnader 0,3 årsverk	7420	225	225	225	225
SUM NYE TILTAK OG OMPRIORITERINGER:			4 489	2 926	2 925	2 675

37. Rådmannen foreslår å gjøre om 1 årsverk prosjektleder ved Eiendomsavdelingen til Prosjekt Controller. Omfanget av nye prosjekter er så stort at det er behov for en egen controller på dette området. Hjemmelen ligger på investering og trenger ikke tilførte ressurser.
38. For å få gjennomført vedtatt tiltaksplan for trafikksikkerhet i 2016 økes rammen med 341.000 kroner i tråd med vedtak.
39. For å få gjennomført vedtatt tiltaksplan for nærmiljø og friluftsliv i 2016 økes rammen med 219.000 kroner i tråd med vedtak.
40. Grunnet økte arealer og stor prosjektportefølje er det behov for 1 årsverk ved administrasjonen i Eiendomsavdelingen.
41. Det er behov for økt ramme til kjøp av juridisk kompetanse grunnet areal- og prosjektøkning i kommunen.

42. Det er behov for leie av modulscole ved Solberg skole en periode. Kostnadene i forbindelse med etablering er 2,25 mill. kroner i 2016. Dette inkluderer leiekostnader.
43. I forbindelse med oppstart av nytt demenssenter er det behov for 1,8 årsverk ved renhold fra 2107.
44. Kommunen har fått pålegg om kvalitetsmessig bedre hovedrengjøring ved skoler og barnehager. For å gjennomføre dette er det behov for 0,8 årsverk.
45. Det er ønskelig med en helhetlig uniformering av renholdere. Dette koster 40.000 kroner.
46. Renhold har behov for ambulerende renholdsbiler for å utnytte kapasiteten bedre og dekke opp for fravær. Kostnaden er 66.000 kroner i året.
47. Grunnet utleie av Fjellveien er det behov for å styrke Forvaltning av boliger med 0,3 årsverk fra 2016.

D. Nye besparelser

D.	Nye besparelser	Ansvar	2016	2017	2018	2019
48.	Avgiftsbelagt parkering i Ås	6830	-400	-1 000	-1 500	-1 500
49.	Styrket leverandørpøpfølging i etaten	7000	-500	-1 000	-1 000	-1 000
50.	Overføre driftskostnader idrettsanlegg til idretten	7100	0	-500	-500	-500
51.	Omklassifisere kommunale veier til private	6800	0	-150	-150	-150
SUM NYE BESPARELSER			-900	-2 650	-3 150	-3 150

48. Rådmannen foreslår å innføre avgiftsparkering i Ås kommune. Dette er et foreløpig beregnet anslag.
49. Ny controller vil føre til styrket leverandørpøpfølging som kan gi årlige besparelser på 1 mill. kroner.
50. Drift og vedlikehold av idrettsanleggene overføres til idretten. Forventet besparelse er 0,5 mill. kroner i året.
51. Kommunale veier nedklassifiseres til private der det er hensiktsmessig. Dette vil gi reduserte kostnader.

E. Kommunestyrets vedtak

E.	Kommunestyrets vedtak	Ansvar	2016	2017	2018	2019
52.	Besparelser kjøp av brukt inventar	6000	-50	-50	-50	-50
53.	Ikke vedtatt: omklassifisere kommunale veier til private	6800	0	150	150	150
54.	Ikke vedtatt: 1 årsverk styrking grunnet økte arealer	7000	-750	-750	-750	-750
55.	Ikke vedtatt: Økte driftsutgifter Åsgård	7100	0	-80	-80	-80
56.	Ikke vedtatt: Overføre driftskostnader idrettsanlegg til idretten	7100	0	500	500	500
57.	Ikke vedtatt: Leie av modulscole ved Solberg skole	7100	-2250	-500	-250	0
58.	Energikostnader nye lokaler reduseres	7101	0	-300	-400	-400
59.	Tilskudd til belønning for satsning utslippskutt	7200	-100	-200	-200	-200
60.	Vedlikehold reduseres som følge av bortfall av finansiering fra tiltakspakken for økt sysselsetting	7200	-800	-800	-800	-800
SUM ENDRINGER I KOMMUNESTYRETS VEDTAK			-3 950	-2 030	-1 880	-1 630

52. Kommunestyrevedtak 23/15: Både offentlige og private virksomheter må ta klimaansvar gjennom aktiv miljøledelse og grønne innkjøp. Renoverte kontormøbler er for eksempel både miljøvennlig og økonomisk. Ås kommune skal derfor basere sine innkjøp på renoverte møbler og annet inventar til kontor og offentlige bygg så langt det er mulig. Etaten tar sin andel av besparelsen med 50.000 kroner

53. Kommunestyrevedtak 23/15: Rådmannens forslag om å omklassifisere kommunale veiere til private ble ikke vedtatt. 150.000 kroner tilføres rammen fra 2017.
54. Kommunestyrevedtak 23/15: 1 årsverk styrking av eiendomsavdelingen vedtas ikke. 0,75 mill. kroner tas ut av rammen.
55. Kommunestyrevedtak 23/15: Kostnader til drift av modulbygget på Åsgård reduseres med 80.000 kr i forhold til rådmannens forslag.
56. Kommunestyrevedtak 23/15: Rådmannens forslag om å overføre ansvaret for drift av idrettsanlegg til idrettslagene vedtas ikke. Rammen økes med 0,5 mill. kroner fra 2017.
57. Kommunestyrevedtak 23/15: Kapasiteten på Nordby skole er god nok til å dekke behovet for lokaler når Solberg skole blir for liten i påvente av ny Solberg skole. Kostnader til leie av modulbygg reverseres med 2,25 mill. kroner i 2016.
58. Kommunestyrevedtak 23/15: Energikostnader knyttet til modulbygg reduseres med 0,3 mill. kroner fra 2017 da de erstatter eksisterende arealer.
59. I Statsbudsjettet 2016 er det avsatt midler til belønning for kommuner som satser på utslippskutt. For Ås kommune er det budsjettet 200.000 kroner i 2017.
60. Statsbudsjettet 2016: Regjeringens forslag til tiltakspakke knyttet til vedlikehold ble ikke vedtatt i Stortinget og rammen til vedlikehold reduseres med 0,8 mill. kroner.

VAR

A. Rammer og tidligere vedtatte tiltak	Ansvar	2016	2017	2018	2019
A. Vedtatt ramme 2015		-13 888	-13 888	-13 888	-13 888
Vedtatte tiltak i HP 2015-18					
1. Inntekts- og gebyrendring	69*	13 011	11 785	9 240	9 240
2. Avsetning og bruk av selvkostfond	69*	-13 321	-15 906	-15 694	-15 694
3. Lønnsomfordelinger	69*	402	616	837	837
4. Økte kostnader og overføringer	69*	967	1 739	2 531	2 531
SUM VEDTATT RAMME 2016-19, JF. HP 2015-2018		-12 829	-15 654	-16 974	-16 974

For 2016 er det tatt utgangspunkt i vedtatt ramme for 2015 fra budsjettvedtaket 10.12.2014. Vedtatte tiltak fra Handlingsprogrammet 2015-2018 legges til og gir vedtatt ramme for 2016-2019.

1. Inntekten i forbindelse med tilknytningen av veterinærhøyskolen var budsjettet i 2015. Lavere inntekter i 2016 øker rammen med 13,011 mill. kroner.
2. Høye inntekter i foregående år gir økt bruk av fond jf. generasjonsprinsippet.
3. Det er lagt inn lønnsvekst i perioden.
4. Kostnadene til IKS øker med 947.000 kroner i 2016.

B. Konsekvensjusteringer	Ansvar	2016	2017	2018	2019
5 Lønnsvekst	69*	98	98	98	98
Lønnsjustering grunnet endret sammensetning ansatte	69*	-1 962	-1 962	-1 962	-1 962
6					
7 Flytting brannvesen/feier	69*	-215	-215	-215	-215
8 Reduserte kostnader Follo Ren	6940	-858	-858	-858	-858
9 Reduserte gebyrinntekter innbyggere	6940	845	845	845	845
10 Bruk av renovasjonsfond	6940	-92	-92	-92	-92
11 Økte inntekter vann jf. selvkost	6950	-1 849	-1 849	-1 849	-1 849
12 Økte kostnader avløp	6970	683	683	683	683
13 Økte kostnader slam	6974	205	205	205	205
14 Økte inntekter Spredt avløp jf. selvkost	6976	-20	-20	-20	-20
15 Økte kostnader IKS Feiervesen	6981	54	54	54	54
SUM KONSEKVENSJUSTERINGER:		-3 111	-3 111	-3 111	-3 111

5. Helårseffekten av lønnsoppgjøret 2015 er 98.000 kr.
6. Lønnsjustering etter lønnsforhandlingene. Endringen skyldes endringer i sammensetning, ansiennitet, samt kompetanse.
7. Feiervesenet er flyttet til VAR da det ligger under selvkostområdet.
8. Overføringen til Follo Ren IKS er redusert med 858.000 kroner.
9. Gebyrinntektene reduserer med 845.000 kroner.
10. Selvkostkalkylen viser at bruk av renovasjonsfond må økes med 92.000 kroner.
11. Økt antall tilknytningsgebyrer gir økte inntekter på vann.
12. Overføringer til renseanleggene øker kostnaden på avløp med 683.000 kroner.
13. Kostnaden for slambehandling øker med 205.000 kroner i perioden.
14. Det forventes økte inntekter for Spredt Avløp i perioden.
15. Kostnaden til Follo Brann og Feiervesen øker med 54.000 kroner.

Vedtatt budsjetttramme	2016	2017	2018	2019
Ramme 2016-2019 – Teknikk og miljø uten VAR	106 437	104 213	103 834	105 579
Ramme 2016-2019 – VAR	-15 940	-18 765	-20 085	-20 085
Ramme 2016-2019	90 497	85 448	83 749	85 494

Vedlegg 4: Sentraladministrasjonen, budsjetterammer og konsekvenser

(Tall i hele 1000 kroner)

A. Konsekvenser av vedtatt budsjett HP 2015-2018

A. Rammer og tidligere vedtatte tiltak	Ansvar	2016	2017	2018	2019
Vedtatt ramme 2015		81 708	81 708	81 708	81 708
Vedtatte tiltak i HP 2015-18					
1. Kommunevalg i 2015	1110	-686	-86	-686	-686
2. Helårseffekt lønnsmidler Næringskonsulent	1410	250	250	250	250
3. Kutt 0,4 årsverk økonomi, vakant stilling	1600	-137	-137	-137	-137
4. Reduserte portokostnader	1630	-110	-110	-110	-110
5. Samarbeid med Follo kommuner om felles støttetj.	1640	-1 741	-4 227	-4 227	-4 227
SUM VEDTATT RAMME 2016-19, JF. HP 2015-2018		79 103	77 217	76 617	76 617

For 2016 er det tatt utgangspunkt i vedtatt ramme for 2015 fra budsjettvedtaket 10.12.2014. Vedtatte tiltak fra Handlingsprogrammet 2015-2018 legges til og gir vedtatt ramme for 2016-2019.

1. Det er ikke kommunevalg i 2016. Kostnader til valg kan derfor reduseres i forhold til kostnader 2015.
2. Næringskonsulent er ansatt og rammen til lønnsmidlene økes med 250.000 kroner.
3. 0,4 årsverk økonomi, stilling knyttet til Agresso kuttet med 137.000 kroner.
4. Utsendelse av informasjon fra kommunen gjøres elektronisk og kostnader til porto reduseres med 110.000 kroner.
5. Det ble i Handlingsprogram 2015-18 vedtatt at administrasjon skulle se på muligheter for økt samarbeid med Follo kommuner om felles støttetjenester. Besparelsen skulle utgjøre 1,741 mill. kroner i 2016.

B. Konsekvensjusteringer

B. Konsekvensjusteringer	Ansvar	2016	2017	2018	2019
6. Helårseffekt av lønnsoppgjør 2015	1*	1 104	1 104	1 104	1 104
7. Lønnsjusteringer grunnet endring ansatte	1*	626	626	626	626
8. Overført ansvar maskin mellom SA og TM	1*	43	43	43	43
9. Økt lønn ordfører og folkevalgte jf. 1. tertial 2015	11*	447	447	447	447
10. Prisjustering kontrollutvalg/revisjon	12*	173	173	173	173
11. Valgkostnader 2019	1110	0	0	0	686
12. Endringer etter kommunevalg	1120	16	16	16	16
13. Avsluttet arkivtjeneste for Krisesenteret	1140	100	100	100	100
14. Økte salgsinntekter for eiendomsopplysninger	1145	-30	-30	-30	-30
15. Økte lisenser grunnet økte ansatte	1170	200	200	200	200
16. Reduserte kostnader linjeleie	1170	-100	-100	-100	-100
17. Justering reguleringsplaner	1410	-1 679	121	121	121
18. Prisjustering overføring Landbrukskontoret	1420	35	35	35	35
19. Tillitsvalgt (økt frikjøp KS HA, 30 %)	1503	200	200	200	200
20. Konsekvensjustering lønn og refusjoner grunnet økt ant læringer	1505	155	155	155	155
21. Refusjoner fra andre - tjenesteyting	1600	-94	-94	-94	-94

B.	Konsekvensjusteringer	Ansvar	2016	2017	2018	2019
22.	Kjøp fra kommuner, Agresso, Felles innkjøpskontor og Kemneren	1600	668	668	668	668
23.	Overføring av kemner til staten	1600	-1 416	-1 416	-1 416	-1 416
24.	Prisjustering overføring til Kirkelig Fellesråd	1620	267	267	267	267
25.	Bidrag andre trossamfunn	1620	800	800	800	800
26.	Samarbeid med Follo kommuner om felles støttetj.	1630	1 741	4 227	4 227	4 227
27.	Flytting konsulenttjenester fra 8000	1701	600	600	600	600
28.	Konsekvensjustering lønnsnett	1701	14 500	14 500	14 500	14 500
29.	Konsekvensjustering pensjon	1703	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
SUM KONSEKVENSJUSTERINGER:			16 356	20 642	20 642	21 328

6. Effekten etter lønnsoppgjøret 2015 er beregnet til 1,104 mill. kroner.
7. Lønnsveksten i kommunen øker mer enn det som er tilført enhetenes rammer. Dette skyldes blant annet endringer i sammensetning, ansiennitet og økt kompetanse. Det tilsvarer 626.000 kroner
8. Kostnader knyttet til overtagelse av kopimaskinavtale flyttet fra Geodata til IT.
9. Lønn til ordfører og folkevalgte jf. vedtak i 1. tertial 2015 økt med 447.000 kroner
10. Prisjusteringen av kontrollutvalg/revisjon utgjør 173.000 kroner.
11. Det settes av penger til kommunevalg i 2019 med 686.000 kroner.
12. Kostnader knyttet til endringer etter kommunevalg øker rammen.
13. Avsluttet arkivtjeneste for Krisesenteret gir reduserte inntekter tilsvarende 100.000 kroner
14. Økt salg av eiendomsopplysninger gir økte inntekter med 30.000 kroner.
15. Økte lisenser i forhold til stadig økende antall ansatte og økte kostnader til arkivsystemet «Public 360».
16. Reduserte utgifter til leie av linjer etc. er redusert med 100.000 kroner etter investeringer i egen infrastruktur.
17. Grunnet justering i reguleringsplaner forventes en inntekt med 1,679 mill. kroner for 2016.
18. Ås kommunes andel av kostnader ved landbrukskontoret prisjusteres med 35.000 kroner.
19. Grunnet økt frikjøp av tillitsvalgte med 0,3 årsverk økes rammen med 200.000 kroner.
20. Grunnet økt antall lærlinger etter vedtak økes lønn med 155.000 kroner.
21. Prisjustering av refusjoner fra andre for administrativ tjenesyting utgjør 94.000 kroner.
22. Kostnader knyttet til samarbeid med andre kommuner som Agresso, Felles innkjøpskontor og Kemner.
23. Jf. Statsbudsjett 2016 foreslås det å overføre skatteoppkreverfunksjon fra kommunen til Skatteetaten. Overføringer til kemneren er redusert med 1,4 mill. kroner, tilsvarende ca. halvparten av Ås kommunes bidrag i kemnerens budsjett for 2016. For 2017 og videre er det ikke justert for helårseffekt, men dette kan gjøres dersom Stortinget vedtar overføringen.
24. Prisjustering til Kirkelig Fellesråd økes med 260.000 kroner.
25. Bidrag til andre trossamfunn beregnes på grunnlag av overføringer fra kommunen til Kirken. Budsjettet må styrkes med 800.000 kroner.
26. Det er vedtatt at administrasjon skal se på muligheter for økt samarbeid med Follo kommuner om felles støttetjenester. Rådmannen har som en oppfølging av dette tatt initiativ til økt samarbeid med våre nabokommuner, men tilbakemeldingen har vært at man ønsker å avvende arbeidet med kommunereformen, jf. K-sak 17/15. Tiltaket konsekvensjusteres derfor ut til dette er nærmere avklart.
27. Kjøp av konsulenttjenester er flyttet fra «Sentrale Inntekter og Utgifter» til Sentraladministrasjonen.
28. Lønnsnetten til lønnsforhandlinger økes i 2016 fordi det er et hovedoppgjør. Potten økes med 14,5 mill. kroner.
29. Potten som er satt av til reserve for pensjonskostnader kan reduseres med 2 mill. kroner.

C. Nye tiltak og omprioriteringer

C. Nye tiltak og omprioriteringer	Ansvar	2016	2017	2018	2019
30. Midler til barnas kommunestyre	1100	100	100	100	100
31. 1 årsverk Jurist	1300	1 000	1 000	1 000	1 000
32. 0,5 årsverk rådgiver org.pers.	1500	180	360	360	360
33. Kurs KSS internrevisjon	1500	50	0	50	0
34. Informasjonssikkerhet personvern	1500	50	50	50	50
35. Reduserte kostnader seniorpolitiske tiltak	1504	-2 216	-2 216	-2 216	-2 216
36. 0,25 årsverk saksbehandler eiendomsskatt/fakturering	1600	155	155	155	155
37. Korrigering 0,1 årsverk fra 2015 økonomi	1600	0	0	0	0
38. Redusert konsulent tjenester	1701	-155	-155	-155	-155
SUM NYE TILTAK OG OMPRIORITERINGER:		-836	-706	-656	-706

30. Midler til barnas kommunestyre styrkes med 100.000 kroner.
31. Det er behov for å styrke kommunens juridiske kompetanse og ressurser. Det foreslås derfor å ansette en kommunejurist.
32. Det er behov for å styrke organisasjon og personalavdelingen med 0,5 årsverk rådgiver.
33. Det er behov for å øke midlene til kurs for internrevisjon.
34. Driftsmidler til arbeidet med informasjonssikkerhetsarbeid og personvern.
35. I henhold til K-sak høsten 2015 reduseres seniorpolitiske tiltak med 2,2 mill. kroner.
36. Det er behov for 0,25 årsverk som saksbehandler innen eiendomsskatt/ på næring. Arbeidsområder er løpende saksbehandling av klager og søknader om fritak, ajourhold av skattelister, samt overvåking og innhenting av takster for nye næringseiendommer.
37. I HP 2015-2108 ble det kuttet 0,4 årsverk knyttet til Agresso. Dette viste seg i ettertid å være 0,1 årsverk for mye i forhold til bundne stillinger.
38. Midler til saksbehandler innen eiendomsskatt på næring omprioriteres fra kjøp av konsulent tjenester, jf. punkt 36.

D. Nye besparelser

D. Nye besparelser	Ansvar	2016	2017	2018	2019
39. Sette ut skanning av fakturaer til private	1600	0	-150	-150	-150
40. Styrke arbeid med redusert sykefravær og uføre	1701	0	-1 000	-1 000	-1 000
41. Prosjekt økte inntekter	1701	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
42. 1 årsverk knyttet til eiendomsskatt på bolig, samt midler til engasjement	1701	1 000	1 000	1 000	1 000
SUM NYE BESPARELSER		0	-1 150	-1 150	-1 150

39. Rådmann foreslår å sette ut skanning av faktura til private. Dette vil kunne gi 150.000 kroner i reduserte kostnader, men forutsetter omdisponering av personell.
40. Organisasjon og personal avdelingen starter et prosjekt i samarbeid med ledere, lønn og pensjonsselskapet for å styrke arbeidet med å forebygge sykefravær og uføre blant ansatte i kommunen.
41. Det er i 2015 igangsatt et prosjekt med å se på muligheter for økte inntekter. Prosjektet forutsetter å identifisere 1 mill. kr i økte inntekter i 2016.
42. I forbindelse med rådmannens forslag om innføring av eiendomsskatt på bolig må det tilsettes 1 årsverk knyttet til dette. I tillegg anbefales det å settes av midler til et engasjement i en periode på inntil to år som en ekstra ressurs under innføringen. Fra 2017 må noen midler avsatt til eiendomsskatt på bolig omdisponeres til arbeidet med re-taksering av verker og bruk.

E. Kommunestyrets vedtak

E.	Kommunestyrets vedtak	Ansvar	2016	2017	2018	2019
43.	Ad-hoc utvalg Miljø	1100	100	0	0	0
44.	Jurist dekkes 80 % av gebyrinntekter	1300	-800	-800	-800	-800
45.	Innbyggerundersøkelse	1410	100	0	0	0
46.	Økt lærlingetilskudd	1505	-37	-37	-37	-37
47.	Overgangsordning endring seniorpolitikk	1504	1 000	750	500	250
48.	Ikke vedtatt: flytting av kemner til Staten	1600	1 416	1 416	1 416	1 416
49.	Besparelser kjøp av brukt inventar	1630	-50	-50	-50	-50
50.	3,5 årsverk flyktninger	1701	1 333	2 000	2 000	2 000
51.	Reserve økt antall flyktninger	1701	500	500	500	500
52.	Ikke vedtatt innføring av eiendomsskatt	1701	0	-1 000	-1 000	-1 000
SUM ENDRINGER I KOMMUNESTYRETS VEDTAK			3 562	2 779	2 529	2 279

43. Kommunestyrevedtak 23/15: Det settes av 0,1 mill. kroner i 2016 til et ad-hoc utvalg som skal gjennomgå kommunens miljøorganisering – og arbeid.
44. Kommunestyrevedtak 23/15: Juriststillingen i rådmannens forslag skal generere 0,8 mill. kroner i økte inntekter fra gebyrområdene.
45. Kommunestyrevedtak 23/15: Hva er dette?
46. Kommunestyrets vedtak 23/15: Tilskuddet til lærlingerordningene økes med 37.000 kroner er år.
47. Kommunestyrevedtak 23/15: Rådmannens forslag til endring i seniorpolitiske tiltak endres ved at de som allerede er i ordningen får fortsette. Dette koster 1 mill. kroner i 2016.
48. Statsbudsjettet 2016: Ansvar for kemneren flyttes ikke til staten. 1,416 mill. kroner tilføres budsjettet.
49. Kommunestyrevedtak 23/15: Både offentlige og private virksomheter må ta klimaansvar gjennom aktiv miljøledelse og grønne innkjøp. Renoverte kontormøbler er for eksempel både miljøvennlig og økonomisk. Ås kommune skal derfor basere sine innkjøp på renoverte møbler og annet inventar til kontor og offentlige bygg så langt det er mulig. Etaten tar sin andel av besparelsen med 50.000 kroner
50. Kommunestyrevedtak 23/15: Det er vedtatt å bosette 40 flyktninger i 2016. Dette gir behov for økte ressurser og det er bevilget 3, 5 årsverk fra 2016. Helårseffekten er 2 mill. kroner.
51. Kommunestyrevedtak 23/15: Det settes av 0,5 mill. kroner fra 2016 til uventede behov i forbindelse med økt bosetting av flyktninger.
52. Kommunestyrevedtak 23/15: Det ble ikke vedtatt å innføre eiendomsskatt fra 2017. Ressurser til dette arbeidet reduseres derfor med 1 mill. kroner fra 2017.

	2016	2017	2018	2019
Ramme 2016-2019	98 185	98 782	97 982	98 368

Vedlegg 5: Budsjett fellesinntekter – utgifter

(Tall i tusen)

Ansvar	Konto nr og tekst	Funksjon	Summer av B 2015	Summer av B 2016
8 - Sentrale inntekter og utgifter				
8000	1-2 Kjøp av varer og tjenester inkl mva			
	127000 - Konsulenttjenester	800	500 000	-
	6 Salgsinntekter			
	163060 - Vederlag grunneier	285	-	-11 500 000
	7 Refusjoner eks sykepenger/momskompinntekter			
	170010 - Øremerkede tilskudd fra staten	840	-	-
	170090 - Andre refusjoner fra staten	840	-7 200 000	-6 800 000
	72 Moms.komp.inntekter			
	172900 - Momskompensasjon	840	25 000	25 000
	8 Overføringer fra andre			
	180000 - Rammetilskudd	840	-391 763 000	-414 720 000
	181010 - Vertskommunetilskudd	840	-12 500 000	-12 500 000
		850	-1 500 000	-2 072 000
	181020 - Integreringstilskudd	850	-12 500 000	-19 196 000
	187000 - Skatt på inntekt og formue	800	-453 650 000	-494 600 000
	187400 - Eiendomsskatt verker og bruk	800	-19 500 000	-21 000 000
Totalt 8000 - Skatter, rammetilskudd			-898 088 000	-982 363 000
9000	5 Finansutgifter			
	150000 - Renteutgifter	870	33 087 000	30 326 000
	151000 - Avdragsutgifter	870	36 871 000	49 909 000
	9 Finansinntekter			
	190000 - Renteinntekter	870	-8 390 000	-4 133 000
Totalt 9000 - Renter og avdrag			61 568 000	76 102 000
9100	5 Finansutgifter			
	150010 - Renteutgifter lån til videre utlån	283	100 000	100 000
	9 Finansinntekter			
	190010 - Renter på lån til videre utlån	283	-100 000	-100 000
Totalt 9100 - Formidlingslån			-	-
9120	5 Finansutgifter			
	150010 - Renteutgifter lån til videre utlån	283	5 500 000	5 500 000
	154000 - Avsetning til generelt disposisjonsfond	283	150 000	150 000
	6 Salgsinntekter			
	162010 - Gebyrinntekter	283	-150 000	-150 000
	9 Finansinntekter			
	190010 - Renter på lån til videre utlån	283	-5 500 000	-5 500 000
Totalt 9120 - Startlån			-	-
9210	1-2 Kjøp av varer og tjenester inkl mva			
	127000 - Konsulenttjenester	120	100 000	-
	9 Finansinntekter			
	190500 - Aksjeutbytte	870	-8 225 000	-7 976 000
Totalt 9210 - Aktiv kapitalforvaltning			-8 125 000	-7 976 000
9400	5 Finansutgifter			
	154000 - Avsetning til generelt disposisjonsfond	880	10 405 000	16 221 000
	154010 - Avsetning til tap på utlån til videre utlån	880	530 000	530 000
	155000 - Avsetninger til bundne driftsfond	880	300 000	300 000
Totalt 9400 - Fond			11 235 000	17 051 000
Totalsum			-833 410 000	-897 186 000

Vedlegg 6: Budsjettskjema 1A og 1B – drift

Budsjettskjema 1A - Driftsbudsjettet (Tall i tusen)

	R2014	B2015	B2016	B2017	B2018	B2019
Frie disponible inntekter						
Skatt på inntekt og formue	-433 083	-453 650	-494 600	-507 000	-519 700	-532 700
Ordinært rammetilskudd	-378 086	-391 763	-414 720	-423 742	-434 813	-445 647
Skatt på eiendom	-19 598	-19 500	-21 000	-21 500	-21 975	-22 534
Andre generelle statstilskudd	-33 072	-26 500	-38 338	-41 124	-39 314	-36 544
Sum disponible inntekter	-863 839	-891 413	-968 658	-993 366	-1 015 802	-1 037 425
Finansinntekter/utgifter						
Renteinntekter og utbytte	-27 974	-22 215	-17 709	-18 185	-18 659	-19 609
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	36 600	38 687	35 926	40 141	46 399	51 406
Avdrag på lån	36 834	36 871	49 909	55 451	54 485	63 834
Netto finansinntekter/utgifter	45 461	53 343	68 126	77 407	82 225	95 631
Avsetninger og bruk av fond						
Til ubundne avsetninger	33 625	11 385	17 201	12 812	7 829	10 291
Til bundne avsetninger	10 363	9 260	1 198	1 199	1 199	1 199
Bruk av tidl. års regnskapsmessige mindreforbruk	-30 847	-	-	-	-	-
Bruk av ubundne avsetninger	-2 508	-	-	-	-	-
Bruk av bundne avsetninger	-10 704	-2 673	-5 546	-5 545	-5 338	-5 338
Netto avsetninger	-72	17 972	12 853	8 466	3 690	6 152
Fordeling						
Overført til investeringsregnskapet	-49	-	-	-	-	-
Til fordeling drift	-818 499	-820 098	-887 679	-907 493	-929 887	-935 642
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	813 889	820 098	887 679	907 493	929 887	935 642
Sum fordeling til drift (fra skjema 1 B)	-4 610	-	-	-	-	-

Budsjettskjema 1 B - Driftsbudsjettet (Tall i tusen)

	R2014	B2015	B2016	B2017	B2018	B2019
Sentraladministrasjonen						
Driftsutgifter	87 654	89 203	169 229 ³	170 389	171 713	182 793
Driftsinntekter	-13 099	-7 495	-66 474 ⁶	-71 607	-73 731	-84 425
Sentraladministrasjonen	74 555	81 708	102 755	98 782	97 982	98 368

Oppvekst- og kultur						
Driftsutgifter	457 100	428 991	443 748	446 944	451 867	453 500
Driftsinntekter	-116 024	-68 985	-73 576	-72 922	-70 791	-71 865
Oppvekst- og kultur	341 076	360 006	370 172	374 022	381 076	381 635

Helse- og sosial						
Driftsutgifter	423 451	374 823	404 554	433 220	440 136	443 001
Driftsinntekter	-99 716	-67 812	-65 899	-69 677	-70 347	-70 347
Helse- og sosial	323 736	307 011	338 655	363 543	369 789	372 654

Andre						
Driftsutgifter	26 764	23 389	24 461	23 417	23 417	23 417
Driftsinntekter	-26 764	-23 691	-24 763	-23 719	-23 719	-23 719
Andre	0	-302	-302	-302	-302	-302

Teknikk og miljø						
Driftsutgifter	207 552	190 303	200 648	199 315	199 954	201 699
Driftsinntekter	-132 393	-111 903	-105 824	-109 542	-112 087	-112 087
Teknikk og miljø	75 158	78 400	94 824	89 773	87 867	89 612

Sentrale inntekter og utgifter						
Driftsutgifter	105 366	600	-	-	-	-
Driftsinntekter	-924 501	-7 325	-18 425	-18 325	-6 525	-6 325
Sentrale inntekter og utgifter	-819 135	-6 725	-18 425	-18 325	-6 525	-6 325

Som fordelt til drift (Skjema 1 A)	-4 610	820 098	887 679	907 493	929 887	935 642
---	---------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

³ Årsaken til den vesentlige økningen i driftsutgifter på Sentraladministrasjonen fra 2015 til 2016 er at avskrivninger er budsjettet med 56 mill. kroner – både på utgifts og inntektssiden. Avskrivningene er i budsjettet ikke fordelt på etatene men samlet i sentraladministrasjonen.

Vedlegg 7: Budsjettskjema 2A og 2B – investeringer

(Tall i tusen)

Vedlegg 2 Budsjettskjema 2A - Investeringsbudsjettet

Tall i 1000 kroner	<i>Oppr. budsjett 2016</i>	<i>Oppr. budsjett 2015</i>	<i>Regnskap 2014</i>
INVESTERINGSBEHOV			
Investeringer i anleggsmidler	229 593	137 902	112 338
Utlån og forskutteringer	20 000	0	27 275
Avdrag på lån	0	0	21 093
Avsetninger	0	0	375
Årets finansieringsbehov	249 593	137 902	161 081
FINANSIERT SLIK:			
Bruk av lånemidler	-189 593	-112 702	-115 981
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-40 000	-25 000	0
Tilskudd til investeringer	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-20 000	-200	-39 107
Andre inntekter	0	0	0
Sum ekstern finansiering	-249 593	-137 902	-155 088
Overføring fra driftsbudsjettet	0	0	49
Bruk av avsetninger	0	0	-5 451
Sum finansiering	-249 593	-137 902	-160 489
Udekket / Udisponert	0	0	592

BUDSJETTSKJEMA 2B (Tall i tusen)			
Investeringsbudsjettet fordelt på Prosjekt	Oppr. budsjett 2016	Oppr. budsjett 2015	Regnskap 2014
Fra budsjettskjema 2A:			
Investeringer i anleggsmidler	229 593	137 902	111 746
Fordeling på Prosjekter:			
Bokollektiv Demente	62 418	40 600	6 202
Utvidelse Solberg skole	47 600	10 000	2 096
Utvidelse og rehabilitering av Rustad skole	17 510	7 000	35
Inventar bokollektiv demente	10 300	-	-
Vannforsyning	10 000	6 000	-
Kloakksanering	10 000	6 000	-
Standardheving/Påkostning	10 000	5 000	-
Utvidelse Åsgård skole, planlegging	8 000	8 000	-
Utvendig renovering - Ås og Nordby kirke	6 500	500	-
Investering Follo Barne- og ungdomsskole	5 200	100	-
Pott for fullfinansiering av prosjekter etter anbudskonkurranse	5 000	-	-
EPC	5 000	-	-
Planlegging ny barnehage	5 000	-	-
Utvidelse Nordby kirkegård	4 300	5 600	-
Ljungbyveien	4 100	1 000	-
Nytt høydebasseng	4 000	-	-
Standardheving parkeringsplasser og etablering av parkeringsautomater	2 800	2 400	3 788
Info teknologi	2 600	2 100	2 160
It-utstyr skoler	2 400	2 000	2 025
E.kap. tilskudd KLP	2 400	-	-
Byggetrinn 1 Sykehjem	2 060	2 000	-
Oppgradering veilysanlegg	2 000	-	-
Solfallsveien	2 000	-	-
Mindre invest.prosjekter VA	2 000	3 000	1 251
Biler, VIP	1 475	800	595
Universell utforming	800	750	601
Mindre invest.prosjekt	750	-	-
Kjøp av transportmiddel ved utvidelse av dementsenteret	700	1 060	96
Videreutvikling av SD-anlegg	660	500	591
Bjørnebekk	500	500	-
Biler/Maskiner, VAR	500	-	-
Carport Granheim	500	-	-
Asfaltering	500	450	-
Hurtigladepunkt for El-bil	450	320	532
Ny svømmehall, utredning	350	-	-
IT utstyr HS	320	100	3 604
Biblioteket Vinterbro Automatisering inn-/utsjekk	300	-	-
Kirkelig Fellesråd	100		
Nye IP-DECT telefoner / sykehusanlegg - Moer	100		
Besparelser konsulentbruk	-800		
Tomtekjøp	-4 300	-	935
Utvidelse Sjøskogen skole, planlegging	-6 500	8 000	-
Åshallen - nytt tak og gulv	-	7 800	-
Borggården Kulturhuset	-	6 000	89
Ombygging Myrveien 16, Ny lagerhall	-	3 000	-

BUDSJETTSKJEMA 2B (Tall i tusen)			
Investeringsbudsjettet fordelt på Prosjekt	Oppr. budsjett 2016	Oppr. budsjett 2015	Regnskap 2014
Digitalisering av byggesaksarkiv	-	1 500	-
Tiltaksplan for trafikksikkerhet	-	1 490	1 322
Opparbeidelse av tomt - Riving av Åsgård pav 2	-	1 200	-
Mobilt inventar - skoler	-	700	-
Dementsenteret, Tilpasninger med Kortlesere etc. på Hus 1 og 2.	-	500	-
Konsekvensutredning av Ås, plan og utvikling, mulighetsstudie	-	400	-
Radontiltak	-	300	372
Bygging av korridor - Sleipners vei	-	300	-
Utskiftning renholdsmaskiner	-	300	-
Legionellabekjempelse	-	200	-
Tiltaksplan for idrett, nærmiljø og friluftsliv	-	100	319
Minnelund	-	100	-
Fjellveien 8	-	32	18 052
Utvidelse Solberg tunet barnehage	-	-	23 925
Åshallen	-	-	10 547
Sentralholtet	-	-	6 494
Ombygging Myrveien 16	-	-	5 456
Samferdsel	-	-	3 365
Fjernvarmeanlegg	-	-	2 517
Hogstvetveien, Modulbygg 51/4	-	-	2 315
Kroer skole ventilasjon, Låven	-	-	1 991
Ås Klubbhus	-	-	1 156
Solfallsveien VAR	-	-	978
RFID, biblioteket	-	-	908
Anleggsprosjekt	-	-	869
Lift til vedlikeholdsavdelingen	-	-	668
Påkostning Leieboliger	-	-	648
Vannledning Meierikrysset	-	-	609
Avsluttes - Rehabilitering aktivitetsbygget på Rustad skole - K-sak 20/09	-	-	537
Inventar Solberg tunet barnehage	-	-	525
Idrettsveien VA	-	-	506
Oppgradering uteområder skoler	-	-	482
Åsulvs vei	-	-	447
Barnehagetiltak - Brønnerud, Solberg tunet, Nordbyskole og Skolehusvn	-	-	381
Innløsning festetomter	-	-	355
HMS inn klima	-	-	324
FDV system, plotter	-	-	263
Kjøp av båter	-	-	254
ENØK-tiltak	-	-	211
Brønnerud skole fasader	-	-	190
Solskjerming, bokollektivet og Granheim hjemmetjeneste	-	-	150
Utredning administrasjonslokaler	-	-	109
Audiometre 10 stk.	-	-	99
Samferdsel, Etablering av håndhevelse av parkeringsbestemmelsene	-	-	94
Bjørnebekk, musikkbinge	-	-	76
Berg gård (hyttene)	-	-	13
Brann Bjørnekroken 21	-	-	-383
Sum fordelt	229 593	137 702	111 746

Vedlegg 8: Hovedoversikt, drift

	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
	R2014	B2015	B2016	B2017	B2018	B2019
DRIFTSINNTEKTER						
Brukerbetalinger	-63 130	-64 152	-65 399	-65 731	-66 401	-66 401
Andre salgs- og leieinntekter	-97 531	-102 659	-110 148	-115 039	-106 080	-106 080
Overføringer med krav til motytelse	-162 394	-118 099	-120 771	-119 536	-117 109	-117 983
Rammetilskudd	-378 086	-391 763	-414 720	-423 742	-434 813	-445 647
Andre statlige overføringer	-33 072	-26 500	-38 338	-41 124	-39 314	-36 544
Andre overføringer	-2 924	0	0	0	0	0
Inntekts- og formuesskatt	-433 083	-453 650	-494 600	-507 000	-519 700	-532 700
Eiendomsskatt	-19 598	-19 500	-21 000	-21 500	-21 975	-22 534
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0	0	0	0
Sum driftsinntekter	-1 189 818	-1 176 323	-1 264 976	-1 293 672	-1 305 392	-1 327 889
DRIFTSUTGIFTER						
Lønnsutgifter	592 330	581 904	608 333	645 555	652 020	652 420
Sosiale utgifter	173 340	178 283	186 257	178 336	178 336	178 336
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon	129 167	124 615	134 549	131 874	131 908	133 596
Kjøp av tjenester som erstatter kommunens tjenesteproduksjon	171 331	170 889	186 043	177 343	177 903	177 903
Overføringer	76 036	51 498	71 010	76 866	81 485	86 026
Avskrivninger	47 929	0	56 348	63 191	65 315	76 009
Fordelte utgifter	-2 371	-2 201	-2 215	-2 195	-2 195	-2 195
Sum driftsutgifter	1 187 762	1 104 988	1 240 325	1 270 970	1 284 772	1 302 095
Brutto driftsresultat	-2 056	-71 335	-24 651	-22 702	-20 620	-25 794
EKSTERNE FINANSINNTEKTER						
Renteinntekter og utbytte	-27 974	-22 215	-17 709	-18 185	-18 659	-19 609
Mottatte avdrag på lån	-161	-80	-80	-80	-80	-80
Sum eksterne finansinntekter	-28 135	-22 295	-17 789	-18 265	-18 739	-19 689
EKSTERNE FINANSUTGIFTER						
Renteutgifter og låneomkostninger	36 600	38 687	35 926	40 141	46 399	51 406
Avdrag på lån	36 834	36 871	49 909	55 451	54 485	63 834
Utlån	196	100	100	100	100	100
Sum eksterne finansutgifter	73 630	75 658	85 935	95 692	100 984	115 340
Resultat eksterne finanstransaksjoner	45 496	53 363	68 146	77 427	82 245	95 651
Motpost avskrivninger	-47 929	0	-56 348	-63 191	-65 315	-76 009
Netto driftsresultat	-4 489	-17 972	-12 853	-8 466	-3 690	-6 152

	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
	R2014	B2015	B2016	B2017	B2018	B2019
BRUK AV AVSETNINGER						
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	-30 847	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-2 508	0	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	-10 704	-2 673	-5 546	-5 545	-5 338	-5 338
Bruk av likviditetsreserven	0	0	0	0	0	0
Sum bruk av avsetninger	-44 059	-2 673	-5 546	-5 545	-5 338	-5 338
AVSETNINGER						
Overført til investeringsregnskapet	-49	0	0	0	0	0
Avsatt til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	33 625	11 385	17 201	12 812	7 829	10 291
Avsatt til bundne fond	10 363	9 260	1 198	1 199	1 199	1 199
Avsatt til likviditetsreserven	0	0	0	0	0	0
Sum avsetninger	43 938	20 645	18 399	14 011	9 028	11 490
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-4 610	0	0	0	0	0

Vedlegg 9: Oversikt over årsverk i Ås Kommune

OVERSIKT OVER TOTALE ÅRSVERK

Oversikten inkluderer nye stillinger/omgjøringer fra 2016.

OMRÅDE	STILLINGER DRIFT 2015	STILLINGER 2016	STILLINGER INVESTERING 2016
Sentraladministrasjonen	61,6	64,7	1
Oppvekst og kultur	495,3	505,2	
Helse og sosial	387,2	391,1	
Teknikk og miljø	101,9	104,3	4,50
Totalt	1046	1065,3	5,5

OVERSIKT OVER ENDRING STILLINGER

Nye stillinger

ANSVAR	STILLINGER	STILLINGS- STØRRELSE	FINANSIERING
1300	Jurist	100 %	1000 000 kr tilføres rammen
1500	Rådgiver	50 %	200 000 kr tilføres rammen i 2016
1600	Tilbakeføring av manglende hjemmel	10 %	Dekkes innenfor rammen
1600	Saksbehandler eiendomsskatt næring	25 %	Dekkes innenfor rammen
1600	Saksbehandler eiendomsskatt bolig	100 %	600 000 kr tilføres rammen i 2016
2371	Nedleggelse Togrenda avd. Nordby	-200 %	Midlene er trukket ut.
2410	Musikkskolelærer	90 %	Midler tilført rammen i HP 2015-2016
3110	Skolehelsetjenesten jf. statsbudsjettet 2016	100 %	Tilføres rammen i 2016
3230	2 Saksbehandlere/rådgivere (Barnevernet)	200 %	1 400 000 tilføres rammen
3430	Avdelingssykepleier Demenssenter	100 %	Ligger i rammen.
7000	Saksbehandler forvaltning og utvikling	100 %	750 000 kr tilføres rammen
7100	Økte ressurser til drift av kommunale bygg	30 %	K-sak 33/15
7300	Rengjører	80 %	398 000 kr tilføres rammen
7420	Saksbehandler boligkontoret	30 %	225 000 kr tilføres rammen

Omgjøring av stillinger

ANSVAR	STILLINGER	STILLINGS- STØRRELSE	FINANSIERING
2060	Fra Togrenda avd. Nordby: 1 stilling omgjøres til It-veilederskole	100 %	Midler omfordelt i rammen
2350	Kjøkkenassistent	50 %	Midler omfordelt i rammen
2370	Kjøkkenassistent	50 %	Midler omfordelt i rammen
7000	Fra prosjektleder til prosjektcontroller investering	100 %	Ligger i rammen
3220	Flyktningetjenesten: Omgjøring fra engasjement til fast stilling	100 %	Ligger i rammen

Vedlegg 10: Kommunale avgifter, gebyrer og gebyrregulativ

Tabellen gir en samlet oversikt over avgiftene og inntektene på de respektive tjenester sammenlignet med foregående år:

Vedlegg 10 A: Kommunale avgifter og gebyrer

OPPVEKST- OG KULTUR	Sats 2015	Sats 2016	% Endring - der endring forekommer
Barnehagene			
Foreldrebetaling			
Inntekt under 50 000 kroner	0	0	0 %
Inntekt under 100 000 kroner	272	272	0 %
Inntekt under 150 000 kroner	545	545	0 %
Inntekt under 200 000 kroner	818	818	0 %
Inntekt under 250 000 kroner	1 090	1 090	0 %
Inntekt under 300 000 kroner	1 363	1 363	0 %
Inntekt under 350 000 kroner	1 636	1 636	0 %
Inntekt under 400 000 kroner	1 909	1 909	0 %
Inntekt under 450 000 kroner	2 181	2 181	0 %
Inntekt under 486 750 kroner	2 455	2 455	0 %
Inntekt over 486 750 kroner	2 580	2 655	2,9 %
Kostpenger	300	400	33,3 %
Tilskuddssats drift - til private barnehager pr heltidsbarn under tre år	183 738	178 076	-3,1 %
Tilskuddssats drift - til private barnehager pr heltidsbarn over tre år	88 175	84 402	-4,3 %
Tilskuddssats kapital til private barnehager pr heltidsbarn – nasjonal sats	9 500	Ikke kunngjort	
Tilskuddssats til familiebarnehager - nasjonal sats inkl. kapital barn under tre år	164 900	Ikke kunngjort	
Tilskuddssats til familiebarnehager - nasjonal sats inkl. kapital barn over tre år	128 700	Ikke kunngjort	
Skolefritidsordningen			
3 dager per uke inkl. kost	1 860	1900	2,2 %
5 dager per uke inkl. kost	2 700	2780	3,0 %
1 ekstra enkeltdag ferietid	450	460	2,2 %
1 ekstra dag skoledag	250	255	2,0 %
Kulturskolen			
Elevkontingent gruppetilbud pr år	3 460	3560	2,9 %
Individuell opplæring - instrumentalopplæring pr år	4 166	4290	3,0 %
Kurs	721	740	2,6 %
Kulturhuset inkl. Ås eldresenter og Åsgård (festsal)			
Store sal	2 300	2360	2,6 %
Store salong	875	900	2,9 %
Lille salong	560	575	2,7 %
Lille sal	875	900	2,9 %
Seniorsenteret	1 030	1060	2,9 %
Festsalen Åsgård	5 000	5150	3,0 %
Rigging/pynting av lokalet (pr dag ekstra)	500	500	0,0 %

HELSE- OG SOSIAL	Sats 2015	Sats 2016	% Endring - der endring forekommer
Pleie- og omsorg og miljøarbeidertjenesten			
Egenbetaling hjemme-, miljøarbeider- og vaktmestertjenesten Inntekt inntil 2G:			
Fra 2G til 3G	50/180	50 – 186	0,0 %
Fra 3G til 4G	231/1 047	242 – 1.100	5,0 %
Fra 4G til 5G	286/1 377	300 – 1.445	5,0 %
Fra 5G til 6G	402/2 867	422 – 3.010	5,0 %
Over 6 G	512/3 472	537 – 3.645	5,0 %
Hjelp til handling	50	50	0
Korttidsopphold pr. døgn	Forskrift	Faste satser	
Dagopphold pr. dag, uten transport, Aktivitetssenteret Moer		følger statsbud.	
Dagopphold pr. dag, med transport, Aktivitetssenteret Moer	115	120	4,3 %
	150	155t	3,3 %
Egenbetaling døgnopphold	Forskrift	50 – 186	0
		242 – 1.100	5,0 %
		300 – 1.445	5,0 %
		422 – 3.010	5,0 %
		537 – 3.645	5,0 %
Døgnpris for sykehjemsplass	2150		
Middag - 2 retters liten porsjon – servert kald	53	55	3,8 %
Middag - 2 retters liten porsjon – servert varm	63	67	6,3 %
Middag - 2 retters stor porsjon – servert kald	63	66	4,8 %
Middag - 2 retters stor porsjon – servert varm	73	78	6,8 %
Egenbetaling trygghetsalarm kommunal	3 633	3 760	3,5 %
GSM (ny fra 01.01.2014)	3 965	4 104	3,5 %
privat	3 066	3 173	3,5 %
Egenbetaling for bruk av bil	2 904 (kr. 242 pr. mnd.)	3 000 (kr. 250 pr. mnd.)	3,3 %
Frisklivssentralen			
Kurs- og aktivitetstilbud	250	250	0,0 %
Fritidstiltak for funksjonshemmede			
Semesteravgift - varmtvannsbading	1 000	1 000	0,0 %
TEKNISK	Sats 2015	Sats 2016	% Endring - der endring forekommer
Åshallen og Nordbyhallen			
Timesats, trening voksne (fl.tall over 20 år)	195	200	2,6 %
Kamper/arr. utenbygds	695	715	2,9 %
Kamper/arrangementer innenbygds	250	260	4,0 %
Nordbytn svømmehall		Fra 1.1.2016	
Enkeltbillett voksne	60	60	0,0 %
10 klippekort voksne	455	470	3,3 %
Barn under 16 år (barn/trygd pr.time)	35	35	0,0 %
Halvårskort (personlige)voksne	810	835	3,1 %
Halvårskort (personlige) barn	445	460	3,4 %
Halvårskort fam. (2 voksne og 2 barn)	1650	1700	3,0 %
10 klippekort, barn	210	215	2,4 %
Utleie			
Timesats, trening barn og ungdom innenbygds tom 19 år	0	0	0,0 %
Timesats, trening voksne innenbygds (fl.tall over 20 år)	65	70	7,7 %
Timesats trening utenbygds	250	260	4,0 %
Stevner/arrangementer innenbygds	250	260	4,0 %
Stevner/arrangementer utenbygds	695	715	2,9 %
Ås svømmehall			
Enkeltbillett voksne	50	60	20,0 %
10 klippekort voksne	360	470	30,6 %
Barn under 18 år (barn/trygd pr.time)	35	35	0,0 %
Halvårskort (personlige)voksne	690	835	21,0 %
Halvårskort (personlige) barn	445	460	3,4 %
Halvårskort fam. (2 voksne og 2 barn)	1650	1700	3,0 %
10 klippekort, barn	210	215	2,4 %
Utleie			
Timesats, trening barn og ungdom innenbygds tom 19 år	0	0	0,0 %
Timesats, trening voksne innenbygds (fl.tall over 20 år)	55	70	27,3 %
Timesats trening utenbygds	250	260	4,0 %
Stevner/arrangementer innenbygds	250	260	4,0 %
Stevner/arrangementer utenbygds	695	715	2,9 %
Kommunale leiegårder			

Husleieinntekter og husleie omsorgsboliger	For 2015 gjennomføres gjengs leie for ca. 30 % av leilighetene. Rest en indeksreguleres med antatt virkning 2,5 % for siste tertial.	Årlig indeksregulering ca. 2,5 % gjennomføres i 2016. Ses konkret hen til den enkelte leieavtale.	2,5 %
Bygnings- og Oppmålingsvesenet			
Oppmålingsgebyr	Gebyrene endres i henhold til foreslått prisendring i prosent	Økes med 10%	10 %
Gebyr byggesak	Gebyrene endres i henhold til foreslått prisendring i prosent	Reduseres med 13,4%	-13,4 %
Reguleringsgebyr	Gebyrene endres i henhold til foreslått prisendring i prosent	Økes med 3%	3,0 %
Vann, avløp og renovasjon (eks mva)			
Vann			
Basert på 120 nye abonnenter			
Årsavgift, vann, pr m ³ , variabel del	9,74	10,29	5,6 %
Bolig på 150m ² bruksareal (inkl. fastabonnementspris); forbruk 150m ³ /år	1 961	2 043	4,2 %
Fast abonnementspris	500	500	0,0 %
Tilkoblingsgebyrer vann, pr m2, lav sats	100	100	0,0 %
snitt 180 m2 lav sats	18 000	18 000	0,0 %
Tilkoblingsgebyrer vann, pr m2, høy sats	200	200	0,0 %
snitt 180 m2 høy sats	36 000	36 000	0,0 %
Avløp			
Basert på 120 nye abonnenter			
Årlig kloakkavgift pr. m ³ , variabel del	18,47	18,47	0,0 %
Bolig på 150m ² bruksareal (inkl. fastabonnementspris); forbruk 150m ³ /år	3 520	3 520	0,0 %
Abonnementspris	750	750	0,0 %
Tilknytningsavgifter kloakk, lav sats	110	110	0,0 %
snitt 180 m2 bruksareal	19 800	19 800	0,0 %
Tilknytningsavgifter kloakk, høy sats	220	220	0,0 %
snitt 180 m2 bruksareal	39 600	39 600	0,0 %
Kontrollgebyr avlesning vannmålere	1 000	1000	0,0 %
Eiendommer med slamavskiller og tilknyttet WC; tømning 1ggr/2.år	1370 kr/r	1 274 kr/år	-7,0 %
Eiendommer med slamavskiller uten tilknyttet WC ; tømning 1ggr/4.år	685 kr/år	685 kr/år	-7,0 %
Eiendommer med minirensanlegg; tømning 1ggr/år	2 740 kr/år	2 548 kr/år	-7,0 %
Eiendommer med tette tanker, 4m3; tømning 1ggr/år	2 740 kr/år	2 548 kr/år	-7,0 %
Eiendommer med slamavskiller/tett tank med våtvolum over 4m3	250 kr/påbegynt m3	250 kr/påbegynt m ³	0,0 %
Eiendommer med fellesanlegg	Som for enkelt anlegg		
Saksbehandlingsgebyr utslippstillatelser	2 500	2 500	0,0 %
Tilsynsgebyr spredt avløpsanlegg	2 000	2 000	0,0 %
Renovasjon			
Renovasjonsavgift	2 016	2 016	0,0 %
Hytterrenovasjon	1 008	1 008	0,0 %
Feiervesen			
Feie- og tilsynsgebyr	380(190+190)	420(210+210)	10,5 %
Samferdsel			
Saksbehandlingsgebyr gravesøknad vei	2 500	2 600	4,0 %
Forringelsesgebyr pr kvm asfaltert trafikkareal	100 kr/kvm	104 kr/kvm	
Forringelsesgebyr pr kvm ikke-asfaltert trafikkareal	50 kr/kvm	52 kr/kvm	

SENTRALADMINISTRASJONEN (eks mva) jf. k.sak 23/09	Sats 2015	Sats 2016	% Endring - der endring forekommer
Meglerpakke	1235	1285	4,0 %
Eiendomsinformasjon	143	149	4,0 %
Bygningsdata	126	131	4,0 %
Grunnkart	190	197	4,0 %
Ledningskart	126	131	4,0 %
Målebrev	237	247	4,0 %
Godkjente bygningstegninger	286	297	4,0 %
Midlertidig brukstillatelse og ferdigattest	261	272	4,0 %
Seksjoneringstillatelse	168	175	4,0 %
Naboliste	119	123	4,0 %
Gjeldende regulering m/ bestemmelser	237	247	4,0 %
Gjeldende kommuneplan	126	131	4,0 %
Ortofoto	119	123	4,0 %
Skråfoto/flyfoto	428	446	4,0 %
Tilknytning til offentlig vann og avløp	46	48	4,0 %
Adkomst til eiendommen	76	79	4,0 %
Kommunale avgifter og gebyrer	122	127	4,0 %
Legalpant	46	48	4,0 %
Fakturagebyr	50	50	0,0 %

Vedlegg 10 B: Gebyrregulativ etter matrikkelloven for Ås kommune for året 2016

Vedtatt i Ås kommunestyre _____

Gjelder fra 01.01.16

Gebyrer for arbeider etter lov om eiendomsregistrering av 17.06.05 (matrikkelloven) - Lovens § 32, forskriftens § 16 fastsettes som følger:

A - Generelle bestemmelser

A.1 Betalingsplikt

Den som får utført tjenester etter dette regulativet, skal betale gebyr etter satser og retningslinjer som fremgår av regulativet. Gebyrkravet rettes mot rekvirent hvis ikke annet er skriftlig avtalt.

Saksgebyrer etter matrikkelloven skal betales selv om saken ikke blir fullført, men etter en redusert gebyrsats. Se pkt B.5

Dersom rekvirent av forskjellige årsaker har betalt for mye i gebyr, skal kommunen så snart forholdet er klarlagt, tilbakebetale for mye betalt gebyr. Det kan ikke kreves rentetillegg for for mye betalt gebyr.

A.2 Hvilket regulativ som skal brukes

Gebyrene for arbeider etter matrikkelloven skal beregnes etter det regulativet som gjelder den dato kommunen mottar en fullstendig rekvisisjon.

A.3 Betalingstidspunkt

Matrikkelforskriften § 16 Gebyr for arbeid etter matrikkelloven, 5. ledd sier:

Kommunen kan kreve gebyr innbetalt forskuddsvis. Dersom kommunen oversitter fristen for oppmålingsforretning eller matrikkelføring, skal gebyret avkortes etter reglene i §§ 18 og 19. Avkortningen gjelder ikke gebyr for utstedt matrikkelbrev, jf. fjerde ledd. Dersom kommunen krever forskuddsbetaling, skal avkortet gebyr tilbakebetales så snart fristene er oversittet

A.4 Urimelig gebyr

Dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn, og det arbeidet og de kostnadene kommunen har hatt, kan administrasjonssjefen eller den han/hun har gitt fullmakt, av eget tiltak fastsette et passende gebyr.

Fullmaktshaver kan under samme forutsetninger og med bakgrunn i grunnlagt søknad fra den som har fått krav om betaling av gebyr, fastsette et redusert gebyr.

Det gjøres i denne sammenheng oppmerksom på at det i betalingsprinsippet er ment at noen saker i en viss grad skal subsidiere andre saker.

A.5 Fritak for gebyr

Når særlige grunner tilsier det, kan administrasjonen etter rimelighetshensyn helt eller delvis gi fritak for betaling av gebyret i en konkret sak.

“Særlige grunner” kan være f.eks være at rekvirenten er en humanitær eller spesielt samfunnsnyttig organisasjon.

A.6 Klage

Enkeltvedtak etter dette regulativet kan påklages. Fylkesmannen er klageinstans. Klage på gebyrfastsettelse eller søknad om helt eller delvis fritak for å betale gebyr, medfører ikke utsettelse av betalingsfrist. Ved klage skal forvaltningslovens regelverk følges. Klagefristen er 3 uker. Jf. Matrikellovens § 46.

Det er ikke adgang til å klage på kommunestyrets vedtak om gebyrregulativ.

A.7 Avbrutt arbeid

Når en rekvirent forårsaker at kommunens arbeid må avbrytes eller avsluttes før det er fullført, skal det betales en andel av tilhørende gebyr tilsvarende det arbeidet kommunen har eller må utføre. Se pkt B.5

A.8 Endring av regulativet eller gebyrsatsene

Konkrete endringer av gebyrregulativet vedtas av kommunestyret, som vurderer disse i forhold til selvkostprinsippet, normalt i forbindelse med kommunestyrets behandling av økonomiplan og budsjett for kommende år.

Årlige oppjusteringer av regulativsatsene skal følge Statens Kartverks indekstall for kart og oppmålingsarbeider og justeres pr.1. januar hvert år. Slik justering trenger ikke politisk behandling. (Indekstall for 1.januar år 2010 er 411,5)

A.9 Gebyr til statlige etater

Der kommunen skal kreve inn gebyrer til statlige etater som f.eks tinglysingsgebyr og dokumentavgift for saker etter dette regulativet, skal utskrivning og innkreving av statlige og kommunale gebyrer skje samordnet.

Kostnader som kommunen påføres i forbindelse med innhenting av relevante opplysninger i forbindelse med oppmålingsforretning, viderefaktureres til rekvirenten.

A.10 Timepris

Timekostnadene skal dekke både de direkte og de indirekte kostnadene. Satsene skal således dekke: brutto lønnskostnader, forbruksmateriell, reisekostnader + forholdsvis del av utstyrs- og inventarkostnader, kontorutgifter, renhold, lys, varme og husleie, opplærings-, utviklings-, fraværs- og administrasjonskostnader + andel av sentraladministrasjonens kostnader som vedkommer aktuell(e) arbeidstaker(e) og aktuelt arbeid.

Timeprisen settes til kr 1 000,-.

A.11 Merkemateriell og transport

Slike kostnader er innbakt i de øvrige satsene og skal ikke faktureres spesielt.

A.12 Unntak fra tidsfrister (Vintertid)

Gjennomføring av oppmålingsforretning har en tidsfrist på 16 uker etter matrikkelforskriften §18. første ledd. Denne tidsfristen løper ikke i perioden 1. desember til 1. april. Hensikten med denne regelen er å utsette fristen for gjennomføring av oppmålingsforretning i en periode på vinteren da snø og tele gjør det vanskelig eller umulig å utføre oppmålingsarbeid.

B - Gebyrer

B.1 Oppretting av grunneiendom og festegrunn

areal fra 0 – 1000 m ²	kr	25 680,-
areal fra 1001 – 2000 m ²	kr	31 607,-
areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da.	kr	1 977,-
oppretting av punktfeste, med markarbeid	kr	25 680,-
oppretting av punktfeste, uten markarbeid	kr	16 692,-

For samtidig fradeling av tilgrensende eiendommer reduseres gebyret med 20% fra og med tomt 3 til og med tomt 9. Deretter reduseres gebyret med 35 % pr tomt.

B.2 Matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn

Per ny registrering i matrikkelen	kr	5 926,-
-----------------------------------	----	---------

B.3 Oppmåling av uteareal på eierseksjon

Gebyr for oppmåling av uteareal til eierseksjon følger satsene i pkt B.1 pr seksjonsenhet. Også prisreduksjon som nevnt i pkt B.1

B.4 Oppretting av anleggseiendom

Gebyr som for oppretting av grunneiendom (B.1)

B.5 Registrering av jordsameie

Gebyr for registrering av eksisterende jordsameie faktureres etter medgått tid. Minstepris kr 3 951,-

B.6 Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning

Gebyr pr. matrikkelenhet	kr	5 926,-
--------------------------	----	---------

I tillegg kommer gebyr for å utføre oppmålingsforretning som pkt B.1

B.7 Avbrudd i oppmålingsforretning eller matrikulering

Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før den er fullført, må avvises, ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelsforhold eller av andre grunner ikke kan fullføres, settes slik i forhold til ordinært gebyr:

Ferdig innkalt forretning:	50 %.
Ferdig avholdt forretning:	75 %
Ferdig matrikkelbrev:	100 %

B.8 Når deler av arbeidet overlates til andre

Der det etter avtale ikke er kommunen som utfører alt arbeidet, settes gebyrsatsene slik i forhold til ordinært gebyr:

Fremskaffe datagrunnlaget:	30 %.
Varsling og oppmålingsforretning:	15 %
Tekniske arbeider og dokumentasjon:	30 %
Registreringsarbeidene:	25 %

B.9 Når oppmålingsforretningen utføres uten markarbeid

Der det etter avtale eller kommunens skjønn ikke er nødvendig med noen form for markarbeid, settes gebyret til 65 % av ordinært gebyr.

B.10 Grensejustering av grunneiendom, festegrunn, jordsameie og

anleggseiendom

areal fra 0-100m ²	kr	8 731,-
areal fra 101-500m ²	kr	13 354,-
areal fra 501-1000m ² *)	kr	22 085,-

Gebyr for slik forretning er pr. berørt naboeiendom.

Også prisreduksjon som nevnt i pkt.B1.

*) Gjelder kun anleggseiendom jf. Matrikkelforskriften § 34.

B.11 Arealoverføring av grunneiendom, festegrunn, jordsameie og anleggseiendom

Gebyr for slik forretning er som arealsatsene i pkt. B.1 per berørt naboeiendom.

Arealoverføring utløser dokumentavgift.

Også prisreduksjon som nevnt i pkt. B.1

B.12 Klarlegging av eksisterende grense der grensen tidligere er tilfredsstillende koordinatbestemt ved oppmålingsforretning

For inntil 2 punkter	kr	5 926,-
For overskytende grensepunkter, pr. punkt	kr	1 975,-

B.13 Klarlegging av rettigheter og / eller eksisterende grense der grensen ikke tidligere er tilfredsstillende koordinatbestemt.

For inntil 2 punkter	kr	11 854,-
For overskytende grensepunkter, pr. punkt	kr	3 951,-

Dersom hele eiendommen skal måles, gjelder regulativets pkt B.1.

Gebyr for klarlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid.

B.14 Privat grenseavtale

Gebyr for denne sakstype beregnes etter medgått tid.

Minstepris er kr 3 817,-

B.15 Forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken

Gjør rekvirenten under sakens gang forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken, opprettholdes likevel gebyret. Dette ses også i sammenheng med pkt B.5

B.16 Utstedelse av matrikkelbrev (statens satser)

Matrikkelbrev inntil 10 sider	kr	175,-
Matrikkelbrev over 10 sider	kr	350,-

Endring i maksimalsatsene reguleres av Statens kartverk i takt med den årlige kostnadsutviklingen.

B.17 Timepris

Der det etter regulativet skal betales timepris, settes denne til kr 1 000,-.

B.18 Disposisjonsrett til kartdata

For salg av disposisjonsrett for kart og geodata betales gebyr i samsvar med satser anbefalt av geovekstforum, ref. Geovekst veiledning kap. 15 (prisene fremgår av Geovekst priskalkulator). Der priskalkulatoren ikke benyttes, legges følgende priser til grunn pr. dekar:

FKB, situasjon og høyde	kr 10
Ortofoto	kr 2
Reguleringsdata	kr 3
VA data	kr 3
I tillegg kommer ekspedisjonsgebyr	kr 1 000

Ortofoto leveres i hele bilder (480 dekar).

Leveranse av fastmerker gjøres ved uttak av fastmerkerapport som inkl. koordinater for fastmerkene, kvalitet på fastmerkene og oversiktskart. Det betales gebyr kr. 330,- pr fastmerkerapport.

Ved større salg av digitale reguleringsdata, fastmerker og eventuelt andre kartdata fremforhandler kommunens administrasjon en separat avtale (for eksempel en abonnementsordning) med de berørte parter.

C – Betalingsregulativ for kart, planer og tegninger på papir eller i digitalformat

C.1 Papirkopier av analoge kart eller tegninger

Med analoge kart menes kart som finnes i kommunens arkiver på papir eller folie. Eksempler på hva som kan finnes av analoge kart er tekniske kart (1:1000), økonomiske kart (1:5000) og adressekart. Med tegninger menes byggetegninger, skisser o.a. De analoge kartene ajourføres normalt ikke. Enkeltstående kopier i arkformatene A4 og A3 er ikke gebyrbelagt. For større kopibestillinger eller kopier i arkformater gjelder følgende gebyrsatser:

Kart- /tegningskopier	Pris pr. stk.
A4	kr 10
A3	kr 15
A2	kr 62
A1	kr 77
A0	kr 88

C.2 Utskrift på papir fra digitale kartdatabaser

Utskrift på papir fra kommunens digitale kartdatabaser (kartplott) leveres i farger. Eksempler på hva som kan finnes av digitale kartdatabaser er tekniske kart, markslagskart og kommuneplankart. Kartplott er basert på kommunens foreliggende kartdatabaser og tegneregler, uten behov for bearbeiding eller tilrettelegging. Dersom kartbaser eller tegneregler må bearbeides eller tilrettelegges, gjelder regulativets pkt. B.17. For kartplottbestillinger eller kartplott i gjelder følgende gebyrsatser:

	Arkformat, pris pr stk papir	Arkformat, pris pr stk PDF	Kundetilpasset kartplott. Arkformat, pris pr stk
A4	kr 108	kr 52	Kr. 52 + time
A3	kr 160	kr 62	Kr. 62 + time
A2	kr 319	kr 129	Kr. 129 + time
A1	kr 449	kr 190	Kr. 196 + time
A0	kr 536	kr 237	Kr. 237 + time

C.3 Flybilder på papirutskrift eller PDF

Med flybilder menes ortofoto og skråfoto. Ortofoto er målestokkholdige flybilder som kan presenteres sammen med andre kartdata. Skråfoto er flybilder som er tatt med en vinkel i forhold til vertikal aksel, er ikke måleriktige og kan ikke presenteres sammen med andre kartdata som et ortofoto. Fotograferingsdato og bildemålestokk som er brukt ved fotografering angis på utskriften. papirutskrift av ortofoto er gebyrbelagt etter følgende satser:

	Flybilder Arkformat, pris pr stk papir	Arkformat, pris pr stk PDF-fil	Papirutskrift av skråfoto er gebyrbelagt etter følgende satser. Arkformat, pris pr stk
A4	kr 118	kr 82	kr 309
A3	kr 150	kr 108	kr 309
A2	kr 319	kr 216	kr 474
A1	kr 427	kr 319	
A0	kr 536	kr 427	

C.4 Forsendelse, porto og ekspedisjonsgebyr

Utskrifter eller kopier som er bestilt emballeres og forsendes. For nødvendig emballasje og porto gjelder følgende satser:

Enhet Pris pr. enhet/forsendelse

Kartrull/kartong/cd eller lignende kr. 26,-.

Porto – postens gjeldende satser.

Dersom betaling for kartprodukter på papir og kopier på papir skjer ved bruk av faktura, påløper fakturagebyr for utsending av fakturaen:

Enhet Pris pr. faktura

Fakturagebyr påløper etter kommunale satser.

Vedlegg 10 C: Gebyrregulativ for behandling av bygge-, dele- og plansaker etter plan- og bygningslovens § 33-1 for år 2016

Ås kommune

Vedtatt i Ås kommunestyre: _____

GENERELT

Dette regulativet er vedtatt med hjemmel i § 33-1 i plan og bygningsloven av 2008. Regulativet gjelder for saker innkommet fra og med 1. januar 2016

Av byggesaksgebyrene utgjør ca.10 % av satsene utgifter til tilsyn.

Areal som nyttes i regulativet er bruksareal (BRA) og beregnes i henhold til Norsk Standard 3940.

Betalingsbetingelser:

1. Betaling kreves når vedtaket er fattet og forfaller til betaling umiddelbart.
Eksempelvis: Når rammetillatelse er gitt, når tillatelse til tiltak er gitt, når tillatelse til opprettelse av ny grunneiendom er gitt, når avslag på søknad foreligger, når reguleringsplan legges ut til offentlig ettersyn.
2. Ved avslag kreves 70 % av fullt gebyr.
Dersom det innsendes revidert søknad innen 3 måneder etter vedtaket om avslag, vil innbetalt gebyr trekkes fra på den nye søknaden.
3. Når en sak trekkes etter at første gangs vedtak er fattet, skal 70 % av fullt gebyr betales.
4. Gebyr for behandling av private reguleringsforslag fastsettes ut fra de satser som gjelder ved forhåndsvarsling av igangsetting av reguleringsarbeid.
5. Gebyret kan fravikes når det er åpenbart urimelig. Øvre beløpsgrense for gebyr er kr. 1.500.000 per tiltak /plan.

BYGGESAKER

1	Tiltak som behandles etter søknad i h.h.t. plan- og bygningslovens §§ 20-1, 20-3.
----------	--

1.1 Bolig – / fritidseiendom	
1.1.1 Enebolig	26 818
1.1.2 Enebolig med sekundærleilighet.	33 523
1.1.3 Tomannsboliger	40 227
1.1.4 Andre boligbygg, per boenhet utover 1.1.3.	9 200
1.1.5 Tilbygg, påbygg, underbygging, ombygging:	
Inntil 15 m ²	4 778
16 – 30 m ²	5 544
31 – 50 m ²	8 085
51 – 70 m ²	11 088
71 – 100 m ²	13 514
Over 100 m ²	18 480
1.1.6 Andre tiltak på bolig- og fritidseiendom (som ikke går under 1.8)	8 605

1.2 Bygninger til andre formål enn bolig, - gjelder nybygg, til-, på-, under- og ombygging.	
1.2.1 0 – 300 m ²	60 000
1.2.2 301 – 600 m ²	85 000
1.2.3 501 – 1000 m ²	100 000
1.2.4 Til-, på-, under- og ombygging:	
Inntil 50 m ²	20 000
51 – 100 m ²	30 000
100 – 300 m ²	50 000
301 – 1000 m ²	60 000
Tillegg per m ² for areal over 1000 m ² :	
1001 – 10 000 m ²	30
10 001 – 20 000 m ²	20
Over 20 001 m ²	10

1.3 Tekniske installasjoner	
1.3.1 VVS-tiltak, heis, antenner, master, o.l.	6 435
1.3.2 Skorsteiner, brannmurer, andre mindre tiltak	2 365

1.4 Veianlegg og røranlegg i grunnen	
1.4.1 Mindre anlegg	5 500
1.4.2 Større anlegg	9 500

1.5 Riving	
1.5.1 Riving < 100 m ²	4 000
1.5.2 Riving > 100 m ²	8.000
Når riving søkes og gjennomføres samtidig med oppføring av nytt bygg på samme eiendom betales halvt gebyr for riving.	

1.6 Bruksendring uten bygningsmessige tiltak	7 040
---	-------

1.7 Skilt- og reklameinnretninger	
1.7.1 Enkeltskilt, per skilt	3 520
1.7.2 Skiltplan (flere enn to skilt)	7 590

1.8 Andre tiltak, diverse	
1.8.1 Fasadeendring, støttemur, gjerde, levegg, støyskjerm, svømmebasseng, brønn, dam, o.l.	4 675
1.8.2 Terrenginngrep, brygger, moloer, naust, o.l.	7 040
1.8.3 Massedeponi Inntil 10 000 m ³	11 660
For hver overskytende 1 000 m ³ over 10 000 m ³ ;	600
1.8.4 Midlertidig brukstillatelse	1 500

1.9 Endringer	
1.9.1 Reviderte tegninger, - fast pris. Gjelder ikke småhus og fritidsboliger.	2 500
1.9.2 Endring av tidligere innvilget tillatelse; 25 % av opprinnelig gebyr, minimum kr. 2 500.	

1.10 Igangsettingstillatelse	
1.10.1 Gebyr for hver igangsettingstillatelse (rammesøknad)	3 000

1.11 Gebyr ved mangelfull søknad	
Dersom søker ikke har komplettert søknad etter første brev fra bygningsmyndigheten med angitte mangler, påløper det et tilleggsgebyr på kr. 2 000 for hvert påfølgende mangelbrev som må skrives. Gebyret faktureres søker.	

2	Tiltak som behandles etter søknad i h.h.t. plan- og bygningslovens § 20-1, jf. § 20-4, tiltak som kan forestås av tiltakshaver, jf. SAK §§ 3-1, 3-2.
2.1 Mindre tiltak på bebygd eiendom, midlertidige bygninger, konstruksjoner og anlegg samt alminnelig driftsbygninger i landbruket. Nybygg, tilbygg, endring, bruksendring, riving og annet.	
Inntil 15 m ²	4 778
16 – 30 m ²	5 544
31 – 50 m ²	8 085
51 – 70 m ²	11 088
71 – 100 m ²	13 514
Over 100 m ²	18 480
Tillegg per m ² for areal over 100 m ² :	20

3	Godkjenning av selvbygger etter saksbehandlingsforskriftens § 6-8.
3.1 Godkjenning av person for ansvarsrett som selvbygger av egen bolig eller fritidsbolig.	5 000

4	Deling etter plan- og bygningslovens § 20-1, bokstav m
4.1 Ved søknad om fradeling av inntil to nye parseller	10 550
4.2 Ved søknad om fradeling av flere enn to nye parseller	16 550

5	Ulovlig byggearbeid
5.1	Saksbehandling som påløper i forbindelse med ulovlig arbeid og bruksendring og /eller arbeid som er utført i strid med tillatelser /bestemmelser/ satt i gang uten tillatelse faktureres etter medgått tid; timepris kr. 1000,-
5.2	Overtredelsesgebyr: Det vises til plan- og bygningslovens 32-8 og til kapittel 16 i Forskrift om byggesak m/ veiledning, om utmåling av overtredelsesgebyr.

6	Dispensasjonssøknad i h.h.t. plan- og bygningslovens §§ 19-1, 29-4, første ledd.
6.1	Søknad som avklares uten regionale myndigheters uttalelse. 5 500
6.2	Søknad som krever regionale myndigheters uttalelse. 8 500
I tilfeller hvor det er nødvendig med flere dispensasjoner for samme tiltak betales 50 % av satsen for dispensasjoner utover den første.	

7	Sakkyndig bistand
Der kommunen leier inn sakkyndig bistand for kontroll, uttalelser, vurderinger i henhold til lov- og forskriftskrav og lignende, settes gebyr lik kostnader for slik bistand. I tillegg påløper et gebyr på kr. 3 300.	

PLANSAKER

8	Forslag til reguleringsplaner
	For arealer inntil 5 000 m ² 93 400
	For arealer mellom 5 001 og 10 000 m ² 160 800
	For arealer mellom 10 001 og 20 000 m ² 226 900
	For arealer mellom 20 001 og 30 000 m ² 267 200
De beregnes gebyrtillegg på kr. 5 450 per hele dekar som overstiger 30 000 m ² .	
I tillegg til det faste gebyret påløper det et tilleggsgebyr dersom planen ikke leveres i fullverdig digital form (SOSI-plan og etter Nasjonal produktspesifikasjon). Tilleggsgebyret skal tilsvare kommunens utgifter til digitalisering eller oppretting av allerede digitalisert plan. Gebyret inkluderer levering av digitalt kartverk fra kommunen.	

9	Forslag til mindre endring av reguleringsplan
	Gebyr per endring, jf. pbl. 12-14. 16 600

10	Konsekvensutredninger
For planer som skal behandles etter forskrift om konsekvensutredning betales et tillegg som tilsvarer 50 % av beregnet gebyr etter punkt 8.	

Vedlegg 11: Totaloversikt funksjoner

(Tall i tusen)

Funksjon	Sentral adm.	Oppvekst og kultur	Helse og sosial	Teknikk og miljø	B 2016	B 2015	Endring %
100 Politisk styring	29 499	-	-	-	29 499	15 080	96 %
110 Kontroll og revisjon	1 741	-	-	-	1 741	1 568	11 %
120 Administrasjon	43 946	2 109	3 334	1 695	51 084	46 345	10 %
121 Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	-	-	-	4 344	4 344	3 351	30 %
130 Administrasjonslokaler	56 348	-	-	22 184	78 532	22 263	253 %
180 Diverse fellesutgifter	6 633	-	-	-	6 633	9 099	-27 %
201 Førskole	690	140 711	-	-	141 401	141 383	0 %
202 Grunnskole	2 179	192 436	-	-	194 615	187 372	4 %
211 Styrket tilbud til førskolebarn	-	8 316	-	-	8 316	7 385	13 %
213 Voksenopplæring	-	3 725	-	-	3 725	4 378	-15 %
215 Skolefritidstilbud	-	-696	-45	-	-741	-241	207 %
221 Førskolelokaler og skyss	-	24	-	7 630	7 654	6 014	27 %
222 Skolelokaler	-	-	-	25 445	25 445	22 563	13 %
223 Skoleskyss	-	2 728	-	-	2 728	2 228	22 %
231 Aktivitetstilbud barn og unge	-	3 554	-	204	3 758	3 672	2 %
232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	-	-	11 621	1 754	13 375	12 584	6 %
233 Forebyggende arbeid, helse og sosial	-	-	1 598	-	1 598	1 339	19 %
234 Aktivisering og servicetj. ovenfor eldre og funksjonsh.	-	-	13 667	815	14 482	17 017	-15 %
241 Diagnose, behandling, re-/habilitering	-	-	29 227	-	29 227	24 475	19 %
242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	-	5	11 153	1 242	12 400	11 880	4 %
243 Tilbud til personer med rusproblemer	-	-	3 543	-	3 543	3 457	2 %
244 Barneverntjeneste	-	-	8 268	1 053	9 321	7 508	24 %
251 Barneverntiltak i familien	-	-	4 047	-	4 047	2 813	44 %
252 Barneverntiltak utenfor familien	-	-	10 719	-	10 719	9 752	10 %
253 Pleie, omsorg, hjelp og re-/habilitering i institusjon	1 138	-	125 105	5 647	131 890	116 168	14 %
254 Kjernetjenester knyttet til pleie, omsorg, hjelp til hjemmeboende	301	-	95 637	-	95 938	91 169	5 %
255 Medfinansiering somatiske tjenester	-	-	-	-	-	100	-100 %
256 Akutthjelp helse- og omsorgstjenesten	-	-	100	-	100	-	*
261 Institusjonslokaler	-	-	-	4 786	4 786	4 299	11 %
265 Kommunalt disponerte boliger	-	-	-	-11 175	-11 175	-10 770	4 %
273 Kommunale sysselsettingstiltak	-	-	1 368	-	1 368	1 368	0 %
275 Introduksjonsordningen	1 332	241	5 602	-	7 175	3 923	83 %
276 Kvalifiseringsordningen	-	-	4 787	-	4 787	4 731	1 %
281 Økonomisk sosialhjelp	-	-	8 200	-	8 200	5 900	39 %
283 Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig mv.	305	-	-	-	305	280	9 %
285 Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	-	-	-	1 651	1 651	1 631	1 %
290 Interkommunale samarbeid (§27-samarbeid)	-	-	-	-	-	-	*
301 Plansaksbehandling	9	-	-	-	9	2 338	-100 %
302 Byggsaksbehandling og eierseksjonering	305	-	-	-387	-82	-598	-86 %

Funksjon	Sentral adm.	Oppvekst og kultur	Helse og sosial	Teknikk og miljø	B 2016	B 2015	Endring %
303 Kart og oppmåling	-	-	-	2 346	2 346	2 483	-6 %
315 Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak	-	-	-	84	84	84	0 %
325 Tilrettelegging og bistand til næringslivet	-239	-	-	-	-239	-239	0 %
329 Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling	1 139	-	-	-	1 139	1 104	3 %
332 Kommunale veier, miljø- og trafiksikkerhetstiltak og parkering	-	-	601	12 765	13 366	13 027	3 %
335 Rekreasjon i tettsted	-	-	-	2 975	2 975	3 060	-3 %
338 Forebygging av branner og andre ulykker	-	-	-	-161	-161	-205	-21 %
339 Beredskap mot branner og andre ulykker	-	-	-	12 079	12 079	11 438	6 %
340 Produksjon av vann	-	-	-	5 638	5 638	5 500	3 %
345 Distribusjon av vann	-	-	-	-13 651	-13 651	-11 663	17 %
350 Avløpsrensing	-	-	-	14 844	14 844	12 594	18 %
353 Avløpsnett/innsamling av avløpsvann	-	-	-	-22 158	-22 158	-19 976	11 %
354 Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l	-	-	-	-	-	-36	-100 %
355 Innsamling av husholdningsavfall	-	-	-	-452	-452	-307	47 %
360 Naturforvaltning og friluftsliv	391	-	-	1 323	1 714	1 897	-10 %
370 Bibliotek	-	7 176	-	546	7 722	6 486	19 %
375 Museer	-	70	-	-	70	70	0 %
377 Kunstformidling	-	135	-	-	135	135	0 %
380 Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg	-	-	-	-165	-165	-140	18 %
381 Kommunale idrettsbygg og anlegg	-	-	-	5 031	5 031	5 354	-6 %
383 Musikk og kulturskoler	-	6 646	-	-	6 646	6 429	3 %
385 Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg	-	1 230	-	-	1 230	1 211	2 %
386 Kommunale kulturbygg	-	1 562	-	2 565	4 127	3 531	17 %
390 Den norske kirke	7 739	-	-	-	7 739	7 472	4 %
392 Andre religiøse formål	1 077	-	-	-	1 077	277	289 %
860 Motpost avskrivinger	-56 348	-	-	-	-56 348	-	*
SUM	98 185	369 972	338 532	90 497	897 186	833 410	8 %

Vedlegg 12: Interkommunalt samarbeid i Follo, oversikt over diverse organer

ORGANISASJONSFORM/ ORGANER	DELTAKENDE KOMMUNER	VERTS- KOMMUNE
Regionråd:		
Follorådet	Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Roterer hvert år. 2016: Oppegård
Aksjeselskaper:		
Follo Futura AS	Enebakk, Frogn, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Ås
Alarmsentral Brann Øst As	Moss, Rygge, råde, Våler, Vestby, Sarpsborg, Fredrikstad, Halden, Skiptvet, Spydeberg, Askim, Trøgstad, Eidsberg, Rakkestad, Marker, Aremark, Enebakk, Frogn, Oppegård, Ski og Ås	Moss
Interkommunale selskaper:		
Follo Barnevernvakt IKS	Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Ski
Follo barne- og ungdomsskole	Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Ski
Follo distriktsrevisjon	Enebakk, Ski, Ås, Nesodden	Ski
Follo Legevakt IKS	Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Ås	Ski
Follo lokalmedisinske senter IKS	Nesodden, Enebakk, Ski, Oppegård, Frogn, Ås	Ski
Follo Ren	Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Ås	Ås
Follo Kvalifiseringssenter IKS	Frogn, Ski, Vestby	Ski
Krise- og incestsenteret i Follo IKS	Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Ås
Follo Brannvesen IKS	Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Ås	Ski
Nordre Follo Renseanlegg	Oppegård, Ski, Ås	Ås
Søndre Follo Renseanlegg	Vestby, Ås	Vestby
Kommunelovens § 27-organer:		
Follo Omsorgsboliger	Enebakk, Ski, Vestby	Ski
Follo økonomiske rådgivningstjeneste	Oppegård, Ski, Vestby	Ski
Follo Interkommunale kontrollutvalgssekretariat (FIKS)	Enebakk, Frogn, Oppegård, Ski, Vestby, Ås, Nesodden	Ås
Kemneren i Follo	Enebakk, Frogn, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Oppegård
Samarbeidsavtale:		
Follo landbrukskontor	Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Ås
Felles innkjøpskontor	Frogn, Nesodden, Vestby, Ås	Vestby
Tolketjenesten i Follo (TiF)	Enebakk, Frogn, Oppegård, Ski, Vestby og Ås	Ski
Felles opplæringstilbud innen ulike områder (Kompetansehjulet i Follo)	Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Ås
Fagrådet for vann- og avløpsteknisk samarbeid i indre Oslofjord	Hurum, Røyken, Asker, Bærum, Oslo, Oppegård, Ski, Ås, Nesodden, Frogn og Vestby	Oslo ivaretar det daglige arbeid
IKT-Follo	Ski, Ås, Vestby, Frogn, Nesodden og Oppegård	Ski
Stiftelse:		
Follo Museum	Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Frogn

Saksutskrift

Budsjett for kontroll og tilsyn 2016

Saksbehandler: Jan T. Løkken	Saksnr.: 15/00282-1
Behandlingsrekkefølge	Møtedato
1 Ås kontrollutvalg	20/15 08.09.2015

Ås kontrollutvalgs behandling 08.09.2015:

Votering:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Ås kontrollutvalgs vedtak 08.09.2015:

1. Ås kommunes utgifter til kontroll og tilsyn for 2016 budsjetteres til kr 1 694 000.
2. Budsjettforslaget oversendes Ås kommunestyre og skal inngå i kommunens budsjett for 2016.

Saksutskriften bekreftes
Ås, 16.september 2015

Jan T. Løkken
Kontrollsjef /s./

Saksfremlegg

Sekretariatets innstilling:

1. Ås kommunes utgifter til kontroll og tilsyn for 2016 budsjetteres til kr 1 694 000.
2. Budsjettforslaget oversendes Ås kommunestyre og skal inngå i kommunens budsjett for 2016.

SAKSUTREDNING:

Kontrollutvalget skal innstille om budsjett for kontroll og tilsyn i kommunen, jf. forskrift om kontrollutvalg §18: ” *Kontrollutvalget utarbeider forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. Kontrollutvalgets forslag til budsjetttramme for kontroll- og revisjonsarbeidet skal følge formannskapet/kommunerådets eller fylkesutvalgets/fylkesrådets innstilling til kommunestyret eller fylkestinget.*

Der kommunen eller fylkeskommunen har en egen revisjon avgir revisjonen innstilling til kontrollutvalget om budsjett for revisjonen”

Forslaget skal inneholde budsjetterte utgifter til revisjonen, sekretærfunksjonen og direkte utgifter til kontrollutvalget.

Kostnader til Follo distriktsrevisjon - FDR

FDR er kommunens regnskapsrevisor og står for den årlige forvaltningsrevisjonen. Budsjettet for FDR bygger på 7,4 årsverk, hvorav 2,55 årsverk er avsatt til forvaltningsrevisjon. Ås kommune har rett til ca. 2 forvaltningsrevisjoner pr. år.

Budsjetterte driftsutgifter for FDR beløper seg til 7,2 mill. kr. Av inntektene er ca 6,2 mill. kr refusjoner fra eierkommunene. Kr 900 000 er honorarinntekter fra andre klienter. Finansinntekter og bruk av disposisjonsfond balanserer budsjettet. Revisjonen begrunner økningen i refusjonsbeløpene fra kommunene bl.a. med at det nå er fire kommuner mot tidligere seks som må dele på faste kostnader ved driften av selskapet. Eierkommunenes bidrag fordeles i forhold til innbyggertall. Ås kommunes andel av utgiftene blir etter dette **kr 1 285 000,-**.

Kostnader til sekretariatet - FIKS

FIKS forbereder og følger opp kontrollutvalgets møter, har sekretæransvaret og utreder saker. Sekretariatet tar også hånd om selskapskontrollen for kommunene. Alle syv Follo-kommuner deltar i FIKS og sekretariatet har 1,6 årsverk. Sekretariatets driftsutgifter fordeles med et likt basistilskudd på hver kommune for 50 % av driftskostnadene og de resterende 50 % av driftskostnadene fordeles etter folketall. Styret for FIKS har fastsatt budsjettet for FIKS for 2016 med kr 1 813 000,- i driftsutgifter. Mye av økningen av utgiftene er en følge av Follorådets forslag om å harmonisere styrehonorarene i de interkommunale selskapene i Follo. Ås kommunes andel av kostnadene til sekretariatsfunksjonen for 2016 blir **kr 253 000,-**.

Kontrollutvalgets egne kostnader

Budsjettforslaget baserer seg på at utvalget skal ha 8 møter, inkludert ett møte i faglig forum for kontrollutvalga i Follo. Kommunens reglement setter rammene for godtgjørelsen til utvalget. Lederen skal ha en godtgjørelse tilsvarende 3% av ordførerens godtgjørelse. I tillegg skal lederen ha møtegodtgjørelse. Møtegodtgjørelsene for medlemmene utgjør 0,1% av ordførerens godtgjørelse. Ordførerens lønn skal tilsvare rådmannens lønn, jf. godtgjøringsreglementet pkt. 13.2.1. Rådmannens lønn pr. 1.1.15 er kr 1 050 000 og vår beregning av godtgjøring for utvalget tar utgangspunkt i dette beløpet.

Kontrollutvalget har fra 2013 vært medlem av Forum for kontroll og tilsyn (FKT) og utvalget har vært representert på deres fagkonferanse og årsmøte. Dessuten har utvalget pleid å delta i NKRFs landskonferanse for kontrollutvalg. Forslaget til budsjett gjør at alle medlemmene kan delta på ett av disse tilbudene.

Styret i FIKS har vedtatt å avholde en oppstartkurs over to dager for de nye kontrollutvalgene 14. og 15. januar 2016. Det ble opprinnelig avsatt midler til dette kurset i budsjettet for 2015 og vi foreslår at midlene føres opp på nytt.

Budsjett kontrollutvalgets egne utgifter 2015 (kr)	
Leder	32 000
Utvalgsmedlemmer	42 000
Arbeidsgiveravgift	10 000
Konferanser FKT eller NKRF	35 000
Oppstartkurs	17 000
Abonnement Kommunal rapport	10 000
Medlemskap i FKT	4 200
Andre driftsutgifter (bl.a. servering)	6 000
Sum	Kr 156 200 avrundet kr 156 000

Kr 156 000,- budsjetteres for utvalgets egne kostnader.

Oppsummering

Budsjett for 2016 og for tre foregående år (kr).

	2013	2014	2015	2016
FDR	1 101 000	1 133 000	1 130 000	1 285 000
FIKS	217 000	225 000	235 000	253 000
Utvalgets egne utgifter	133 000	123 000	151 000	156 000
SUM	1 451 000	1 481 000	1 516 000	1 694 000

Ås, 28.08.2015
Jan T. Løkken/s./
Sekretær

- Vedlegg:**
1. FDRs forslag til budsjett for 2016
 2. FIKS budsjett for 2015 og utdrag økonomiplanen for 2015– 2018.
 3. Utdrag av godtgjøringsreglementet

FOLLO INTERKOMMUNALE KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT

ENEBAKK, FROGN, OPPEGÅRD, NESODDEN, SKI, VESTBY OG ÅS

2)

Saksutskrift

Budsjett 2016

Saksbehandler: Jan T. Løkken	Saksnr.: 15/00192-1
Behandlingsrekkefølge	Møtedato
1 Styret i FIKS	16/15 10.06.2015

Styret i FIKS - behandling 10.06.2015:

Votering:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Styret i FIKS - vedtak 10.06.2015:

1. Styret vedtar følgende driftsbudsjett for FIKS for 2016:

Lønnsutgifter	kr 1 314 000
Godtgjørelse til styret	kr 93 000
Øvrige driftsutgifter	kr 406 000
Sum	kr 1 813 000
Refusjoner fra kommunene	kr 1 813 000
Resultat	kr 0

Driftsutgiftene refunderes av deltakerkommunene med følgende fordeling:

Enebakk	kr 201 000
Frogn	kr 234 000
Nesodden	kr 252 000
Oppegård	kr 307 000
Ski	kr 328 000
Vestby	kr 238 000
Ås	kr 253 000

2. Styret slutter seg til forslaget til økonomiplan for 2016 – 2019.

Follo Interkommunale kontrollutvalgssekretariat
Postadresse: Postboks 195, 1431 Ås
Besøksadresse: Rådhusplassen 29
64 96 20 58 (m): 95 93 96 56
FIKS@follofik.no
www.follofik.no

	Folketall	Refusjon i kr			
	01.01.2015	2016	2017	2018	2019
Enebakk	10 760	201 000	207 000	213 000	219 000
Frogn	15 656	234 000	240 000	248 000	255 000
Nesodden	18 372	252 000	260 000	268 000	276 000
Oppegård	26 580	307 000	315 000	320 000	330 000
Ski	29 775	328 000	337 000	347 000	357 000
Vestby	16 310	238 000	245 000	252 000	260 000
Ås	18 503	253 000	260 000	268 000	276 000
Til sammen	135 956	1 813 000	1 864 000	1 916 000	1 973 000

Saksutskriften bekreftes
Ås, 13. august 2015

Jan T. Løkken/s./
Kontrollsjef

Saksfremlegg

Sekretariatets innstilling:

1. Styret vedtar følgende driftsbudsjett for FIKS for 2016:

Lønnsutgifter	kr 1 314 000
Godtgjørelse til styret	kr 93 000
Øvrige driftsutgifter	kr 406 000
Sum	kr 1 813 000
Refusjoner fra kommunene	kr 1 813 000
Resultat	kr 0

Driftsutgiftene refunderes av deltakerkommunene med følgende fordeling:

Enebakk	kr 201 000
Frogn	kr 234 000
Nesodden	kr 252 000
Oppegård	kr 307 000
Ski	kr 328 000
Vestby	kr 238 000
Ås	kr 253 000

2. Styret slutter seg til forslaget til økonomiplan for 2016 – 2019.

	Folketal	Refusjon i kr				
	01.01.2015	2016	2017	2018	2019	
Enebakk	10 760	201000	207000	213000	219000	
Frogn	15 656	234000	240000	248000	255000	
Nesodden	18 372	252000	260000	268000	276000	
Oppegård	26 580	307000	315000	320000	330000	
Ski	29 775	328000	337000	347000	357000	
Vestby	16 310	238000	245000	252000	260000	
Ås	18 503	253000	260000	268000	276000	
Til sammen	135 956	1 813 000	1 864 000	1 916 000	1 973 000	

Vedlegg:

Budsjett 2016 versjon 3.xlsx

SAKSUTREDNING:

Budsjettet er en videreføring av aktivitetene på 2015-nivå. Øningen i lønnskostnader på 3% er i tråd med Follorådets anbefaling, mottatt 29. mai. I forslaget til godtgjøringen av styret har vi fulgt opp Follorådet forslag til harmonisering av styrehonorarene i de interkommunale selskapene i Follo. Dekningen av reiseutgifter blir en del av det faste møtehonoraret. Kjøregodtgjøringen for styret beløp seg i 2014 til ca kr 3200. Godtgjøringen er etter dette ca. tredoblet sammenlignet med budsjettet for 2015. Kjøp av varer og tjenester er justert ut fra erfaringer eller basert på forventet prisstigning som vi har satt til 2,5%.

Medlemskapet i NKRF koster ca. kr 15 000 og medlemskapet i FKT koster kr 6600. Ordningen med fri telefon (telefon og data) for daglig leder videreføres i samsvar med reglene for ledere i Ås kommune. Reglene forutsetter nøktern bruk. Posten «Kompetanseutviklingstiltak» skal blant annet dekke fellesutgifter i forbindelse med oppstartkonferansen.

Husleien baserer seg på en avtale fra 3.12.13. Avtalen skal prisjusteres hvert år med 2013 som basisår (kr 100 000). Husleien er splittet opp i forhold til 2015 med husleie på en post og leie av p-plasser under «Andre husleieutgifter».

Inventarposten er satt opp i tilfelle utstyr må fornyes eller justeringer av internett etc. Posten «Kjøp fra kommuner» gjelder serviceavtalen med Ås kommune. Denne skal prisjusteres hvert år med 2013 som basisår. Prisen var da satt til kr 90 000.

Forslaget til refusjoner fra kommunene økes med 6,6%, hvorav økningen i møtegodtgjørelsen står for en vesentlig del. Av hensyn til likviditeten før refusjonen fra kommunene kommer og framtidige utfordringer, foreslår vi at fondet holdes urørt i budsjettet for 2016.

Ås, 01.06.2015

Jan T. Løkken/s./
sekretær

Vedlegg:

1. Detaljert budsjett 2016
2. Budsjett 2016 og økonomiplan 2016 – 2019
3. Follorådets mal for forventningsbrev 2016

Kontrollutvalget i Ås

	2013	2014	2015	2016
FDR	1 101 000	1 133 000	1 130 000	1 285 000
FIKS	217 000	225 000	235 000	253 000
Utvalgets egne utgifter	133 000	123 000	151 000	156 000
SUM	1 451 000	1 481 000	1 516 000	1 694 000

Ås, 28.08.2015

Jan T. Løkken/s./
Sekretær

- Vedlegg:**
1. FDRs forslag til budsjett for 2016
 2. FIKS budsjett for 2015 og utdrag økonomiplanen for 2015–2018.
 3. Utdrag av godtgjøringsreglementet

ÅS KOMMUNES REGLEMENTER
Vedtatt av Kommunestyret 10.06.2015 i K-sak 41/15
med senere endringer. Sist oppdatert 06.10.2015.

Ikrafttreden: Fra Kommunestyrets konstituering i oktober 2015.

Utdrag av kap. 13 – Reglement for godtgjørelse til folkevalgte

13 Reglement for godtgjørelse til folkevalgte

13.1. Generelt

- 13.1.1. Godtgjørelsen til folkevalgte reguleres 1. januar hvert år, med grunnlag i ordførerens godtgjørelse pr. 1. januar.
- 13.1.2. Reglementet revideres minst en gang i hver kommunestyreperiode.

FASTE GODTGJØRELSER

13.2 Ordfører

- 13.2.1. Ordførerens faste godtgjørelse tilsvarer 119 % av stortingsrepresentanters godtgjørelse. Godtgjørelsen reguleres 1. januar.
- 13.2.2. For eventuelle verv som ikke innehas i egenskap av Ordfører gis vanlig godtgjørelse. Når ordfører er leder av slikt utvalg gis 50 % av vanlig ledergodtgjørelse.
- 13.2.3. Ved avgang gis ordføreren godtgjørelse i samsvar med vedtak i F-sak 32/92.
- 13.2.4. Pensjonsordning for ordfører og for folkevalgte som har godtgjørelse tilsvarende 1/3 av en full godtgjørelse, følger vedtak i K-sak 5/14

13.3 Varaordfører

- 13.3.1. Varaordførerens faste godtgjørelse fastsettes til 6 % av ordførerens godtgjørelse.
- 13.3.2. Dersom varaordføreren, under f.eks. ferier og sykdom, trer inn i ordførerens sted i full stilling, gis i stedet godtgjørelse lik ordførerens godtgjørelse for det aktuelle tidsrom.
- 13.3.3. Det gis møtegodtgjørelse i tillegg.

13.4 Andre verv

13.4.1 Følgende verv gis en godtgjørelse tilsvarende 5 % av ordførerens godtgjørelse:

- Formannskapetets medlemmer unntatt ordfører
- Leder av Hovedutvalg for oppvekst og kultur
- Leder av Hovedutvalg for helse og sosial
- Leder av Hovedutvalg for teknikk og miljø

Det gis møtegodtgjørelse i tillegg.

13.4.2 Følgende verv gis en godtgjørelse tilsvarende 4 % av ordførerens godtgjørelse:

- Leder av Administrasjonsutvalget
- Leder av Plan- og byggekomiteen

Det gis møtegodtgjørelse i tillegg.

13.4.3 Følgende verv gis en godtgjørelse tilsvarende 3 % av ordførerens godtgjørelse:

- Leder av Kontrollutvalget

Det gis møtegodtgjørelse i tillegg.

13.4.4 Alle gruppeledere gis en fast årlig godtgjørelse på 1 % av ordførerens godtgjørelse.

13.5 Faste godtgjørelser dekker også deltakelse på konferanser, kurs, befaringer o.l. i forbindelse med vervet.

13.6 Fravær på mer enn ¼ av møter fra verv med fast godtgjørelse trekkes tilsvarende ved årsavregningen.

13.7 Faste godtgjørelser utbetales månedlig.

VARIABLE GODTGJØRELSER

13.8 Møtegodtgjørelse

13.8.1 Møtegodtgjørelsen tilsvarende 0,1 % av ordførerens godtgjørelse.

13.8.2 Møtegodtgjørelse gis for kommunestyreverv og for verv som nevnt under pkt. 13.4.1 - 13.4.4, for medlem av overformynderiet og for andre utvalg oppnevnt av Kommunestyre, Formannskap eller hovedutvalg.

13.8.3 Representanter for organisasjoner som deltar i referansegrupper/arbeids- grupper, som er et ledd i kommunalt planleggingsarbeid, gis møtegodtgjørelse.

13.8.4 Arbeidstakerrepresentanter i partssammensatte utvalg gis samme møte godtgjørelse som de kommunalt oppnevnte dersom møtene er lagt utenom arbeidstiden.

13.8.5 Møtegodtgjørelse gis også kommunens representanter i interkommunale tillitsverv der ikke annen godtgjørelse er bestemt. Dette gjelder ikke ordfører eller varaordfører som møter i ordførers fravær.

13.8.6 Stedfortreder som møter på minst ¼ av møtene i verv med fast godtgjørelse gis forholdsmessig del av den faste godtgjørelsen.

13.8.7 Varamedlemmer som møter får møtegodtgjørelse.

13.8.8 Ledere i utvalg oppnevnt av Kommunestyre, Formannskap eller hovedutvalg og som ikke får fast godtgjørelse, gis dobbel møtegodtgjørelse.

13.8.9 Dobbelt møtegodtgjørelse gis til medlem som fungerer i lederens sted.

13.8.10 For heldagsmøter (minst 6 timer) gis dobbel møtegodtgjørelse.

- 13.8.11 For de verv som ikke har fast godtgjørelse honoreres befaringer som ikke er lagt før eller etter møte, konferanser, kurs o.l. etter sats for møtgodtgjørelse.
- 13.8.12 Begrensninger: Sammenhengende møter i personidentiske utvalg godtgjøres som for ett møte. Det gis ikke møtgodtgjørelse for telefonmøter.
- 13.8.13 Variable møtgodtgjørelser utbetales i desember.

13.9 Godtgjørelse for tapt arbeidsfortjeneste

- 13.9.1 Godtgjørelse for tapt arbeidsfortjeneste gis for den tiden vedkommende skal utføre sitt arbeid.
- 13.9.2 Ulegitimert tapt arbeidsfortjeneste dekkes i samsvar med fylkeskommunens satser. Ulegitimert tapt arbeidsfortjeneste gis for den tiden vedkommende skal utføre sitt arbeid. Hjemmearbeidende, studenter og pensjonister kan når de må forsømme sine daglige gjøremål for å ivareta tillitsverv, kreve godtgjørelse for dagmøter etter ulegitimert sats.
- 13.9.3 Legitimert tap i arbeidsinntekt dekkes i samsvar med fylkeskommunens satser. For arbeidstaker må skriftlig attestasjon fra arbeidsgiver foreligge. For selvstendig næringsdrivende må skriftlig attestasjon fra ligningskontoret for siste ligningsår foreligge.

13.10 Kommunalt reiseregulativ

Alle folkevalgte har rett til skyss-, kost- og oppholdsgodtgjørelse etter de regler som til en hver tid gjelder i kommunenes reiseregulativ, jf. Hovedavtalen.

13.11 Telefongodtgjørelse

- 13.11.1 Ordføreren gis gratis mobiltelefon og bredbåndsdekning.
- 13.11.2 Folkevalgt som innehar verv som er nevnt under pkt. 13.4 gis dekning av ½ abonnementsavgift og kr 300 pr. år.

13.12 Aviser

- 13.12.1 Kommunestyrets medlemmer gis abonnement av tidsskriftet Kommunal Rapport samt abonnement på lokale nyheter.
- 13.12.2 Ordføreren gis abonnement av en riksavis i tillegg.

13.13 Refusjon av utgifter til omsorgsvikar i hjemmet

- 13.13.1 Dokumenterte utgifter til nødvendig omsorgsvikar i hjemmet i forbindelse med kommunale møter og gruppemøter i forbindelse med disse, refunderes etter regning.
- 13.13.2 Det kan refunderes inntil kr 100 pr. time og maksimum kr 800 pr. dag.

13.14 Kommunalt tilskudd til folkevalgte grupper i kommunestyret

- 13.14.1 Samlet kommunal støtte til de folkevalgte gruppene i Kommunestyret budsjetteres med 27 % av ordførers godtgjørelse.
- 13.14.2 Støtten fordeles med 20 % til grunnstøtte og 80 % til stemmestøtte.
- 13.14.3 Stemmestøtten gis med et likt kronebeløp per stemme til de partier som får grunnstøtte ved siste kommunestyrevalg.
- 13.14.4 Den årlige utbetaling skal skje innen utløpet av mars.

13.15 Dispensasjoner/fortolkninger

- 13.15.1 Dispensasjoner og tvilstilfeller om tolkninger av dette reglementet avgjøres av Ordfører.
- 13.15.2 Ordførers avgjørelser kan påklages til administrasjonsutvalgets politiske medlemmer innen 3 uker etter at avgjørelsen er kjent.

RAMMEBUDSJETT 2016 - Styremøte 18.8.2015 sak 19/15
FOLLO DISTRIKTSREVISJON IKS

	Budsjett 2016	Budsjett 2015	Budsjett 2014	Budsjett 2013
Beregnete lønnsutgifter	6 557 000	8 151 000	7 500 000	7 250 000
Lønn-/trygdeutførelser mv	-590 000	-847 000	-120 000	-100 000
Vikarhjelp	-	200 000	200 000	-
Beregnete øvrige driftsutgifter	1 238 000	1 354 000	1 340 000	1 255 000
Beregnet budsjett 2015	7 205 000	8 858 000	8 920 000	8 405 000

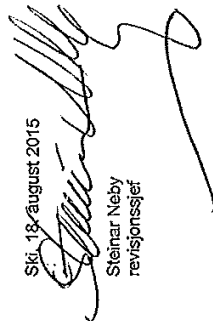
Beregning av deltakerkommunenes andel:

Totalt budsjett 2016 - 2015 - 2014 - 2013	7 205 000	8 858 000	8 920 000	8 405 000
Bruk av disposisjonsfond	-43 000	-251 000	-300 000	-30 000
Finansinntekter	-80 000	-80 000	-90 000	-45 000
Honorarinntekter fra andre selskaper mv	-900 000	-990 000	-990 000	-990 000
Til fordeling	6 182 000	7 537 000	7 540 000	7 340 000

	Innbyggertall		Til fordeling kommunene	
	01.01.2015	01.01.2014	01.01.2013	01.01.2012
Ski kommune	29 775	29 542	29 307	29 072
Oppgård kommune	-	26 255	25 963	25 671
Enebakk kommune	10 760	10 626	10 560	10 494
Frogn kommune	-	15 671	15 469	15 267
As kommune	18 503	17 696	17 568	17 440
Nesodden kommune	18 372	18 297	18 211	18 126
Sum	77 410	118 087	116 865	116 637

Beløpene fra kommunene Oppgård og Frogn knytter seg til esteroppgjør, primært relatert til pensjoner. Beløpene er høyst usikre.

Ski, 18. august 2015

Steinar Neby
revisjonssejef

1

Vedlegg 14: Budsjett 2016 og handlingsprogram for kirken 2016-19

ÅS KIRKELIGE FELLESRÅD
Arkiv: 112
Handlingsprogram 2016-2019

Sak nr.: 15/2015
Saksbehandler: ahk
Møtedato: 15.9.15

ÅRSBUDSJETT 2016 OG HANDLINGSPROGRAM FOR KIRKEN 2016 – 2019

1. Innledning

Framdriftsplanen for arbeidet med handlingsprogram og økonomiplan 2016-2019 er beskrevet i sak til formannskapet 3.6.2015. Ås kommunes handlingsplan og årsbudsjett behandles i én og samme prosess i høst, og kommunestyrebehandling finner sted onsdag 9. desember 2015.

De foreløpige økonomiske rammene for etatene 2016-2019 er en videreføring av rammene for 2015- 2018, justert for lønnsvekst. Det gis ikke kompensasjon for prisvekst i 2016. Dette innebærer et reelt kutt for enhetene og kuttet må dekkes gjennom omprioriteringer i budsjettet.

Kirkelig fellesråd ble i 2015 tildelt et rammetilskudd på kr 7 122 000. Utenom rammetilskuddet kommer i tillegg kalkulatoriske utgifter til kommunal tjenesteyting med kr 300 000.

For 2016 beregnes det en pott på 3 % til lønnsoppgjøret pr 1.5.16. Av et samlet lønnsbudsjett for kirken på kr 7 100 000 vil dette utgjøre kr 213 000 for hele året, og ca kr 142 000 for 8 måneder.

Med utgangspunkt i rammetilskudd 2015, justert for helårsvirkning for lønnsjustering, beregnes rammetilskudd 2016 til å bli kr 7 389 000. Dette er utregnet slik:

2014 rammetilskudd	kr 7 122 000
Lønnsjustering 2015, 8/12 – trekkes ut	- kr 140 000
Lønnsjustering 2015, helårsvirkning – legges inn	kr 265 000
Lønnsjustering 2016, stipulert, 8/12	kr 142 000
Beregnet rammetilskudd 2016	kr 7 389 000

2. Spesielle utfordringer

Ås kirkelige fellesråd vil spesielt peke på følgende utfordringer den neste fireårsperioden:

- Utvidelse av Nordby kirkegård
- Montering av ringemaskiner og lukeåpnere i kirkene
- Vedlikehold av alle trærne og felling av noen trær rundt Ås kirkegård
- Rullestolrampe ved Kroer kirke
- Organisering av fellesrådsansatte, inkludert lokalisering av kontorer og ansatte

Disse punktene blir nærmere beskrevet under de ulike kapitlene.

3. Rammevilkår

Ås kommune har høy befolkningsvekst. Dette merkes også for arbeidet i Ås kirkelige fellesråd. Mange av kirkens tjenester er hendelsesstyrt, og det er viktig at vi er godt organisert med tilstrekkelig bemanning slik at vi kan ivareta de nødvendige oppgavene i årene som kommer.

Ås kirkelige fellesråd har hovedtyngden av sitt økonomiske tilskudd fra kommunen. De siste årene er det bare gitt kompensasjon for lønnsvekst, og det innebærer at prisvekst har ført til nedprioritering av tiltak i rammen. Det er imidlertid grenser for hvor lenge en så liten organisasjon som Ås kirkelige fellesråd kan redusere på driften samtidig som lovpålagte oppgaver skal ivaretas.

4. Kirken – Område 7951

Ansvarsområdet for Ås kirkelige fellesråd omfatter disse hovedformålene:

1. Kirkens administrasjon
2. Kirker og menigheter
3. Kirkegårder og gravstell
4. Andre kirkelige formål.

Overordnet visjon:

Ås kirkelige fellesråd skal i sitt arbeid legge til rette for at Den norske kirke i Kroer, Nordby og Ås sokn ivaretar sin oppgave som en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke.

Konkrete målsettinger:

- Kirkene er viktige kulturbygg i bygda. De skal være velholdte og fungere som et godt og tjenlig sted for feiring av gudstjenester, kirkelige handlinger og øvrige kulturarrangementer.
- Kirkegårdene skal være velstelte og vakre og gi en verdig ramme rundt gravferden.
- Ås kirkelige fellesråds tilsatte skal gis gode rammebetingelser for arbeidet og samsvare med det som er fastsatt i lov og avtaleverk og vanlig i arbeidslivet for øvrig.
- Økonomiforvaltningen skal være ryddig og korrekt og gi en god og ansvarlig utnyttelse av tildelte ressurser.
- Menighetenes planer og behov overfor kommunen og andre offentlige myndigheter skal samordnes på en adekvat og konstruktiv måte.
- Samarbeidspartnere og brukere av kirkens tjenester skal få best mulig service.

Ås kirkelige fellesråd fokuserer i alt sitt arbeid på trivsel, samarbeid og sikkerhet for lønnede og frivillige medarbeidere, medlemmer i råd og utvalg og kommunens innbyggere, politikere og administrasjon.

4.1. Hovedformål 1: Kirkens administrasjon

Omfatter underkapittel 100 – Kirkens administrasjon

- Bemanning:
- Kirkeverge i 100 % stilling.
 - Saksbehandler for kirkevergekantoret, 100 % stilling.
 - Saksbehandler for kirkekantoret i Ås og Søndre Follo prosti, 100 % stilling. 30 % av stillingen lønnes av Borg bispedømme.
 - Saksbehandler for kirkekantoret i Nordby, 36 % stilling.
 - Saksbehandler for Ås og Kroer menighetsråd, 80 % stilling. 20 % av stillingen lønnes av Ås menighetsråd.
 - Saksbehandler for Nordby menighetsråd, 15 % stilling.

Beskrivelse av tjenester og aktiviteter:

1. Kirkevergekontoret i Ås

Her administreres all drift og vedlikehold av kirkene og kirkegårdene med tilhørende bygningsmasse. Gravfortegnelse, innkreving av festeavgifter og gravstellavtaler. Arbeidsgiveransvar for alle tilsatte med unntak av prestene.

2. Kirkekontorene for Kroer, Nordby og Ås

Førstelinjetjeneste for alle henvendelser vedrørende menighetene i Ås og for Søndre Follo prosti. Administrasjon av gudstjenester, kirkelige handlinger og kirkebokføring. Saksbehandling for menighetsrådene i Kroer, Nordby og Ås.

Saksbehandlerstillingene er påkrevet for at prestene og de øvrige kirkelige ansatte skal få utført sine arbeidsoppgaver. De er også helt nødvendige for å kunne yte alle våre brukere en tilfredsstillende service.

Handlingsmål og ressursbehov:

1. Ås kirkekontor

Kontoret er hovedkontoret for kirkevergen, menighetene i Ås og for Søndre Follo prosti. Vi har siden høsten 1990 hatt tilhold i Sagaveien 3. Her disponerer vi for tiden 12 kontorer, samt to møterom. Nåværende leiekontrakt løper fram til 1. august 2017.

Kontoret har tilknytning til kommunens IKT-system, sentralbord og servicetorg. Dette fungerer svært godt og gir god utnyttelse av de samlede ressursene i kirke og kommune. Fellesrådet ønsker å ha forutsigbarhet på kontorlokaliseringen, og vil derfor ha dialog med kommunen med hensyn til videre forlengelse av nåværende leie/eventuell endring.

2. Nordby kirkekontor

Dette har tilhold i Nordby menighetscenter med totalt 5 kontorer til disposisjon. Kontoret har åpent for henvendelser tirsdager og torsdager. Fellesrådet betaler husleie til menighetscenteret, men halvparten av utgiften dekkes gjennom statlige midler til trosopplæring.

3. Stillinger

Vi har i dag 3,31 årsverk som saksbehandlere. Stillingene er viktige, internt for frivillige og lønnede medarbeidere, og eksternt for å yte alle våre brukere en god og tilfredsstillende service. Med økt folketall og økende aktivitet/antall tjenester kan det være nødvendig å øke årsverkstallet noe. Men vi kan også, ved naturlig avgang i stillingene, se på hvordan oppgaver og ansvarsområder fordeles mellom de ansatte.

4.2. Hovedformål 2: Kirker og menigheter

Omfatter underkapittel 210 – Ås kirke, 220 – Nordby kirke, 230 – Kroer kirke

- Bemanning:
- Prosten i Søndre Follo prosti, kontor plass i Ås, lønnet av Borg bispedømmeråd.
 - To 100 % soknepreststillinger, lønnet av Borg bispedømmeråd.
 - Prostiprest 50 % samt 50 % prest i Ås, lønnet av Borg bispedømmeråd.
 - Ungdomsprest i Nordby, 100 % stilling. Lønnet av Nordby menighetsråd ved innsamlede midler + årlig tilskudd på kr 200 000 fra Ås kommune.
 - Menighetspedagog i Nordby, 45 % stilling.
 - Kateket i Nordby, 100 % stilling. Lønnet av statlige midler, trosopplæring.
 - Kateket i Kroer/Ås, 100 % stilling.
 - Tre kantorer/organister; 100 %, 80 %, 35 %. (10 % av sistnevnte lønnes av Ås MR)
 - Tre kirketjenerstillinger; 50 %, 30 %, 5 %
 - Tre klokkerstillinger; 10 %, 6 %, 5 %
 - Renholder i Ås kirke, 20 % stilling.
 - Ungdomsarbeidere, Klubb og Ten-Sing, sum 32 %. Lønnes av Ås menighetsråd.
 - Dirigent for Ten-Sing, 16 %. Lønnes av Ås menighetsråd.

Beskrivelse av tjenester og aktiviteter:

1. Gudstjenester og kirkelige handlinger

Dette er lovpålagte tjenester, og alle de lovhjemlede stillingene er direkte forbundet med administrasjon og gjennomføring av gudstjenester og kirkelige handlinger.

Nøkkeltall for årene 2012, 2013 og 2014 viser stort sett stabilitet i tallene:

	Ås	Nordby	Kroer	Sum
Gudstjenester	82 / 88 / 78	82 / 82 / 77	24 / 26 / 22	199 / 196 / 177
Vielser	8 / 10 / 4	10 / 13 / 3	1 / 1 / 4	19 / 24 / 11
Døpte	43 / 47 / 34	44 / 37 / 40	8 / 3 / 12	95 / 87 / 86
Konfirmanter	45 / 62 / 32	49 / 40 / 53	5 / 7 / 5	99 / 109 / 90
Begravelser	61 / 67 / 56	32 / 32 / 25	4 / 5 / 7	97 / 95 / 88

2. Trosopplæringsreformen

I henhold til Stortingsmelding nr 7 (2002-2003) "Trusopplæring i ei ny tid - Om reform av dåpsopplæringa i Den norske kyrkja" skal det utvikles et åpent, systematisk og gjennomgående tilbud om trosopplæring i Den norske kirke. Nordby menighet fikk statlige midler allerede fra 1.8.2007 til å starte dette arbeidet, og fra 1.4.2014 får alle tre menighetene økonomisk tilskudd. Beløpet er midlertid ikke økt etter at alle tre menighetene ble en del av reformen.

3. Barne- og ungdomsarbeidet

Kirkelovens § 9 pålegger menighetsrådet å samle ungdommen om gode formål. Kirken i Ås har alltid innsett betydningen av å drive et holdningsskapende barne- og ungdomsarbeid, og det har vært god oppslutning om de ulike aktivitetene. For å få optimal utnyttelse av de frivillige medarbeidere, vedtok Ås kommune tidlig å opprette tre halve menighetssekretærstillinger. To av disse er nå slått sammen til hel stilling som kateket for Ås og Kroer. Den tredje stillingen er menighetspedagogstillingen i Nordby.

4. Konfirmantarbeidet

Kirkelovens § 9 pålegger også menighetene å drive konfirmantundervisning. Utgifter til lokaler, utstyr og materiell skal dekkes av kommunen (Kirkeloven § 15, bokstav e). Kateket og menighetspedagog står sentralt i dette arbeidet. Sammen med prestene og menighetsrådene forestår de planlegging og gjennomføring av undervisningen, og de rekrutterer og veileder frivillige gruppeledere.

5. Diakoniarbeidet

Diakoni er kirkens omsorgstjeneste, og uttrykkes gjennom nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet. (Plan for diakoni i Den norske kirke, 2007.)

Kirkelovens § 9 pålegger menighetsrådene å innarbeide og utvikle diakoniarbeidet i soknene. Dette arbeidet er det siste året styrket gjennom opprettelse av stillingen som prostidiakon i Søndre Follo prosti..

6. Kirkemusikalsk arbeid

Kirkeloven gir menighetsrådet ansvar for at det utvikles et kirkemusikalsk arbeid i soknet (§ 9, 2. ledd), og fellesrådets budsjettforslag skal også omfatte utgifter til dette formålet (§ 15, 2. ledd).

Dette har ikke vært omtalt i tidligere lovverk, noe som er et sterkt signal om at kantorene/organistene gis muligheter til å drive et mer omfattende kirkemusikalsk arbeid enn før:

- Korarbeid og forsangergrupper med barn og voksne.
- Konserter, i samarbeid med kulturskolen, lokale krefter eller med Rikskonsertene.
- Samarbeid med solister, sang og instrumentalt.
- Opplæring av elever/vikarer i orgelspill.
- Øvelser med konfirmanter og skoleklasser.

Kantor i Ås tilbyr også nå timer i orgelundervisning for barn og unge.

7. Frivillige medarbeidere og dugnadsarbeid

Kirkens tjenester og aktiviteter skapes gjennom et godt samspill mellom fellesråd og menighetsrådene. Fellesrådet stiller faste lønnede medarbeidere til menighetenes disposisjon. Imidlertid er en vesentlig del av kirkens arbeid på lokalplan helt avhengig av frivillige medarbeideres innsats. De lønnede medarbeiderne er helt nødvendige for at forholdene skal kunne legges godt til rette for god utnyttelse av og gode arbeidsforhold for de frivillige. Dette gjelder spesielt i barne- og ungdomssektoren - deriblant innen deler av konfirmantarbeidet.

De frivillige medarbeideres arbeid skaper også økonomiske behov, men disse dekkes nesten utelukkende av frivillige gaver og forskjellige former for dugnadsinnsats. I de tre menighetene er det i størrelsesorden ca.180 frivillige medarbeidere.

Handlingsmål og ressursbehov:

1. Generelt for alle kirkene

Tilstandsanalyse av kirkebyggene

Fellesrådet søkte om, og fikk tilsagn på, midler fra KA for å gjennomføre tilstandsanalyse for Nordby kirke og Ås kirke. Rapportene herfra viser at det er behov for store investeringer for å reparere Ås kirke og Nordby kirke utvendig. Utbedringsarbeidet er igangsatt finansiert ved hjelp av rentekompensasjonslån.

Strømprisen:

Gjennom mange år har vi ved hjelp av energiøkonomisering og temperaturstyring redusert forbruket i samme tempo som prisen har økt. Det siste året er det i tillegg installert fjernstyring av varmeanlegget i Kroer kirke via mobil.

All energi kjøpes gjennom Ås kommune til gunstige priser.

Takrenner og nedløp:

Det er inngått avtale med firma om årlig rensing/ettersyn av alle takrenner og nedløp.

2. Ås kirke

Det ble i 2015 gitt rentekompensasjonslån for å få utført utvendig vedlikehold på Nordby og Ås kirker. Grunnlagsdokumentasjonen for Ås er utarbeidet, og arbeidet blir lagt ut på Doffin høsten 2015. Arbeidet med en kostnadsramme på kr 5 320 000 eks mva planlegges utført i 2016.

Elektroniske ringemaskiner + lukeåpnere må innarbeides i planperioden, kostnad ca kr 500 000. Dette er nødvendig å få på plass av HMS-hensyn for ansatte.

3. Nordby kirke

Rapport fra firmaet Høyer Finseth sier at kirken generelt sett er i god stand. Det er imidlertid behov for å gå over grunnmuren, skifte ut takrenner og nedløp samt skifte beslag rundt pipa.

Kostnad for disse utbedringene er estimer til kr 398 000 eks mva.

Elektriske ringemaskiner, ca kr 250 000.

Dette er nødvendig å få på plass av HMS-hensyn for ansatte.

4. Kroer kirke

Her er det prosjektert en permanent rampe for rullestoler på kirkens sydside.

Riksantikvaren har godkjent å lage en ny inngangsdør i våpenhusets sydvegg, der vinduet er plassert i dag. Det er også anlagt en ny vei med fast dekke tvers over kirkegården fra parkeringsplassen mot kirkens baktrapp. Som en midlertidig løsning er det montert en enkel rampe på nordsiden av kirkens hovedtrapp.

Det er montert ringemaskiner i tårnet, men det må også skaffes automatiske lukeåpnere. Kostnad for dette er anslått til ca kr 150 000.

Dette er nødvendig å få på plass av HMS-hensyn for ansatte.

Det er dessuten behov for å få gjennomført en tilstandsanalyse på Kroer kirke.

5. Ny arbeidskirke ved Sjøskogen / Vinterbroseieret

Beboere i området drøfter underhånden muligheter for oppstart av kristent barne- og ungdomsarbeid i denne delen av bygda. Til dette er det ønskelig med lokaler – enten i et utvidet Vinterbroseier – eller i en ny arbeidskirke. Nordby menighetsråd har opprettet en lokal komité som har laget et forprosjekt til en framtidig kirke i Sjøskogen-området.

6. Stillinger

Organiststillingen i Nordby og kantorstillingen i Kroer vurderes begge økt med 20 %. Dette begrunnes med økt kirkemusikalsk arbeid i begge menighetene.

4.3. Hovedformål 3: Kirkegårdene

Omfatter underkapittel 300 – Kirkegårder og 310 – Gravstell.

- Bemanning:
- Kirkegårdsforvalter, 100 % stilling.
 - Kirkegårdsarbeider, 50 % stilling.
 - I tillegg engasjeres noen ungdommer hvert år som sommerhjelp.

Nøkkeltall:	Ås	Nordby	Kroer	Sum
Innbyggere i 2014:	10 360	6 980	1 160	18 500
Kirkegårdsarealer i dekar	25,7	10,5	4,1	40,3
Arealbehov ny kirkegård	0	7,0	0	7,0
Antall begravelser i 2014	56	25	7	88
- derav kister	35	12	4	51
- derav urner	21	13	3	37
Kremasjonsprosent	37 %	52 %	43 %	44 %
Antall gravplasser	4 000	1 000	425	5 425
Antall ledige graver pr.1.1.2015	ca 875	ca 90	ca 75	ca 1 040

Loven krever at det til enhver tid er ledige graver for minst 3 % av kommunens befolkning. På våre tre kirkegårder er det nå ca 1 040 ledige graver, noe som tilsvarer ca 5,6 % av befolkningen. I Nordby er det regulert 7,0 dekar til utvidelse, men den er p.t. ikke ervervet eller opparbeidet.

Handlingsmål og ressursbehov

1. Generelt for alle kirkegårdene

Gravfelt "tilrettelagt for muslimer" er opparbeidet på Ås kirkegård.

Man anser at dette foreløpig fyller behovet for denne type gravfelt for fellesrådsområdet.

"Navnet minnelund" blir nå anlagt på flere kirkegårder i Norge. Det er i løpet av 2015 utarbeidet tegninger for navnet minnelund for alle tre kirkegårder i Ås. Den blir først etablert på Ås kirkegård, deretter følger Nordby og Kroer.

Verneverdig gravminne og gravutstyr blir tatt vare på. Kirkevergen ønsker å få utarbeidet en bevaringsplan for alle tre kirkegårder.

Sikkerhet på kirkegårdene ivaretas, ved å påse at alle gravstøtter er tilstrekkelig sikret mot å velte.

Maskinparken er gjennomgående god. Men det er behov for å skifte ut den lille lastebilen de nærmeste 2-3 årene.

2. Ås kirkegård og bårhus

Den gamle delen av kirkegården er omkranset av store, gamle asketrær. Alle trærne får jevnlig ettersyn, men det bør snarest mulig avsettes et betydelig beløp til beskjæring og felling av enkelte skadede trær. Dette kommer fram i en rapport som ble laget i 2015.

Når det gjelder kirkegården er det ikke behov for utvidelse her de første årene.

3. Nordby kirkegård og bårehus

Det er behov for **snarlig** utvidelse av Nordby kirkegård. Det er p.t. ledig 30 kistegraver på den siste utvidelsen, og disse gravene blir sannsynligvis brukt i løpet av de to neste årene.

Det aktuelle utvidelsesområdet er båndlagt etter en reguleringsplan fra 1992. I arbeidet med 2016-budsjettet er nødvendig å avsette midler til erverv av området + kostnader til arkeologiske utgravninger og planarbeid – totalt kr 800 000.

Arbeidet med opparbeidelse av utvidelsen er stipulert til å koste kr 3,5 mill eks mva.

Denne kostnaden fordeles over to år, 2016 og 2017.

4. Kroer kirkegård og bårehus

Rundt Kroer kirkegård ble det i 1987 satt opp et vakkert hvitmalt stakittgjerde. Dette krever mye vedlikehold – oppretting, vasking og maling. På litt sikt bør det byttes ut med tregjerde med samme utforming som vi har på Ås og Nordby. Dette står godt og krever minimalt vedlikehold.

4.4. Hovedformål 4: Andre kirkelige formål

Omfatter underkapittel 400–Andre kirkelige formål, 410–Trosopplæring, 430–Prostidiakon

- Bemanning:
- Ungdomsprest, 100 % stilling. Lønnsmidlene dekkes av Nordby menighetsråd + et årlig tilskudd på kr 200 000 fra Ås kommune.
 - Kateket, 100 % stilling. Lønnsmidlene dekkes av statlige trosopplæringsmidler.
 - Prostidiakon 100 % stilling. Lønnsmidlene dekkes 50 % av Borg bispedømme og 50 % av de fire fellestrådene i Søndre Follo.

Beskrivelse av tjenester og aktiviteter:

Underkapittel 400 besto fram til 2012 av et årlig driftstilskudd, først til Nordby menighetssenter, senere fordelt mellom Nordby menighetssenter og Arbeidskirken i Ås.

Fra og med 2001 kom et inn en ny post prioritert stillingen som ungdomsprest i Nordby. Stillingen ble opprettet i 1997, da med 50 %, men ble utvidet til 100 % fra mars 2002. Den lønnes med innsamlede midler + et årlig kommunalt tilskudd på kr 200 000 fom 2006.

Underkapittel 410 gjelder trosopplæring. Nordby menighetsråd fikk i 2008 tildelt midler for å utvikle sitt prosjekt "På vandring gjennom skaperverket". Det er ansatt en kateket for å ivareta det daglige arbeidet i prosjektet.

Underkapittel 430 gjelder prostidiakon i Søndre Follo prosti. Stillingen ble opprettet i 2015. Ås kirkelige fellestråd har arbeidsgiveransvar for stillingen, og den økonomiske forpliktelsen for lønn er delt mellom bispedømmerådet (inntil 50 %) og de fire fellestrådene i Søndre Follo prosti deler på det resterende

Handlingsmål og ressursbehov:

1. Fra og med 2014 er alle tre menighetene i Ås tildelt trosopplæringsmidler. Tildelingsbeløpet beregnes ut fra antall døpte 0-18 år, og det er et faktum at Ås kirkelige fellesrådsområde ikke får noen stor økning i årlig overføring sammenlignet med hva Nordby fikk som egen prosjektmenighet. Prester og råd ser det derfor som fornuftig å fordele begge de to ovennevnte stillinger ut over hele fellesrådsområdet, og har startet nødvendige samtaler om dette. Vi vil med det utnytte ressursene bedre, og vi får samlet fagmiljøet på en god måte.
2. Det er ønskelig å få inn en ny tilskuddspost: Arbeidskirken i Ås. Arbeidskirken eies og drives av Stiftelsen Ås arbeidskirke. Bygningen stod ferdig i 1985, og den ble oppført ved hjelp av innsamlede midler og stor dugnadsinnsats.

Ås menighetsråd har valgt å legge ca 20 av de forordnede gudstjenestene til arbeidskirken hvert år. Beliggenheten på Rustadfeltet er god, kirken ligger nært der mange folk bor. Selve kirkebygget møter dessuten en annen del av befolkningen enn Ås kirke, spesielt barnefamilier og ungdom. Kirken bidrar dessuten til at kommunen nærmer seg den prosentandel sitteplasser i hht innbyggertall som vi skal ha - jf. Kirkelovens § 21.

Inntektene for Stiftelsen består i dag av utleie og ofringer. I tillegg arrangeres det hvert år loppemarked noe som gir inntekt på rundt kr 200 000. Inntekten deles mellom arbeidskirken og Ås menighet.

Årlige utgifter til strøm, renhold, forsikringer og avgifter er på ca kr 250 000.

Det meste av vedlikeholdet er i alle år utført på dugnad. En ser nå likevel det er behov for et årlig drifts- og vedlikeholdstilskudd på kr 100 000.

4.5. Vedlikehold/rehabilitering

Etter vedtak i kommunestyret den 8.12.99 (sak nr. 99/02740) ble det opprettet konto 0.1480 – Rehabilitering, kirkelige formål, som blir tildelt kr 100 000 hvert år.

Disse midlene har vært år blitt brukt til planlagte og helt nødvendige utbedringer i de tre kirkene. Elektriske anlegg er utbedret, nye brannalarmsentraler er på plass og kirkene er malt. Dessuten har disse midlene blitt avsatt til delvis finansiering av innvendig oppussing i Ås kirke.

For 2016 prioriterer fellesrådet å avsette disse midlene på fond til utvendig maling Kroer kirke.

Handlingsmål og ressursbehov:

Kirkene er viktige kulturbygg for mange i Ås kommune. Det er gamle bygninger, og det er mange hensyn som må ivaretas når de skal vedlikeholdes. To av kirkene er også listeført hos Riksantikvaren.

Det bes derfor om at den årlige bevilgning til rehabilitering økes fra kr 100 000 til kr 200 000. Dette fordi kirken har et etterslep av relativt kostnadskrevenende rehabiliteringsprosjekter det er viktig å få utført.

4.6. Investeringer – utenom rammen

1. Kirkegårdsutvidelse Nordby

Kapasiteten på Nordby kirkegård er snart sprengt. Det må derfor i årene 2016 og 2017 budsjetteres med følgende:

- kr 100 000 til arkeologiske utgravinger ved Nordby kirkegård
- kr 100 000 til planlegging/anbud
- ca kr 600 000 til erverv av et areal på 7 dekar
- ca 3,5 mill + mva til gjennomføring av kirkegårds-utvidelsen

2. Vedlikehold av gamle trær rundt Ås kirkegård

En ekstern rapport anbefaler oss å felle noen trær og beskjære de øvrige. Dette må gjøres av sikkerhetsmessige hensyn.

3. Ringemaskin og lukeåpnere til alle tre kirkene

Dette er viktig å få på plass med tanke på HMS-tiltak for ansatte.

4. Kroer kirkegård, nytt gjerde og rullestolrampe

En permanent rullestolrampe er viktig for å gjøre kirken tilgjengelig for alle.

Og gjerdet rundt kirkegården trenger en grundig oppgradering.

Ny investeringsplan utenom rammene (stipulerte beløp i 1 000 kr og eks mva):

	2016	2017	2018	2019
Nordby kirkegårdsutvidelse, utgraving/planer/ervertv/fullførelse	800 2 000	1 500		
Nordby kirke, ringemaskiner		250		
Ås kirkegård, vedlikehold av trær		100		
Ås kirke, ringemaskiner + lukeåpnere			500	
Kroer kirke, lukeåpnere			150	
Kroer kirkegård, nytt gjerde			100	
Kroer kirke, rullestolrampe				350

Fellesrådets vedtak fra 15.9.15:

1. Fellesrådet oversender forslaget til driftsbudsjett for 2016-2019 og ber Ås kommune om en rammeoverføring eks. kommunal tjenesteyting på kr 7 389 000, som er en videreføring av 2015-nivå.
2. Rehabilitering – prioriterte tiltak innenfor tildelt ramme på kr 100 000 årlig:
 - a. For 2016 avsettes de kr 100 000 på fond til planlagt maling av Kroer kirke.
 - b. Det bes om at den årlige bevilgning til rehabilitering økes fra kr 100 000 til kr 200 000. Dette fordi kirken har et etterslep av relativt kostnadskrevenende rehabiliteringsprosjekter det er viktig å få utført. Kirkene er forøvrig viktige kulturbygg for mange i bygda.
3. Investeringsbehov i perioden 2016-2019 (utenom tildelt ramme):

År	Kirke / anlegg	Prosjekt	Stipulert kostnad eks mva
2016	Nordby kirkegård	Arkeologisk utgravinger	kr 100 000
2016	Nordby kirkegård	Planer for utvidelse	kr 100 000
2016	Nordby kirkegård	Ervertv av areal	kr 600 000
2016	Nordby kirkegård	Oppstart anleggsarbeid	kr 2 000 000
2017	Nordby kirkegård	Utvidelsen fullføres og innvies	kr 1 500 000
2017	Nordby kirke	Ringemaskiner	kr 250 000
2017	Ås kirkegård	Vedlikehold av gamle trær	kr 100 000
2018	Ås kirke	Ringemaskiner og lukeåpnere	kr 500 000
2018	Kroer kirke	Lukeåpnere i tårnet	kr 150 000
2018	Kroer kirke	Nytt gjerde	kr 100 000
2019	Kroer kirke	Rullestolrampe	kr 350 000

Ås, 15.9.2015

Astrid Holmsen Krogh (sign)
kirkeverge